

TAMPEREEN YLIOPISTO

Jemina Michelsson

HITAAN JOURNALISMIN RANTAUTUMINEN SUOMEEN

Journalistiikan pro gradu -tutkielma

Joulukuu 2016

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

MICHELSSON, JEMINA: Hitaan journalismin rantautuminen Suomeen

Pro gradu -tutkielma, 102 sivua, 4 liitesivua.

Journalistiikka

Joulukuu 2016

Pro gradu -tutkielma käsittelee hidasta journalismia suomalaisessa kontekstissa. Hitaan journalismin keskeinen teesi on koko journalistisen prosessin hidastaminen. Hitaan journalismin käsite ja liike syntyivät vastapainoksi journalismin nopeudelle ja nopeuden aiheuttamille ongelmille. Hitaan journalismin liike argumentoi, että journalisteille on annettava aikaa ja tilaa tehdä työnsä kunnolla. Hidasta journalismia on pidetty vastakohtana suurille mediajäteille ja niiden tavalle kierrättää samoja uutisia eri välineissä. Usein hidasta journalismia tuottavat journalistiset pienyritykset. Hitaan journalismin tekijät raportoivat valtamedialta huomaamatta jääneistä asioista ja seuraavat yhtä aiheetta pitkällä aikavälillä. Hitaan journalismin keskeisenä tehtävänä on pidetty taustoittamista ja ymmärryksen rakentamista. Muodoltaan hidas journalismi on usein kerronnallista ja tavallista journalismia pidempää.

Koska käsite on suhteellisen tuntematon Suomessa, tällä tutkielmalla on kaksi tehtävää. Ensimmäinen tehtävä on hitaan journalismin teorian kattava esittely. Toinen, varsinainen tutkimustehtävä on tarkastella sitä, millainen kuva hitaasta journalismista muodostuu ensimmäisissä aiheetta käsittelevissä suomalaisissa lähteissä. Tutkielma käsittelee sitä, milloin ja miksi hidas journalismi levisi Suomeen ja mitä tarkoitusta hitaan journalismin nähtiin palvelevan. Tutkimuskohteena oli 50 hidasta journalismia käsittelevää verkkoaineistoa vuosilta 2009-2013. Tutkimusaineisto koostuu esimerkiksi uutisista ja muusta journalismista, blogikirjoituksista sekä opinnäytteistä. Tutkimusmenetelmänä oli aineistolähtöinen sisällönanalyysi.

Tutkielmaa tehdessä selvisi, että hidas journalismi oli vuoteen 2013 saakka tuntematon käsite Suomessa. Käsite levisi suuren yleisön tietoisuuteen verkkojulkaisu Long Playn myötä. Yritys markkinoi tuottamaansa journalismia hitaana ja suomalaisessa kontekstissa Long Playsta tuli pitkälti hitaan journalismin kuva. Tutkimusaineistossa hidasta journalismia ei määritelty suoraan, vaan se esitettiin vastakohtana valtajournalismissa vallitsevalle nopeudelle ja sen ongelmille.

Tutkimusaineistosta kävi ilmi, että hitaalle journalismille on tarvetta Suomessa. Tutkielma esittää, etteivät uudet käsitteet ja ilmiöt synny ja leviä turhaan. Hidas journalismi antoi julkiselle keskustelulle mahdollisuuden puhua journalismin ongelmista rakentavasti ja keksiä ratkaisuja niihin. Laajemmin hidas journalismi liittyy keskusteluun journalismin murroksesta.

Asiasanat: journalistinen pienyritys, kaunokirjallinen journalismi, pitkä journalismi, tutkiva journalismi, vastadiskurssi, verkkojournalismi

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Hidas journalismi.....	6
2.1 Journalismin nopeus	6
2.2 Hitaan journalismin lyhyt historia	9
2.3 Ensimmäiset hitaan journalismin yritykset lanseerataan	16
2.4 Mitä journalismin hitaus on?	18
2.4.1 Hitaus yltää tekijältä lukijalle.....	22
2.4.2 Hitaan journalismin saama kritiikki	23
3 Hidas journalismi suhteessa aiempaan journalismiin.....	27
3.1 Kaunokirjallinen journalismi.....	27
3.2 Tutkiva journalismi	34
3.3 Uuden käsitteen syntyminen	39
3.3.1 Hitaan journalismin käsitteen merkitys.....	41
4 Aineisto ja metodi	44
4.1 Aineisto	44
4.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.....	50
5 Hidas journalismi suomalaisessa keskustelussa	53
5.1 Slow journalism -käsite suomennetaan	53
5.1.1 Yleisö ja journalismin opiskelijat tarttuvat hitaaseen journalismiin	57
5.1.2 Hidas journalismi vuosina 2011 ja 2012	60
5.2 Hitaan journalismin käsite leviää Suomessa.....	63
5.2.1 Journalismin murros ja hitas journalismi	66
5.3 Media-ala hitaan journalismin määrittelijänä	70
5.4 Hidas journalismi vastadiskurssina valtamedialle	75
5.4.1 Diskurssista ja vastadiskurssista	81
6 Pohdintaa.....	83
6.1 Käsitteen ymmärrys Suomessa ja maailmalla	84
6.2 Hidas journalismi kadonneen totuuden perässä.....	87
6.3 Hidas journalismi nyt ja tulevaisuudessa.....	90
Lähteet.....	96
Liitteet.....	103
Liite 1: Tutkimusaineisto aineistoryhmittäin	103

1 Johdanto

”Hän katselee lasin alla olevia digitaalikelloja.

— Niillä ei ole kasvoja. Ne eivät näytä aikaa, ne näyttävät hetken. Niissä ei ole päivää eikä yötä. Niillä ei ole historiaa, onko niillä tulevaisuutta?”

(Leena Krohn, Donna Quijote ja muita kaupunkilaisia 1983, 41.)

Journalismin kaksi viime vuosikymmentä ovat olleet jatkuvasti tiukentuvaa kilpajuoksua aikaa vastaan. Teknologian kehitys on mahdollistanut nopean online-maailman, jossa uutisia tuotetaan jatkuvana virtana ilman deadlineja. (Esim. Drok & Hermans 2016, 540.) Kilpa-ajon tuoma paine on vaurioittanut journalismia siinä määrin, että esimerkiksi journalismin laadun, kattavuuden, tarkkuuden ja uskottavuuden on nähty kärsivän (esim. emt., Korolainen 2012, Le Masurier 2015, Kuutti 2015). Myös journalistien jaksamisesta ollaan oltu huolissaan (esim. Lehtonen 2013, 43).

Mediamarkkinoilla panostetaan niin kovasti uutisvirran jatkuvuuteen, että sisältö jää toissijaiseksi ja typistyy pahimmillaan valmiiksi pakatun uutisen levittämiseksi eri kanavissa (Le Masurier 2015, 139). On myös huomautettu, että nopea uutisvirta aiheuttaa meille illuusion siitä, että saamme kaiken informaation niin kauan, kun jaksamme klikata jatkuvasti päivittyviä otsikoita. Todellisuudessa verkkouutiset ovat aina valikoitua todellisuutta. (Ema., 147).

Monet journalistit ovat turhautuneet työssään vallitsevaan nopeustaistoon (esim. Pursiainen 2015). Tässä tutkielmassa esittelen hitaan journalismin, joka on yksi tapa hypätä pois nopeuden oravanpyörästä. Hitaan journalismin keskeinen teesi on koko journalistisen prosessin hidastaminen ja harkinnan lisääminen (esim. Le Masurier 2015). Hitaalla journalismilla tarkoitetaan yleensä pitkää journalismia, joka laittaa tiedon laadun, tarkkuuden ja syvyyden nopeuden edelle. Hitaan journalismin liike argumentoi, että journalisteille on annettava aikaa ja tilaa tehdä työnsä kunnolla. (Harcup 2016b.)

Useimmat hitaasta journalismista kirjoittaneista tutkijoista ovat sitä mieltä, että hidas journalismi pyrkii vastaamaan journalismin nopeuskulttuurin ongelmiin tai ainakin tuomaan vaihtoehdon nopealle journalismille (esim. Greenberg 2016 ja Le Masurier 2015). Erimielisyyttä on siitä, nähdäänkö hidas journalismi todellisena reaali maailmassa ilmenevänä muotona (esim. Greenberg 2016) vai

journalistisena ideaalina ja utopiana (Neveu 2016). Selvää on, että hitaaksi kutsuttua journalismia on syntynyt ympäri maailman.

Tässä tutkielmassa rakennan kuvaa hitaan journalismin saapumisesta Suomeen. Sovellan maailmalla kirjoitettua hitaan journalismin teoriaa suomalaiseen kehykseen, sillä suomalaiset tutkijat eivät ole juuri käsitelleet aihetta. Työni kokoaa hitaasta journalismista kirjoitettua teoriaa yksien kansien väliin ja tuottaa tietoa hitaasta journalismista Suomessa. Tutkimuskysymykseni on: Millainen kuva hitaasta journalismista muodostuu ensimmäisissä suomalaisissa aihetta käsittelevissä lähteissä?

Pohdin sitä, miksi käsite levisi Suomeen, mitä tarkoitusta sen nähtiin palvelevan ja mitä tehtäviä sille annettiin suomalaisessa kontekstissa. Työssäni esitän, ettei uusia käsitteitä oteta turhaan käyttöön. Uudet käsitteet luovat tilaa ja toimintamahdollisuuksia ryhmille, jotka ovat jääneet äänettä vallitsevassa järjestelmässä (Lämsä & Takala 2004).

Tutkimusaineistoni koostuu ennen vuotta 2014 verkossa julkaistusta aineistosta, jossa mainitaan hidas journalismi. Yhteensä 50 verkkoaineistoa. Tutkimusaineistossa on esimerkiksi journalismia, blogikirjoituksia ja opinnäytteitä. Aineistosta kävi jo varhain ilmi kaksi seikkaa. Ensimmäinen huomioni oli se, että Suomessa keskustelu hitaasta journalismista lähti käyntiin Long Play -julkaisun myötä.

Long Play markkinoi itseään tietoisesti hitaana journalismina, mikä toi käsitteen suuren yleisön tietoisuuteen. Vain kuusi (6/50) tutkimusaineistoa on julkaistu ennen kyseisen yrityksen lanseeraamista. Long Play myös mainittiin yli puolessa (28/50) tutkimusaineistossa hitaan journalismin yhteydessä. Toinen aineistosta esiin noussut seikka on ajatus siitä, että hidas journalismi on vastaisku nopealle journalismille ja sen taustalla vaikuttaville tekijöille.

Näin alkuun on hyvä huomauttaa, että tulen useassa kohdassa puhumaan journalismin nopeudesta ja hitaudesta vastinparina. En kuitenkaan väitä, että journalismin nopeus tai hitaus olisivat itsessään uutta. Nopeus on ollut aina ratkaiseva osa journalismia (esim. Drok & Hermans 2016). Nykyinen valtajournalismi eli nopeat uutiset ovat syntyneet käsi kädessä kasvavaan tuotantoon ja nopeuteen pyrkivän teollisen yhteiskunnan kanssa (esim. Luostarinen 2002 ja Craig 2016). Hitaampi ja pidempi journalismi on kulkenut nopeuden rinnalla esimerkiksi tutkivan journalismin muodossa (Uskali 2014, 171).

Tarkoitukseni ei ole myöskään mustamaalata nopeaa uutisjournalismia. Sen sijaan tämän työn ja hitaan journalismin käsitteen on tarkoitus näyttää, että nopeiden uutisten rinnalla on myös muita vaihtoehtoja. Journalismi samaistetaan turhan usein uutisten kanssa, vaikka journalismin kenttä on todellisuudessa paljon laajempi (esim. Le Masurier 2015, 139 ja Craig 2016). Journalismi tulisi ymmärtää journalismeina (esim. Le Masurier 2015, 138 ja Neveu 2016, 449), joista jokaisella on oma tärkeä osansa tiedonvälityksessä ja käsiteltävän aiheen ymmärtämisessä.

Hitaan journalismin käsite ja sitä ympäröivä liike ovat osa keskustelua journalismin arvoista ja pelisäännöistä muuttuvassa maailmassa. Kuten olemme saaneet myös Suomessa seurata, teknologian kehityksellä ja tiedonvälityksen vapautumisella on myös kääntöpuoli. Verkko on löytänyt tiensä monenlaiset värittyneen totuuden sanansaattajat. Nyt vuonna 2016 keskustelu valemedioista, vihapuheesta ja muusta journalismiksi naamioituneesta sisällöstä on käynyt kuumana.

Esimerkiksi keväällä 2016 suomalaiset päätoimittajat allekirjoittivat kannanoton luotettavan journalismin puolesta. Kannanotossa päätoimittajat olivat huolissaan ”mediaksi itseään nimittävistä tahtoista”, jotka ”myrkyttävät yhteiskunnallisen keskustelun ja yhteiskunnan ilmapiirin johtamalla yleisöä tahallisesti harhaan valheellisilla viesteillään”. Päätoimittajat lupasivat puuttua omissa medioissaan peliin, silloin ”kun tietoja pyritään tahallisesti hämärtämään tai vääristelemään”. (YLE.fi 2016.)

Kellekään ei liene enää epäselvää, että vihapuhe ja valemediat ovat suuri osa verkon sisältöä. Esimerkiksi verkossa julkaistava suomalainen MV-lehti on kunnostautunut journalismiksi pukeutuneessa vihapuheessa ja virheellisten tietojen levittämisessä (esim. Lappalainen 2016 ja Marttinen 2016). Jos muutama vuosi sitten journalismin suurin murhe oli murros ja journalismin ilmaisuus, on sillä ollut nyt paljon suurempia koko yhteiskuntaa koskevia ongelmia edessään. Välillä on jopa näyttänyt siltä, ettei ihmisiä kiinnosta faktat.

Keskustelu totuudesta ja faktoista ei ole rajoittunut vain journalismiin. Koko läntinen maailma kaivahti, kun Donald Trump pärjäsikin Yhdysvaltain presidentinvaaleissa ja lopulta voitti vaalit valehtelemalla kirkkain silmin. Jo vaalien aikana maailmalla alettiin puhua totuuden jälkeisestä ajasta. Kun Trumpin vaalivoitto kävi selväksi, moni julisti maailman siirtyneen totuuden jälkeiseen aikaan. (Ks. esim. Vehkoo 2016a, Similä 2016, Jäätteenmäki 2016 ja Korvela 2016.)

Vaikka on todettu, että puhe totuuden jälkeisestä ajasta on liioittelua (Korvela 2016), on journalistilla kädet täynnä töitä. Silloin, kun ympäröivä yhteiskunta luistaa totuudesta, on journalistin tehtävä kaivaa se esiin. Sitä tärkeämmäksi tehtävä muodostuu, mitä vähemmän relevanttia tietoa on

saatavilla. Journalismilla on suuri osa siinä kollektiivisen tiedon massassa, jota verkkoon tuotetaan. Ei ole lainkaan samantekevää millaista ja minkä laatuista tietoa siellä on.

Hidas journalismi argumentoi, että nopeus korreloi usein lyhyiden ja pinnalliseksi jäävien uutisten kanssa (esim. Drok & Hermans 2016). Harvaan asiaan on olemassa yksinkertaisia, nopeita vastauksia. Tällaisia pelkistyyksiä verkkojournalismi on kuitenkin usein tarjonnut ja välillä jopa nyrjähtänyt fiktion puolelle kiireessään (esim. Nyhan 2013). Journalismin tehtävä turvata länsimainen demokratia (esim. Jaakkola 2013, 17) jää helposti vaillinaiseksi ilman pidempää ja taustoittavampaa journalismin muotoa.

Trumpin voiton tuoma yllätys on yksi esimerkki siitä, kuinka näköalattomasti media usein uutisoi asioista. Median asenteesta kertoi hyvin vielä voiton jälkeinenkin uutisointi, jossa korostettiin Clintonin saaneen enemmän kansan ääniä (esim. Aittokoski, Mäkinen & Mäkinen 2016). Totuus löi vasten median kasvoja, koska harva oli kääntänyt katsettaan Yhdysvaltain osavaltioiden tavalliseen kansaan.

Trumpia äänestäneiden haastatteluissa toistui turvallisuuden kaipuu ja se, että Trump on luvannut torjua nuo uhat ilman kompromisseja (esim. Fishwick 2016). Toimittaja Laura Kukkonen (2016) kuvasi median tapahtunutta osuvasti Markkinointi & Mainonta -lehdessä: ”Jotain on tehty väärin, jos yhteiskunnan isot muutokset, kuten vaikkapa presidentinvaalien lopputulos tai brexit, tulevat täytenä yllätyksenä medialle.”

Hitausliike on yksi muistutus siitä, mitä muuta journalismi voi olla kuin tiivistynyttä nopeutta. Se herättelee meitä muistamaan, että toisinaan käsiteltävät asiat vaativat tuekseen hidasta ja tutkivaa työprosessia sekä pitkän hiotun muodon. Vaikka muu maailma menisi mitä tahtia tahansa, on tärkeää, että joku muistaa mitä tapahtui eilen. Muuten ajaudumme toistamaan samoja virheitä yhä uudelleen ja uudelleen.

Myös tämän työn arvo on ennen kaikkea siinä toivossa, että keskustelua journalismin monenkirjasta vaihtoehtoista käytäisiin enemmän. Journalismin tulisi toimia esimerkkinä harkinnasta ja kriittisyydestä. Jokainen voi hidastaa edes sen verran, että tarkistaa tiedon ennen kuin jakaa sen eteenpäin.

Aloitan tutkielman kertomalla journalismin nopeudesta ja sen aiheuttamista ongelmista. Tämän jälkeen kerron tarkemmin hitaasta journalismista, sen historiasta ja käsitteestä. Kolmannessa päälu-

vussa etenen kaunokirjallisen ja tutkivan journalismin käsitteisiin, jotka mainitaan usein hitaan journalismin yhteydessä. Kolmannessa kappaleessa kerron myös hieman uuden käsitteen syntymisestä, koska hidas journalismi on käsitteenä niin tuore. Teorian jälkeen esittelen aineistoni ja tutkimusmetodini luvussa neljä.

Luvussa viisi esittelen hitaan journalismin ilmaantumisen suomalaiseen keskusteluun. Tässä tutkimusaineistoni käsittelyluvussa tarkastelen myös niitä merkityksiä ja tehtäviä, joita hitaalle journalismille annettiin. Tutkielman lopuksi otan laajemman katsauksen suomalaiseen keskusteluun osana maailmallista keskustelua hitaasta journalismista ja pohdin hitaan journalismin nykytilaa ja tulevaisuutta.

2 Hidas journalismi

Hitaasta journalismista on käyty paljon keskustelua viime aikoina. Monet tutkijat ja journalistit innostuivat hitaasta journalismista ratkaisuna nopeuden vaivaamaan nykyjournalismiin (esim. Drok & Herman 2016 ja Vehkoo 2011). Kiinnostavaa on, että kuvaa hitaudesta on rakennettu pitkälti vastakohtansa kautta. Esimerkiksi Le Masurier (2015, 138) näkee hitaan journalismin vastadiskurssina ja käytäntönä nykyisen journalismin nopeuden ja välittömyyden kulttuurille.

Pyrin ensin rakentamaan kuvan journalismin nopeudesta, jota vasten voimme verrata hidasta journalismia. Toisessa alaluvussa keskityn hitaan journalismin syntyyn ja kymmenvuotiseen historiaan. Kolmannessa alaluvussa kerron hitaan journalismin käsitteestä ja sen määrittelystä tarkemmin. Teorian yhteydessä otan katsauksen myös hitaaseen journalismiin kohdistuneeseen kritiikkiin.

2.1 Journalismin nopeus

Nykyjournalismin aiheita sanelevat pitkälti markkinat. On kannattavaa kierrättää valmiita uutisia, kertoa dramaattisista, viihteellisistä ja helpoista aiheista, mikä yli-yksinkertaistaa mediasisältöjä ja aiheuttaa sen, että monta muuta yhteiskunnallisesti merkittävää aihetta jää piiloon. On kannattavaa kilpailla samoista uutisista, sillä mikään mediaorganisaatio ei halua jäädä osattomaksi tämä hetken kuumimmasta aiheesta. Kiire on niin kova, että journalismin perinteisistä arvoista nopeus nousee ylitse muiden. (Esim. Drok & Hermans 2016, 540.)

Toinen journalismin nopeuskilpailuun vaikuttava tekijä on identiteetti ja brändin rakentaminen. Uutisorganisaatiot ja toimittajat rakentavat identiteettiään uutisvoitoilla ja nopeudella. Tutkija Laura Juntunen (2009, 40) esittää kriisijournalismia käsittelevässä artikkelissaan, että kilpailu ylittää journalismissa yksittäisten toimittajien välisistä suhteista uutisorganisaatioiden väliseen kilpaan. Sekä toimittajat että mediat ovat aina jonkinlaisia suhteessa kilpailijaansa. Juntusen (ema.) mukaan on kyse ”ammattikunnan keskinäisestä kunnianjaosta”.

Juntunen (ema.) kirjoittaa myös yleisöluvuista, jotka ovat uutisorganisaatioille toinen onnistumisen mittari. Artikkelissaan hän toteaa, että ”raja yleisön palvelemisen ja massayleisön miellyttämisen välillä on – ja on aina ollutkin – uutistyössä häilyvä” (ema. 41). Verkon nopeuttamassa journalismissa

täytyy olla entistä valppaampana, jos haluaa uutisvoittoja ja yleisöryntäyksiä. Samalla journalismista on tullut online-oravanpyörä ja ehtymättömien uutisten lipas.

Voidaan kysyä, onko tuotettujen uutisten määrällä ja klikkauksilla loppujen lopuksi väliä. Tai viedä epäilyn vielä pidemmälle; onko uutisten loputon tulva tehnyt meille saman kuin Pandoran lipas teki kreikkalaisen mytologian mukaan maailmalle? Olemmeko saaneet vaivaksemme jokaisen maailman kolkan jokaisen vitsauksen ymmärtämättä kuitenkaan kunnolla mistä on kyse?

On arvioitu, että tietoa on tuotettu kymmenessä vuodessa yhtä paljon kuin aiemman 2500 vuoden aikana yhteensä. Tuotetun informaation määrä kasvaa jatkuvasti. (Lilja 2016, 16; Klausegger, Sinkovics & Zou 2007, 692.) Ongelma on kuitenkin se, ettei ihmisen tiedonkäsittelykyky ole yhtään kehittyneempi kuin kauan sitten eläneillä esivanhemmillamme. Ihmisen aivot ovat pysyneet suhteellisen samanlaisena viimeiset 40 000-60 000 vuotta lähteestä riippuen (esim. Lilja 2016, 16; Klingberg 2009, 10–11 ja Lonka 2015). Teknologian kehitys on selvästi nopeampaa kuin ihmisen aivojen kehitys (esim. Lonka 2015). Kun ihmisen aivot saavat liikaa tietoa käsiteltäväkseen, aiheutuu ylikuormitustila.

Ylikuormituksen seurauksia on aikamoinen lista. Ylikuormitus aiheuttaa esimerkiksi tehotonta työtahtia, ajanhukkaa sekä motivaation ja perspektiivin puutetta (Lilja 2016, 16). Lisäksi ylikuormitus saattaa aiheuttaa tehtävien priorisoinnin vaikeutumista, luovuuden puutetta ja oppimisen estymistä. Myös tarkkaavaisuus, tuottavuus, työtyytyväisyys ja sosiaalisuus saattavat vähentyä. (Lilja 2016, 16–17.)

Usein ylikuormittuneen huomio kääntyy muualle ja he ovat kärsimättömiä. Myös hämmentyneisyys, avuttomuuden tunne, riittämättömyyden tunne, tylsistyminen, tunne tilanteen hallinnan menettämisestä ja stressi saattavat rasittaa ylikuormittunutta. (Emt., 16-17.) Kun sovellamme infoähkyä journalisteihin, jotka kuuluvat tietotyöläisiin (Lehtonen 2013, 49–50; Pyöriä 2002, 61), saamme suhteellisen karmean kuvan tavallisen online-toimittajan aivoista. Voidaankin kysyä, kuinka pätevää journalismia infoähkystä kärsivä toimittaja pystyy tuottamaan.

Ja toisaalta samaa voidaan soveltaa myös tietotulvan alle hukkuvaan yleisöön. Kuinka tavallinen vastaanottaja pystyy, saati jaksaa poimia jatkuvan uutistulvan keskeltä tärkeän tiedon? Kuinka relevanttia tietoa kenenkään on mahdollista saada pienistä tiedonsirpaleista, joita uutiset tarjoavat meille? Entä miten käy julkiselle keskustelulle, kun sekä tiedon tuottaja että sen vastaanottaja ovat ylikuormittuneita, ja silti ainut mikä merkitsee, on uutisen ja mielipiteen nopeus?

Journalistilla on kiire tuottaa uutinen ja vastaanottajalla kiire kommentoida juttua sosiaalisessa mediassa. Kiireen tulokset on nähty viime aikoina julkisessa keskustelussa. Yksi esimerkki löytyy loka-kuulta 2016, jolloin esimerkiksi Ilta-Sanomat uutisoi: *Opetushallitukselta linjaus: Kouluissa ei ensi vuonna puhuta tytöistä ja pojista* (Hujanen 2016). Monet tarttuivat sosiaalisessa mediassa pelkkään otsikkoon ja jäivät siihen käsitykseen, että tyttö- ja poika-sanojen käyttö kielletään koulussa, vaikka kyse ei ollut sanojen käytön kieltämisestä. Sain myös itse oikaista ihmisten käsityksiä omassa sosiaalisen median kuplassani. Tapaus näytti minulle hyvin sen, kuinka vaikeaa virheellisen tiedon lumipalloa on pysäyttää.

Osittain julkisen keskustelun tiedonpuutteesta voi varmasti syyttää klikkiotsikoita, jotka houkuttelevat ja johdattelevat luulemaan ja viitoittavat tietä pahimmillaan aivan päinvastaiseen suuntaan kuin jutun sisältö (esim. Leppänen 2016, 5 ja 11). Myös klikkiotsikoiden takana vaikuttaa kuitenkin se tuttu nopeus. Klikkiotsikot silmäilläään kiireessä läpi ja vastaanottaja pitää koukuttaa nopeasti (emt., 5). Tuolle kiireiselle vastaanottajalle pitää silti tuottaa jatkuvaa uutistulvaa ja toinen toistaan kiinnostavampia otsikoita. Ja niitä tuotetaan kiireisissä verkkotoimituksissa (esim. Manninen 2013).

Klikinsäästäjää pro gradu -työssään tutkinut ja aiheesta artikkelin julkaissut Sini Leppänen (2016, 5) toteaa: ”Klikkausten havittelu ohjaa sisällöntuottajia panostamaan sisältöön pääsyyn, ei itse sisältöön, mikä johtaa yhä räikeämpään otsikointiin.” Epäselvät otsikot puolestaan johtavat ”journalismin ja mainonnan kaltaisen mediakirjoittamisen rajan kaventumiseen ennestään” (Koponen & Leppänen 2013, 133). Näin olemme päätyneet tietynlaiseen noidankehään, jossa kaikki palvelevat kiirettä, mutta palveleeko kiire meitä?

Toinen esimerkki kiireestä on jo tunnetuksi tullut esimerkki Bostonin maratonin pommi-iskusta vuodelta 2013. Useat eri journalistit uutisoivat kiireessä useita eri virheellisiä tietoja. Nopeissa seuranta-uutisissa annettiin esimerkiksi virheelliset tuntomerkit epäilylle ja väitettiin, että epäilty on jo pidätetty. (Esim. Nyhan 2013 ja Le Masurier 2015.)

Kolmannen esimerkin voisi ottaa taas meitä suomalaisia lähempää. Jokelan koulusurman uutisoinnissa tehtiin joitakin ylilyöntejä, koska journalistien piti tuottaa nopeasti sisältöä useisiin eri kanaviin ja verkon käyttö nopeissa kriisitilanteissa oli uutta. Erityisen ongelmalliseksi Jokelan tapauksessa osoittautui median tungettelevuus ja shokissa olevien ihmisten haastattelu. (Esim. Raittila, Koljonen & Väliaverron 2010.) Nopeus ja kiire eivät siten vaikuta vain journalismin sisältöön, vaan myös eettisiin periaatteisiin sekä toimittajan, jutun kohteen ja tiedon vastaanottajan hyvinvointiin.

Hidasta journalismia määritellyt tutkija Megan Le Masurier (2015, 140) kirjoittaa, että nopeus vie mahdollisuuden harkittuun ja kontekstoituun tietoon niin sen tuottajalta kuin lukijalta. Kuten edellä esitin, kiireen tuloksena on nähty niin vääriä tietoja (Nyhan 2013), journalistin eettisten ohjeiden laiminlyöntiä (Raittila, Koljonen & Väliverronen 2010) ja toisaalta tietoa on tahallisesti muotoiltu virheelliseen suuntaan vieviksi klikkiotsikoiksi (esim. Hujanen 2016).

Tutkija Laura Juntunen (2010) on esittänyt, että journalismille tulee nopeuspaineita kolmelta taholta. Nämä tahot ovat kaupalliset voimat, teknologiset voimat ja journalismin omat arvot, kuten ajatus siitä, että yleisöllä on oikeus tietää asioista mahdollisimman nopeasti. Tutkija Megan Le Masurier (2015, 140) jatkaa Juntusen (2010) nopeusajatuksista lainaamalla journalismin nopeutta tutkineita Howard Rosenbergia ja Charles S. Feldmania (2008).

Rosenberg ja Feldman kirjoittavat *No time to think* -teoksessa (emt., 17), että yleisön oikeuden tietää on syrjäyttänyt ajatus yleisön oikeudesta tietää kaikki niin nopeasti kuin teknologia sallii. Ja tuo kaikki voi olla vaikka mielikuvitusta tai muuten virheellistä tietoa. Näin mahdollisesti todesta tulee liian helposti riittävä peruste uutisoinnille. Vaikka Rosenbergin ja Feldmanin (emt., 17) lausahduksessa kärjistetään kovasti tiedonvälityksen tilaa, lienee moni yhtä mieltä siitä, että nopeus on nousut journalismin arvona liian korkealle ja jopa ylitse muiden arvojen.

Myös Suomessa journalistit pitävät kiireettä ja ajan tuomaa painetta ongelmana (esim. Jyrkiäinen & Heinonen 2012, 179). Nopeus on noussut esiin etenkin verkkotoimittajien tutkimushaastatteluisissa (esim. Perttilä 2016, 32). Hitaasta journalismista kirjoittaneet tutkijat argumentoivat, että journalismiin aina kuulunut nopeus on verkon myötä kärjistynyt ongelmalliseksi. Hidas journalismi pyrkii ottamaan muutaman harkitun askelen taaksepäin sen sijaan että rynnistäisi muiden mukana eteenpäin. (Esim. Drok & Hermans 2016.)

2.2 Hitaan journalismin lyhyt historia

Jos aloitamme kronologisesti sieltä, mistä myös hidas journalismi juontaa juurensa, päädymme Italiaan. Ruuan historiassa pikaruuan markkinoille tuloa seurasi Slow food -liike (esim. Gess 2012). Slow foodin kannattajien motto on "good, clean and fair". Liike nousi alun perin vastustamaan pikaruokaketju McDonald'sia 1980-luvun Italiassa (ema., 57).

Seurallisesta ruokakulttuuristaan tunnetulle Italialle pikaruuan tulo oli isku vasten kulttuurisia kasvoja. Slow food-liike alkoi painottaa ekologista lähiruokaa ja sen nauttimista ystävien kanssa (esim. Kirsi 2011, 22). Liike levisi sittemmin eri elämänalueille laajemmaksi Slow movement -ilmiöksi vastustamaan kiireistä elämäntapaa (emt.).

Slow movement -liikkeen ajatukset tarttuivat myös mediaan ja 2000-luvun alkuvuosina alettiin puhua hitaasta mediasta (slow media). En käsittele hidasta mediaa tässä tutkielmassa, mutta esittelen sen tässä lyhyesti. New Yorkissa työskentelevä journalismin ja viestinnän dosentti (associate professor) Jennifer Rauch (2011) on tutkinut hitaan median diskurssin leviämistä yleisössä ja lehdistössä. Rauchin (ema.) mukaan hitauden käsite saavutti median elokuvaohjaajien ja toimittajien kautta.

Rauch (ema., 4) kirjoittaa, että yhteistä ensimmäisille puheille ja kirjoituksille hitaasta mediasta olivat muun muassa median tarkkaavaisempi ja harkitsevampi käyttö, tekeminen enemmän vähemmällä (doing more by doing less), paikallisten yhteisöjen vahvistaminen, laadun korostaminen määrän sijaan ja ajankulutuksen vähentäminen, sekä median tuotossa että sen kulutuksessa. Nopean digimaailman vastakohtana alettiin uudelleen arvostaa vanhoja median muotoja, kuten kirjoja, sanomalehtiä, postikortteja ja filmiä. Rauch (2011) pitää myös erilaisia mediadieettejä ja medialakkoja osana hitaan median liikehdintää.

Kuten huomaamme, hidas media on itsessään aika ristiriitainen käsite. Jos vähän karkeistan, niin harva median tuottaja haluaa kannustaa yleisöään olemaan kuluttamatta omia tuotteitaan. Myös vanhan ajan mediatuotteiden ihannointi näyttäytyy nyt vuonna 2016 naiivina kehitysvastaisuutena.

Hitaan median tuomaa keskustelua median tuotannosta ja sen kulutuksesta ei voi kuitenkaan väheksyä. Ajatus hitaasta mediasta on nimittäin laittanut monet tahot pohtimaan nopean kehityksen tuomia ongelmia (ema.). Puhe hitaasta mediasta toimi myös hyvänä pohjana hitaalle journalismille. Erityisesti ajatus laadun korostamisesta löytyy myös hitaasta journalismista (esim. Greenberg 2007).

Hidasta journalismia käsittelevässä kirjallisuudessa toistuvat samat vertaukset, joilla hitaan journalismin syntyä kerronnallistetaan. Ensinnäkin hitaalle journalismille pidetään vastakohtana nopeaa pikaruokajournalismia (esim. Vehkoo 2011, 195) ja kierrätysjournalismia (esim. Craig 2015). Maailmalla on puhuttu McJournalismista ja McUutisista (Drok & Hermans 2016, 3). Hitaan journalismin liike on nähty journalismin ”good, clean and fair” -reaktiona, joka pelastaa murroksessa vellovaa pinnallistunutta journalismia. (Gess 2012, 60.)

Journalismiin hitausliikettä ei ollut liitetty ennen vuotta 2007. Samana vuonna termiä käytti kaksi tahoa (Greenberg 2011). Ensimmäinen joka hitaasta journalismista kirjoitti, on tutkija ja toimittaja Susan Greenberg (2007). Toinen, joka termiä käytti, oli Guardianin toimittaja David Leigh (2007). Leigh (ema.) ikään kuin varasti hitaan journalismin termin Greenbergiltä (2007) määrittelemälle sen omassa kolumnissaan mainitsematta Greenbergiä. Aiheesta käytiin pientä polemiikkaa tuolloin vuonna 2007 (Greenberg 2011).

Tässä työssä nousee enemmän esille Susan Greenberg, koska tämä on jatkanut työtä hitaan journalismin parissa. Tulkitsen, että Guardianin toimittaja Leigh on lukenut Greenbergin ensimmäisen kirjoituksen hitaasta journalismista, innostunut aiheesta ja kirjoittanut siitä. Näin Leigh on tuonut käsitteeseen yhden puolen lisää, mutta ei ole jatkanut aiheen työstöä. Leigh on toiminut enemmän, kuten toimittaja ja saattanut käsitteen yleiseen tietoisuuteen siinä missä Greenberg (esim. 2012 & 2016) on työstänyt käsitettä.

Greenberg (2016, 555) on kertonut käyttäneensä käsitettä jo aiemmin vuonna 2006 International Association of Literary Journalism Studiesin perustamiskonferenssissa. Sittemmin Greenbergin lausuma tuli tunnetummaksi kirjallisessa muodossa, joka ilmestyi Prospect-lehdessä vuonna 2007. Kirjoituksessaan hän ihmettelee miksi Iso-Britanniassa ei ole samanlaista pidempi muotoista journalismia kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa (Greenberg 2007).

Greenbergin (ema.) mielestä viimeistään nyt tulisi tajuta luksusjournalismin arvo, sillä journalismi on päätynyt markkinoinnin termein the end of the middle -tilanteeseen. Tämä tarkoittaa, että perusuutiset on saatavilla ilmaiseksi, eivätkä ihmiset ole enää valmiita maksamaan mistään muusta kuin ylellisyydestä, joka tuo lisäarvoa arjelle.

Greenberg (ema.) esittää väitteelleen todisteena perinteisen sanomalehdistön tukalan tilanteen halvan online- ja air-journalismin rinnalla. Greenberg (ema.) kuitenkin painottaa, ettei kehitys jää tähän. Samalla tavalla kuin erilaiset pikaruokalot kutsuivat vastaliikkeeseen slow food- ajatuksen, pitäisi niin käydä myös journalismille.

“At the luxury end, there should be a growing market for **essays, reportage and other non-fiction writing that takes its time to find things out, notices stories that others miss, and communicates it all to the highest standards: “slow journalism.”** (Greenberg 2007; lihavointi li-sätty.)

Näin Greenberg (2007) tulee siis keksineeksi uuden käsitteen slow journalism, lainaamalla vanhaa slow food -liikettä. Myös Guardianin Leigh (2007) innostui juuri slow food -vertauksesta ja kirjoitti seuraavasti:

”You can get junk food on every high street. And you can get junk journalism almost as easily. **But just as there is now a Slow Food movement, I should also like to see more Slow Journalism. Slow Journalism would show greater respect for the reporter as a patient assembler of facts. A skilled craftsman who is independent and professionally reputable.** A disentangler of lies and weasel words. And who is paid the rate for the job. Aren't such people essential for probing the dodgy mechanisms of our imperfect democracy, and our very imperfect world?” (Leigh 2007; lihavointi lisätty.)

Leigh (ema.) liittää hitaaseen journalismiin siis käsityöläisyyden ja journalistin riippumattomuuden ajatuksen. Näin hän luo ensimmäisenä ajatusta siitä, että hidas journalismi olisi nimenomaan riippumatonta valtamedian koneistosta. Näin Leigh myös luo pohjan tuleville hidasta journalismia tekeville pienyrityksille. Leigh painottaa roskajournalismin ajatusta ja epätäydellistä maailmaamme, jota vasten hidas journalismi näyttäytyy pelastuksena. Uskon monen journalistin kiinnostuneen juuri Leighin piirtämästä riippumattoman ja kärsivällisen käsityöläisen kuvasta.

Vaikka slow food- ja slow journalism -liikkeet eivät ole täysin verrannollisia keskenään, on vertaus ajatusleikkinä kiinnostava. Aatteellinen pohja auttaa ymmärtämään sitä, mistä myös hitaassa journalismissa on kyse. Esittelen nyt ensimmäisiä ajatuksia siitä, mitä journalismin good, clean and fair voisivat olla. Hidas journalismi on sittemmin siirtynyt vertailusta eteenpäin ja vertaus esitetään yleensä lähinnä hitaan journalismin keksimisen yhteydessä.

Esimerkiksi tutkija ja journalismin opettaja Harold Gess (2012) sovelsi good, clean ja fair -jaottelua journalismiin. Hyvä (good) voisi Gessin (ema., 60) mukaan viitata hyvin tutkittuun journalismiin, joka on muutakin kuin pelkkää faktojen keräämistä. Hyvä viittaisi myös hyvin kirjoitettuun, tuotettuun ja esitettyyn journalismiin. Hyvä journalismi tietää, mikä on tärkeää ja hyödyllistä tietoa yleisölle ja tämän elämänpiirille. Hyvä journalismi yhdistelee populaaria yleisön ääntä ja kulttuurista laatua.

Puhdas (clean) viittaa Gessin (2012, 60) mukaan journalismin eettiseen tuotantoon ja kulutukseen. Puhdas merkkää myös sitä, että journalismissa pyritään välttämään esimerkiksi rotuun ja sukupuoleen liittyviä stereotypioita, jotka jakavat yleisöä. Hitaan journalismin tulisi tähdätä yhteisön jaettuun tulevaisuuteen ja nostaa esiin yhtäläisyyksiä eroavaisuuksien sijaan. Gessin artikkelin jälkeen samoista seikoista on puhuttu journalismin rakentavuutena (esim. Drok & Hermans 2016).

Gessin (2012, 60) mukaan reilu tai oikeudenmukainen (fair) media on yleisön ulottuvissa ja antaa myös yleisölle äänen. Reilun journalismin työolosuhteissa ei tapahdu väärinkäytöksiä. Hitaan journalismin reiluus on nähty myös lukijan kunnioittamisena; lukijalle ei tarjota kiireessä suollettuja tiedonmurusia, vaan hyvin tuotettuja kokonaisuuksia, joilla on merkitystä. Gess (ema.) myös näkee, että oikeudenmukaisuus- tai reiluus-seikka antaisi journalismille luvan toimia asianajajana, vaikka usein journalistin tehtäväksi ei mielellään nähdä asioihin vaikuttaminen.

Osassa muutakin kirjallisuutta hitaan journalismin ominaisuudeksi nähdään eräänlainen aktivismi (esim. Drok & Hermans 2016). Aktivismilla tarkoitan sitä, että journalismin tehtäväksi ei nähdä pelkästään tiedonvälitys, vaan myös asioiden muuttaminen ja toimintaehdotusten antaminen yleisölle. Esimerkiksi juuri Harold Gess (2012) pohtii, josko hidas journalismi antaisi mahdollisuuden käsitellä ilmastonmuutoksen laajuisia asioita paremmin ja syvällisemmin.

Käsittääkseni osa hidasta journalismia käsitelleistä tutkijoista näkee, että hitaalla tutkimusprosessilla saavutetaan paras mahdollinen tieto samaan tapaan kuin tieteessä. Kun journalistille on rakentunut kattava kuva jostain aiheesta, vaikka ilmastonmuutoksesta, on hänellä oikeus myös suunnata aiheesta käytyä keskustelua. Näin journalismissa hylättäisiin kahden vastapuolen kautta uutisointi silloin, kun jokin asia on selvä ja toinen kanta käsiteltävään aiheeseen tutkitusti väärä.

Journalistit voisivat siis ajaa tieteellisesti osoitettujen faktojen asiaa rakentamalla ymmärrystä niistä. Monet suuret asiat ovat niin moniulotteisia, että niissä turvaudutaan helposti tunteisiin ja mielipiteisiin. Journalistien ei pitäisi tyytyä toistamaan tunteiden ja mielipiteiden välittämää maailmaa. Hyvin esitetty ja argumentoitu tieto voisi sen sijaan rakentaa ihmisten ymmärrystä ja viitoittaa tietä toisenlaiseen tulevaisuuteen.

Jos esimerkiksi ilmastonmuutoksesta pystyisi hitaalla journalismilla rakentamaan ymmärrettävän kuvan, josta selviäisi kuinka laajasti se vaikuttaa kaikkien elämään, palvelisi se esimerkiksi Gessin (2012) mukaan totuutta, vaikka ei olisikaan puolueetonta. Myös Susan Greenberg (2012, 382; Nagel 1989, 5) on samoilla linjoilla. Hän lainaa filosofi Thomas Nagelia, jonka mukaan objektiivisuutta ei pitäisi ymmärtää neutraaliutena, vaan metodina ja pyrkimyksenä nähdä maailmasta mahdollisimman suuri kokonaiskuva (ema.).

Jos vien ajatusta pidemmälle, niin hidas journalismi palvelisi näin suurinta mahdollista totuutta. Hidas journalismi ei näin ollen keskity olemaan objektiivinen ihmisten välisissä kiistoissa ja raportoi molempien kantoja tasavertaisina. Sen sijaan hidas journalismi rakentaa kuvaa parhaan mahdollisen

tiedon mukaan, samaan tapaan kuin tiede. Esimerkiksi jos nyt kaikki varteenotettava tieto puoltaa ilmastonmuutoksen olemassa oloa, ei ole syytä pysyä puolueettomana.

Toinen hitaan journalismin yhteydessä käsitelty objektiivisuusnäkemys on jo lähes muotitermiksi leimautunut läpinäkyvyys, josta on puhuttu journalismissa jo kauan (esim. Uusivirta 2013). Saattaa olla tahallista, että esimerkiksi Susan Greenberg (2013) käsittelee läpinäkyvyyteen liittyviä seikkoja, mutta ei käytä kulunutta käsitettä. Greenbergin (2013 ja 2016) mukaan kaikki journalismi on aina valinnan tulosta ja objektiivisuus sitä, että valinnat tehdään näkyviksi.

Greenbergin (2016, 561) mukaan esimerkiksi kaunokirjallismuotoisessa journalismissa objektiivisuudella on hyvät mahdollisuudet toteutua, sillä pitkässä kerronnallisessa muodossa on helppo kertoa, mistä tieto on peräisin ja mitä valintoja on tehty. Hidasta journalismia määritellyt Megan Le Masurier (2015, 142) on jatkanut Greenbergin ajatuksesta ja kirjoittanut, että Greenberg tarkoittaa valintojen näkyvyydellä varmasti tekstin läpinäkyvyyttä (transparency). Näin hidas journalismi ei päässyt karkuun muodikasta läpinäkyvyys-sanaa.

Greenberg (2007) nostaa hitaan journalismin keksiessään esiin myös ajatuksen siitä, että kaikki kirjoittaminen on luovaa, ja sen etteivät totuus ja luovuus sodi keskenään, niin kuin usein luullaan. Ajatus luovasta kirjoittamisesta leikkaa koko Greenbergin (esim. 2012 ja 2016) tuotannon läpi. Greenberg näkee luovan kirjoittamisen yhtenä hitaan journalismin elementtinä, jolla journalismi voi saada uutta nostetta.

Hitaan journalismin käsitteen lanseeraamisartikkelissa Greenberg (2007) kirjoittaa myös sanomalehtien aikakauslehtimaistumisesta. Hän huomauttaa, että sanomalehdet ovat adoptoimassa erittäin kapeaa viihteellisyyden muotoa. Greenberg kaipaava viihteellisyyden kehittyneempää ja luovempaa muotoa. Hitaassa journalismissa hän näkee mahdollisuuden tähän.

Greenberg (2007) puhuu artikkelissaan kaunokirjallisesta journalismista ja non-fiktiosta, joiden kerrontamuoto toisi journalismiin laadukkaamman viihteellisyyden tason. On huomattava, että Greenbergin käsitys paremmasta hitaasta journalismista on hyvin lähellä hänen aiemmin tutkimaansa kaunokirjallista journalismia. Käsittelen kaunokirjallista journalismia luvussa 3.1.

Historiallisessa kontekstissa hidasta journalismia on verrattu esimerkiksi yhdysvaltalaiseen uuden journalismin (New Journalism) aaltoon, joka nousi 1960-luvulla (esim. Greenberg 2016, 560). Hitaan journalismin ja uuden journalismin liikkeiden yhtäläisyyksinä voi pitää erilaisuuden strategiaa suh-

teessa journalismin vallitsevaan hegemoniaan (Greenberg 2016, 562). Toinen yhtäläisyys ovat pidemmät kaunokirjallismuotoiset kertomukset, joita sekä uusi journalismi että hidas journalismi suosivat (ema.).

Kolmanneksi voisi mainita, että niiden suhde objektiivisuuteen on liberaalimpi kuin muulla journalismilla. Uuden journalismin nousuun on liitetty subjektiivisuuden ylistys ja henkilöitynyt journalismi (Lassila-Merisalo 2009, 13). Hitaassa journalismissa objektiivisuutta pidetään tärkeänä, mutta sillä ei tarkoiteta objektiivisuutta perinteisessä mielessä. Kertoa saa lähes tulkoon miten vain, kunhan kerronta on läpinäkyvää ja perusteltua (esim. Le Masurier 2015).

Neljänneksi yhtäläisyydeksi voisi mainita, ettei kummallekaan käsitteistä ole löydettävissä tarkkaa määritelmää, joilla voisi tutkia, onko jokin juttu hidasta tai uutta journalismia (Lassila-Merisalo 2009, 34). Viidenneksi voi mainita, että journalismin nopeudesta keskusteltiin jo 1960-luvulla (Greenberg 2016, 560–562). Esimerkiksi John Fischer sanoi tuolloin, että hektinen sanomalehtityö sai hänet aina tuntemaan, ettei hän koskaan tehnyt parastaan (Greenberg 2012, 560; Pauly 2014, 598). Sama riittämättömyyden tunne vaivaa myös nykyjournalisteja (esim. Pursiainen 2015 ja Pölönen 2012, 22).

Kuten Fischerin (Greenberg 2016, 560; Pauly 2014, 598) sanoista voi huomata, nopeus on aina ollut ratkaiseva osa journalismia (esim. Drok & Hermans 2016). Voidaan kuitenkin piirtää raja, joka kulkee ensinnäkin internetiä edeltävän ajan ja sen jälkeisen ajan välillä. Internet on kiistatta pahentanut journalismin nopeutta (ema.). Ja toiseksi voidaan piirtää terveen ja sairaan nopeuden raja katsoamalla sitä, kuinka journalismin muut kriteerit toteutuvat nopeuden alla (ema., 540).

Ainakin edellä mainittuihin seikkoihin turvaten voisi päätellä, että uuden journalismin ja hitaan journalismin liikkeiden erityisyyden täytyy piillä ajallisessa kontekstissa. Historiallisesta kontekstista irrotettuna kumpikin menettää suuren osan muotoaan, koska ne ovat syntyneet jonkinlaisen kulttuurisen ajattelun vastakohdiksi. Uusi journalismi oli omana aikanaan radikaalia ja poikkeuksellista. Samalla tavoin hitaaksi nimitetty journalismi on tuonut meille ajattelun aihetta aikakauteen, jossa nopeus on korostunut turhan paljon.

2.3 Ensimmäiset hitaan journalismin yritykset lanseerataan

Se, miten hidas journalismi lopulta lähti leviämään abstraktista käsitteestä kohti reaalia maailmaa, oli uusien journalististen yritysten ansiota. Näyttää siltä, että moni oli kyllästynyt lyhyiden uutisten yksinulotteisiin maailmankuviin. Eri puolilla maailmaa Greenbergin (2007) toive pidemmästä, tutkivasta ja kerronnallisesta journalismista alkoi toteuttaa itseään. On kiinnostavaa kysyä, oliko aika kypsä, vai saivatko monet journalistit puhtia nimenomaan Greenbergin sanoista. Selvää näyttää olevan ainakin se, että itseään hitaana journalismina mainostavat yritykset on lanseerattu Greenbergin kirjoituksen jälkeen.

Hitaan journalismin yritykset tarttuivat käsitteeseen kukin omalla tavallaan. Yksi merkittävä ero ja tapa jakaa näitä yrityksiä on julkaisualusta. Osa yrityksistä aloitti julkaisemisen digitaalisessa muodossa, kun taas toiset ottivat hitaasta mediasta tutun ajatuksen aikaa kestävästä printtijournalismista. Kiinnostavaa on myös se, että jotkut ovat määritelleet hidasta journalismia nimenomaan pitkäksi verkkojournalismiksi. Esimerkiksi Suomessa Nelli Heinimo (2014, 40) määrittelee pro gradu -tutkielmassaan hitaan journalismin pitkäksi journalismiksi verkossa, jossa se on poikkeuksellista.

Palaan työni loppupuolella tähän ajatukseen, sillä Suomessa useammat tahot ovat käsittäneet hitaan journalismin kuten Heinimo (2014). Ajatus ei kuitenkaan ole aivan niin yksinkertainen, jos katsoo hitaan journalismin tekijöinä pidettyjä yrityksiä. Nimittäin maailmassa ehkä eniten itseään hitaan journalismina markkinoiva Delayed Gratification julkaisee printtilehteä. Esittelen nyt hieman maailmalla tunnetuiksi tulleita hitaan journalismin yrityksiä.

Digitaalisesta julkaisusta käytetään usein esimerkkinä yhdysvaltalaisista vuonna 2009 perustettua The Atavist Magazinea (esim. Le Masurier 2015, 144). Marraskuussa 2016 The Atavist Magazinen verkkosivuilla kerrotaan:

”The Atavist Magazine is a digital publication producing one blockbuster nonfiction story a month. Our stories are cinematic tales featuring in-depth reporting and writing from some of the most talented journalists and writers working today, combined with the best longform design on the web.” (Magazine.atavist.com 2016, haettu 26.11.2016.)

Tunnettu esimerkki hitaasta printtilehdestä on Iso-Britannian Delayed Gratification, jonka ensimmäinen julkaisu ilmestyi vuonna 2011. Toisin kuin The Atavist Magazine, Delayed Gratification mainostaa itseään näkyvästi hitaana journalismina. Lehteä julkaistaan The Slow Journalism Companyn kautta ja lehden sivuilla on listattuna viisi arvoa, joita julkaisu noudattaa. Ensimmäiseksi arvoksi on

listattu oikeassa oleminen sen sijaan, että olisi ensimmäinen. Toiseksi arvoksi on listattu journalismiin investoiminen ja kolmanneksi ”me kerromme kuinka tarinat (stories) loppuvat”. (Slow-journalism.com 2016, viitattu 7.4.2016.)

Neljänneksi Delayed Gratificationin verkkosivulla mainitaan, etteivät he täytä sivuja turhalla. Viidenneksi luvataan, että hidas journalismi on vastamyrkky modernin median julkaisemille valmiille lehdistötiedotteille ja advertoriaaleille sekä ”muulle hölynpölylle”. Hidas journalismi on verkkosivujen mukaan älykästä, kuratoitua ja puolueetonta informaatiota, josta on rakennettu kokonaiskuva. (Ema. 2016.) On kiinnostavaa, kuinka näkyvästi Delayed Gratification esittelee arvojaan. Samalla se tulee määritelleeksi ympäröivää todellisuutta ja ilmoittaa irrottautuvansa siitä.

Hidas journalismi sai muutaman vuoden aikana monia erilaisia muotoja maailmalla. Muita hitaaseen journalismiin liitettyjä julkaisuja ovat esimerkiksi ranskalainen XXI ja hollantilainen De Correspondent. XXI lanseerasi vuonna 2008 ”hitaat uutiset”, jotka julkaistaan neljännesvuosittain ilmestyvässä painotuotteessa. Le Masurier (2015, 146) on kuvaillut julkaisun rakenteen koostuvan esimerkiksi 30 sivusta valikoituja ”takaumia” (flashbacks), joissa kerrotaan kuluneiden kolmen kuukauden lyhyemmistä uutisista. Lisäksi julkaisussa on 140 sivua pidempää feature-journalismia ja 30 sivua sarjakuvajournalismia. XXI:llä on myös puolivuositainen sivutuote 6 Mois, jossa julkaistaan kuvajournalismia 350 sivun edestä. Le Masurierin (ema.) mukaan 6 Moisissa on julkaistavat kuvakertomukset ovat noin 30 sivua pitkiä.

Hollantilainen De Correspondent puolestaan julkaisee joka päivä kertomuksia, mutta painottaa uutisoinnin sijaan tapahtumien taustoja, analyysiä, tutkivuutta ja jutun muotoa. Sen jäsenet kritisoivat erityisesti valtamedian ääntä, joka verhoaa itsensä objektiivisuuteen. De Correspondentiin kirjoittavat antavat tunteiden näkyä, mutta tekevät selväksi, että lukija seuraa nyt subjektiivista matkaa. Heidän mielestään ne samat tunteet, jotka saivat toimittajan kirjoittamaan aiheesta, saavat välittyä myös lukijalle, jotta tämä osaisi pitää asiaa merkityksellisenä. (Le Masurier 2015.)

Le Masurier (ema., 148) kirjoittaa, että hitaan journalismin tekijöitä yhdistävät kysymykset, kuten: ”Kuinka paljon tarvitsen uutisia?”, ”Milloin tarvitsen uutisia?” ja ”Mikä uutisissa todella merkitsee?”. Lisäisin, että yhteistä näille julkaisuille on myös yhteen aiheeseen syventyminen. Yhtä aihetta tutkitaan niin kauan, kun aihe vaatii. Uusien yritysten lisäksi hitaan journalismin liikehdintään voidaan liittää pitkää journalismia välittäviä ja suosittavia verkkosivuja, kuten Longform.org ja Longreads.com (ema.).

Hitaan journalismin lisäksi uudet journalistiset yritykset voidaan liittää laajempaan maailmallisen kehityksen kontekstiin. Verkko mahdollisti sen, että kuka tahansa voi perustaa oman median ilman paino- ja välityskustannuksia. Täytyy kuitenkin huomata, ettei itsensä työllistäminen omassa verkkomediassa ole välttämättä helpompaa kuin painotuotteen kauppaaminen. Tämä johtuu ainakin kahdesta seikasta.

Ensimmäisenä ongelmana voi todeta, että ihmiset olivat ja ovat edelleen oppineet saavansa ilmaista sisältöä verkosta, kuten jo Susan Greenberg (2007) totesi. Uudet yritykset joutuivat siis todella kysymään itseltään, miksi ihmiset haluaisivat ostaa uuden yrityksen journalistista tuotetta. Toiseksi uudet yritykset joutuivat mukaan siihen samaan mediakilpailuun, josta yrittivät irtisanoutua. Yhdeksi päällimmäisimmistä kysymyksistä jäi varmasti se, miten erottua muista medioista.

Hitaan journalismin keksittyyn käsitteeseen liittyi paljon mahtavia lupauksia. Esimerkiksi Greenbergin (ema.) ajatus laadukkaasta journalismista, josta ihmiset ovat valmiita maksamaan kuulostaa helpommalta kuin todellisuudessa on. Greenberg (2007) oli toivonut ympäröivästä reportaaseja, esseitä ja muuta nonfiktiota. Kukaan ei kuitenkaan ollut antanut tarkempaa määritelmää sille, mitä laadukas hidas journalismi oikeastaan tarkoitti.

Näin jälkikäteen voi nähdä, että hitaan journalismin määritelmän epämääräisyys innosti monet kehittämään omasta mielestään parempaa journalismia. Esimerkiksi suomalainen Long Play, jonka esittelen luvussa 5, on pitäytynyt pitkälti tekstimuotoisessa journalismissa, kun taas esimerkiksi Atavistin julkaisut sisältävät myös kuvia, videoita, ääntä ja interaktiivisia elementtejä.

Delayed Gratification on puolestaan printtilehti, kun useat muut hitaan journalismin yritykset julkaisevat verkossa. Hitaan journalismin yrityksille on yhteistä lähinnä hidastamisen tuoma harkinta ja kysymys, millaista journalismia tekisin, jos en tekisi sitä kiireessä yhtiölle, jonka pääasiallisena tehtävänä on tuottaa voittoa.

2.4 Mitä journalismin hitaus on?

Esittelen tässä kappaleessa tutkimusmatkani hitauteen ja sen käsitteen moninaisuuteen. Hidasta journalismia tutkinut Megan Le Masurier (2016, 439) on huomauttanut, ettei hidas journalismi ole selkeärajainen käsite. Le Masurierin mukaan hitaalla journalismilla ei ole selkeää listaa kohdista, jotka täytettyään jokin julkaisu olisi hidasta. Käsitteen avonaisuus onkin aiheuttanut sen, että hitaan

journalismin määritelmä on riippunut pitkälti määrittelijästä. Hidas journalismi on nähty niin konkreettisenä vastalauseena nykyiselle journalismille (esim. Le Masurier 2015) kuin utopiana, jota ei esiinny sellaisenaan maailmassa (Neveu 2016).

Tässä työssä käsittelen hidasta journalismia pääasiallisesti Susan Greenbergin (2007, 2012 ja 2016), Megan Le Masurierin (2015 ja 2016), Erik Neveun (2016), Nico Drokin ja Liesbeth Hermansin (2016) mukaan. Pitkän kuherruskuukauden jälkeen hitaan journalismin epätarkka käsite on alkanut saada myös kritiikkiä (esim. Neveu 2016). Tätä tutkielmaa kirjoittaessa hitaan journalismin teoriaa on käsitelty yhä laajemmin. Kun useat tutkijat ovat laittaneet lusikkansa soppaan, on käsitettä purettu osiin ja käsitelty kriittisemmin. Useat huomiot, joita olen parin vuoden aikana käsitteestä tehnyt, on ehditty huomioida myös maailmalla.

Olen seurannut keskustelua suurella mielenkiinnolla, mutta hitaan journalismin laaja ja muodoton määritelmä on aiheuttanut minulle myös paljon päänsäivä. Pallottelin kauan, miten voin käsitellä hidasta journalismia. Koin kuitenkin sen niin kiinnostavana ilmiönä, etten suostunut päästämään käsitteestä irti. Tämän tutkielman työprosessi on ollut kirjaimellisesti hidas, vaikka loppujen lopuksi vain pieni osa siitä on ollut varsinaista kirjoittamista.

Onneksi viivyttelin, sillä vuosi 2016 toi merkittävästi uutta keskustelua hitaasta journalismista. Esimerkiksi *Journalism Practice* -julkaisu omisti kokonaisen numeron hitaalle journalismille alkuvuodesta 2016. Julkaisussa Eric Neveu (2016) tekee merkittävän huomion siitä, ettei hidasta journalismia ole ehkä sittenkään syytä käsitellä niin konkreettisesti. Sen sijaan käsitteen anti on Neveun mukaan ennen kaikkea nykyisen journalismin kyseenalaistamisessa ja ideaalin esittämisessä.

Neveun (2016) huomio tekee irrelevantiksi ajatuksen siitä, että meidän pitäisi vertailla, mikä journalismi on hidasta ja mikä ei. Vertailun ja tarkan määrittelemisen sijaan keskiöön nousee ajatus siitä, mitä voimme ymmärtää journalismin tämän hetkisestä kulttuurista hitaan journalismin käsitteen avulla. Neveun (ema., 457) mukaan hitaan journalismin ideaali kutsuu meidät pakenemaan rutinoitunutta journalismia, joka uskoo vain jo olemassa olevaan tapaan tehdä.

Ymmärrys vallitsevasta journalistisesta kulttuurista ja journalismin mahdollisuuksista on myös tämän työn punainen lanka. Tätä lukua ja koko tutkielmaa lukiessa on hyvä pitää mielessä sekä Le Masurierin (2016, 439) esiin nostama hitaan journalismin käsitteen avonaisuus, että Neveun (2016) esittämä ajatus hitaudesta ideaalina.

Hitaasta journalismista on olemassa vähän tutkimusta maailmalla (Le Masurier 2015). Suomen akateemisille pöydille käsite ei tietääkseni ole laajemmin vielä ehtinyt. Jos hidas journalismi löytyi jostain suomalaisesta tutkimuksesta, artikkelista tai opinnäytteestä, mainittiin se yleensä käsitettä sen enempää avaamatta (ks. esim. Heinonen & Ruotsalainen 2014, 21 ja Lassila-Merisalo 2014, 152).

Suomessa vain Turo Uskali (2014) on kirjoittanut pidemmän pätkän hitaasta journalismista artikkelissaan *Nopeaa ja hidasta journalismia*, mutta Uskalin määritelmä ei vastaa maailmallista hitaan journalismin liikettä. Uskali (ema.) näkee, että hidasta journalismia on ollut aina ja ymmärtää hitauden lähinnä adjektiivina, joka kuvaa ei-päiväkohtaista journalismia. Uskalin (2014, 171) mukaan hidasta journalismia ovat ”kulttuurijournalismi, tutkimajournalismi ja vaikkapa matkareportaasit”. Uskali (ema., 171) käsittää hitaan journalismin työaikaa vieväksi journalismiksi.

Maailmalla hidas journalismi on ymmärretty tarkemmin juuri meidän aikamme kontekstissa ja vastareaktionä nykyiselle nopeudelle ja sen aiheuttamille ongelmille (esim. Drok & Hermans 2016). Ja kuten edellisessä luvussa kävi ilmi, esimerkkeinä on pidetty ennen kaikkea itsenäisiä pienyrityksiä, jotka tuottavat pelkästään pitkää journalismia hitaasti (Le Masurier 2015). Tässä tutkielmassa ymmärrän hitaan journalismin maailmallisen teorian tapaan käsitteenä ja ilmiönä. Näin hidas ei ole pelkkä adjektiivi, joka kuvailee journalismia, vaan yhdessä sanaparilla on suurempi merkitys.

Mitä hidas journalismi sitten on? Hitaan journalismin määritelmä on lyhyestä historiastaan huolimatta aiheuttanut päänvaivaa monelle. Yhtä mieltä tutkijat ovat siitä, ettei hitaalle journalismille ole yhtä vedenpitävää määritelmää (esim. Le Masurier 2016). Eriävät näkemykset taas voisi jakaa kahteen luokkaan, joista ensimmäisessä hidas journalismi nähdään reaalijournalismissa esiintyvänä muotona (esim. Greenberg 2016 ja Le Masurier 2015) ja toisessa utopiana ja ideaalina, joka kyseenalaistaa journalismin nykyisen tilan ja jota kohti journalismin tulisi kulkea (Neveu 2016).

Nico Drok ja Liesbeth Hermans (2016, 3) ovat hitaan journalismin käsitteen viimeisimpiä määrittelijöitä maailmalla, jotka näkevät hitaan journalismin reaali maailmassa esiintyvänä ilmiönä. Myös Drok ja Hermans (ema., 3) toteavat, että hitaalta journalismilta puuttuu tarkka määritelmä ja kuvaus. Kaksikon artikkeli *Is there a future for slow journalism?* (2016) on suositeltavaa luettavaa, jos haluaa päästä perille hitaan journalismin ympärillä tähän mennessä käydystä keskustelusta.

Drokin ja Hermansin (ema., 3-4) mukaan hidasta journalismia on määritelty tähän mennessä kahdesta eri näkökulmasta. Toiset ovat puhuneet hitaasta journalismista journalistisena genrenä ja toi-

set lähestymistapana (approach). Drok ja Hermans (2016) pitävät tärkeänä näiden kahden erottamista toisistaan. Käsittelen seuraavaksi hitaan journalismin kahta eri määrittelytapaa Drokia ja Hermansia mukaillen.

Genre-näkökulmassa korostuvat tyyli ja muoto, joilla tarina on kerrottu. Muoto on yleensä kerronnallisesti rikasta essee- ja reportaasimuotoa. Kun puhutaan hitaasta journalismista genrenä, otetaan usein mukaan myös kaunokirjallisen journalismin (literary journalism) käsite. Tutkin kaunokirjallista journalismia kandidaatin työssäni ja palaan käsitteeseen myöhemmin myös tässä tutkielmassa. Hidas journalismia ei tarvitse rajoittaa pidempään ja kaunokirjalliseen journalismiin, mutta usein sellainen muoto antaa parhaat mahdollisuudet hitaalle journalismille. (ema., 3-4.)

Hidas journalismi lähestymistapana (approach) painottaa puolestaan periaatteita ja metodeja, joilla journalismi on tuotettu. Greenbergin (2007) ajatus tutkivuudesta, editoinnista ja tarinoista, jotka jäävät kertomatta liittyvät hitaaseen journalismiin lähestymistapana. Jos muistelemme myös esimerkiksi Harold Gessin (2012, 60) jaottelua, oli sieltä suurin osa lähestymistapaa aina hyvin tutkitusta journalismista puhtaaseen tuotantoon.

Hidasta journalismia lähestymistapana on Drokin ja Hermansin (2016, 4) mukaan käsitelty hyvin vähän akateemisessa kirjallisuudessa. Käytännön yrityksillä, jotka markkinoivat itseään hitaana, lähestymistapa on sen sijaan korostunut. Esimerkiksi *Delayed Gratification* kertoo olevansa:

”beautiful printed quarterly publication which revisits the events of the previous three months to see what happened after the dust settled and the news agenda moved on. It is proud to be ‘Last to Breaking News’.” (Slow-journalism.com 2016, viitattu 24.11.2016)

Jos lokeroimme hitaan journalismin käsitteen keksijä Susan Greenbergin (2007 ja 2016) ajatuksia genre- ja lähestymistapa -laatikkoihin, huomaamme, että osittain nämä kaksi menevät päällekkäin. Esimerkiksi editointi ja kertomuksellisuus liittyvät nopeasti ajateltuna muotoon ja tyyliin. Jos kuitenkin tarkastelemme asiaa hieman lähempää, voimme huomata, että kaunokirjallinen kuvailu vaatii journalistilta tarkkaavaisuutta jo kentällä ja toisaalta editointi on lähestymistapa, joka vaikuttaa tekstin muotoon. Drokin ja Hermansin (2016) jaottelu on siis kiinnostava, mutta ei täysin yksiselitteinen.

Artikkeli, jossa Drok ja Hermans (ema.) tekevät hitaan journalismin kahtiajaon, he pohtivat, onko hitaalla journalismilla tulevaisuutta. Lähtökohtana kaksikolla on oletus maailmasta, jossa nuoret

ovat tottuneet kuluttamaan nopeita uutisia ilmaiseksi. Drok ja Hermans (2016) tutkivat aihetta hollantilaisnuorille tehdyllä kyselyllä. Tutkimustulosten mukaan hitaan journalismin etiikalla olisi paljon annettavaa etenkin journalismin yleisösuhteelle. Hitaan journalismin tulisi keskittyä olemaan kattavaa, yhteistyökykyistä ja rakentavaa.

Kattavaa niin, että journalismi sisältäisi uusia näkökulmia käsiteltävään aiheeseen sen sijaan, että uutiset typistyvät kahden tahon vastakkainasetteluiksi. Vastakkainasettelun tuottaminen mediassa ei ole yhdentekevää, sillä se aiheuttaa polarisaatiota myös kansalaisten keskuudessa (ema.; Laufer 2011). Uusien näkökulmien esittämiseen pystytään monisäikeisten kertomusten avulla, jotka rakentavat laajemman perspektiivin kuvaa maailmasta ja sitä myöten lisäävät ymmärrystä aiheesta.

Yhteistyökyvyllä Drok ja Hermans (ema.) viittaavat journalismin mahdollisuuteen olla yhteydessä yleisön kanssa jutun tuotannon eri vaiheissa. Drokin ja Hermansin (ema.) mukaan on tärkeää yhdistää lukijoita ja käyttää hyväksi nykyistä mahdollisuutta sosiaalisuuteen. Kolmanneksi hidas journalismi voisi olla rakentavaa siinä, että se tarjoaisi myös ratkaisuja käsiteltävään tilanteeseen ja mahdollisuuksia toimia.

Drok ja Hermans (2016, 551) puhuvat myös hitaan journalismin kahdesta nopeudesta, jotka korreloivat journalismin maksullisuuden kanssa. He toteavat artikkelinsa loppupäätelmissä, että journalismissa näyttää olevan kaksi suuntaa. Nopeisiin uutisiin liitetään heidän mukaan ilmaisuus ja hitauteen maksullisuus. Rahaa ja aikaa hitaaseen journalismiin sijoittavat niin sen tuottajat kuin lukijat.

2.4.1 Hitaus yltää tekijältä lukijalle

Ajatus hitaudesta, joka yltää jutun tuottajalta lukijalle, on ratkaisevassa osassa hitaan journalismin teoriaa (esim. Gess 2012, Le Masurier 2015 ja Drok & Hermans 2016). Hitauden voidaan siis ymmärtää kiertyvän tiedonvälityksen kaikkiin kohtiin. Ensinnäkin hitaus voidaan ymmärtää jutun hitaaksi tuotantotavaksi. Toimittaja tutkii aihetta pitkään ja myös editointiprosessiin on käytetty aikaa. (Greenberg 2016.)

Toinen seikka liittyy laajemmin journalismin mahdollistaviin tekijöihin eli organisaatioon ja julkaisu-muotoon. Journalistin on saatava työstään reilu korvaus ja jutuntekoprosessin täytyy olla journalis-

min kestäväen kehityksen mukainen (esim. Gess 2012). Hitaalla journalismilla tähdätään tulevaisuuteen, eikä ajatella vain tämän päivän kannattavuutta ja uutisvoittoja. Sekä journalismin että journalistin hyvinvointi menee nopeuden ja markkinatalouden edelle.

Kolmanneksi hitaus voidaan ymmärtää kuluttajan päässä hitaana luettavuutena, ovathan jutut muodoltaan pitkiä (esim. Greenberg 2016). Neljäntenä hitaus voidaan ymmärtää aikaa kestävyytensä. Hitaasti rakennettu juttu kuvaa aikaansa syvästi ja tarkasti kerronnallisella otteella, niin ettei sen arvo hupene samalla tavoin kuin päivän uutisella. Hyvin kirjoitettu juttu kiinnostaa vielä vuosia myöhemminkin, ja toimii kekseliäänä aikansa kuvana. (Esim. Vehkoo 2011.)

Viidentenä ja viimeisenä voi mainita, että hitaan journalismin pitkä muoto antaa kirjoittajalleen mahdollisuuden kertoa enemmän ja eri lailla kuin journalismissa yleensä. Tuo erityinen kerronta muodostaa toimittajan ja lukijan välille suhdetta, jollaista ei lyhemmässä muodossa ehdi kehittyä. Valmiissa tekstissä pitäisi myös näkyä vivahteita muista hitauden osa-alueista, kuten jutuntekopro-sessista, jotta lukija pystyy arvioimaan jutun antamaa tietoa (esim. Le Masurier 2015, 142). Näin toimittajan ja lukijan välille muodostuu ikään kuin luottamuksellinen suhde, jossa toimittaja lupaa näyttää, kuinka tietää kirjoittamansa asiat.

Lukijan osuutta hitaassa journalismissa voidaan pitää suhteellisen korostuneena. Lukija nousee esille useassa eri kohdassa hitaan journalismin määritelmää. Kuten muistamme, yleisön rooli korostui jo Harold Gessin (2012, 60) good, clean and fair -jaottelussa. Hidas journalismi muistuttaa, että journalismia tehdään lukijan takia, ei markkinakoneiston tai median uutisvoittojen vuoksi. Tämä korostuu myös suomalaisessa keskustelussa, johon pääsen luvussa viisi.

2.4.2 Hitaan journalismin saama kritiikki

Paitsi että hidas journalismi -käsitettä on purettu, myös sen tarpeellisuutta on pohdittu. Jos kerta hitaalle journalismille ei ole yhtä selkeää määritelmää, mikä sen anti oikeastaan on? Hitaasta journalismista kirjoittaneista tutkijoista esimerkiksi Eric Neveu (2016) on kyseenalaistanut hitaan journalismin epämääräisen käsitteen:

” Slow means far from pack reporting, investigative, and more selective in its targets. But slow could as well suggest: narrative, fair (with its sources and readers), participative, community oriented, and finally, giving priority to untold stories. **How can researchers deal with such a richness of meanings?**” (Neveu 2016, 448; lihavointi lisätty.)

Neveun (2016) esiin nostama käsitteen hajanaisuus on tärkeä huomio. Toisaalta samaan hengenve-
toon voi todeta, että kaikki määritelmät, mitä ikinä tehdään, ovat jatkuvassa liikkeessä ja täydenty-
vät uusien tutkijoiden toimesta. Tutkijat ovat tottuneet elämään käsitteiden liikkeen kanssa ja se on
heidän työtään.

Toisena kriittisenä piikkinä hitaalle journalismille Neveu (2016) heittää ajatuksen siitä, että hidas
journalismi jää helposti eliitin journalismiksi. Myös tanskalainen opiskelija Simon Haugaard Corydon
(2015) puuttunut hidasta journalismia käsittelevässä lopputyössään samaan ongelmaan. Kuten
muistamme jo käsitteen keksijä Susan Greenberg (2007) puhui ”luksusjournalismista”. Kriittiset ää-
net kysyvät, että kellä on varaa ostaa tuota laadukasta tietoa.

Neveu (2016, 458) nimeää yhdeksi hitaan journalismin suurimmaksi haasteeksi sen, miten hidas
journalismi aikoo levittää ilosanomaansa tavalliselle työläisluokalle. Jos Greenbergin (2007), Cory-
donin (2015) ja Neveun (2016) ajatuksia jatkaa, voi myös kysyä; mitä jos journalismi jakautuu huo-
nosti tehtyyn ilmaiseen ja hyvin tehtyyn maksulliseen journalismiin? Eikö tällöin olisi vaarana eliitin
vahvistuminen sekä köyhempien kansanosien köyhtyminen ja syrjäytyminen vielä ennestään?

Noin 400 vuotta sitten filosofi ja valtio-oppinut Francis Bacon julisti, että ”tieto on valtaa” (esim.
Keinänen & Vadén 2014, 137). Samalla tavoin länsimaaisessa journalismissa on ajateltu, että tiedon-
välitys turvaa demokratiaa ja ihmisten mahdollisuuksia osallistua yhteisiin asioihin ja niistä päättä-
miseen (esim. Jaakkola 2013, 17).

Tavallaan verkko toimi hetken aikaa demokratisoivasti, sillä suuri osa aiemmin maksullista sisällöstä
oli saatavana ilmaiseksi. Näyttää kuitenkin siltä, että tilanne on alkanut normalisoitua myös Suo-
messä, koska verkon maksumuureja kehitetään jatkuvasti. Esimerkiksi Helsingin Sanomien verkko-
sivuilla saa lukea ilmaiseksi vain viisi artikkelia viikossa, muuten sisältö on maksullista. (ks. esim.
Bqain 2015.) Hitaan journalismin yritykset tuovat siis rinnalle vain uutta maksullista journalismia.

Kolmas kriittinen kysymys liittyy hitaan journalismin uutuuteen. Neveu (2016) pohtii, onko sama
vanha journalismi nyt uudelleen nimetty hitaaksi. Myös jo Harold Gess (2012, 63) esittää kysymyk-
sen, onko hidas journalismi vain uudelleen pakattua dokumentaarista, kaunokirjallista ja tutkivaa
journalismia. Kysymys hitaan journalismin tuoreudesta on kiinnostava ja sivusin sitä jo aiemmin.

Tässä työssä en kuitenkaan näe merkitystä sillä, onko hidas journalismi uutta vai ei, koska sen esittämät teesit ovat joka tapauksessa arvokkaita. Niille, jotka kyseenalaistavat hitaan journalismin ajatuksen tuoreuden, on helppo sanoa, ettei aiemmin ole ollut verkkoa ja sen tuomia ongelmia. Hidas journalismi on siten uutta suhteessa teknologian ja kaupallisten voimien kiihdyttämään nopeustaitoon. Historiallisesti hitaan journalismin uutuus -kysymys saa joitain vastauksia seuraavassa luvussa 3, joka käsittelee hitaan journalismin suhdetta aiempaan journalismiin.

Myös syytöstä elitistisestä journalismista voidaan pitää julmana, koska tarkoitus on tuottaa laadukasta tietoa, josta journalistin on saatava palkkansa. Kuten tässä tutkielmassa käy ilmi, esimerkiksi Suomessa pienyritysten journalistit joutuvat tekemään oman projektinsa lisäksi myös muita töitä saadakseen leivän pöytään (ks. luku 3.2). Maailmalla tällainen ongelma taas on ratkaistu usein erilaisilla apurahoilla ja lahjoituksilla (ks. luku 5.1).

Voidaan myös sanoa, että pinnallisia uutisia tuotettaisiin hitaasta journalismista riippumatta, mutta ilman hidasta journalismia ei olisi yhtä paljon laadukasta tietoa saatavilla. Kuten myöhemmin tässä tutkielmassa käy ilmi (ks. luku 6.3), hidas journalismi ei ole eristänyt kansanosia toisistaan. Sen sijaan sillä on potentiaalinen mahdollisuus rakentaa ymmärrystä eri kansanosien välille. Suomessa Yle on turvannut ilmaisen hitaan journalismin saatavuuden (ks. luku 6.3) ja toisaalta kirjastosta jokainen voi lainata esimerkiksi hidasta journalismia tuottavan Long Playn artikkeleita (Piki.verkkokirjasto.fi 2016).

Täytyy huomata, että Neveu (2016) ei esittämästään kritiikistä huolimatta täysin kumoa hidasta journalismia. Kuten jo aiemmin esitin, Neveun pohdintoihin kuuluu ajatus hitaasta journalismista journalistisena ideaalina. Tärkeää ei silloin olekaan yhtenäisen määritelmän ja teorian luominen. Sen sijaan ratkaisevaa on se, että hidas journalismi keskittyy kyseenalaistamaan vallitsevaa journalismia, ja nostaa esille aikamme journalismin ongelmia. (Ema., 457.)

Neveu (ema.) siis tavallaan ajattelee, että myös journalismi tarvitsee portinvartijan tekemisilleen. Jonkun pitää varmistaa, että journalismi pitää muutoksissa mukana kaiken tärkeän. Ja toisaalta muistuttaa siitä, että journalismin on osattava luoda nahkansa, jotta se pärjäisi uudessa kilpailussa. Neveu (2016, 457) kirjoittaa, että hidas journalismi kutsuu meidät pakenemaan journalismin rutiinotuneita visioita ja antaa tilaa uudelle ajattelulle.

Tämän luvun lopuksi huomautan, että hitaan journalismin määrittelijät käsitteellistävät aihetta kukin niistä lähtökohdista, joista he ovat olleet kiinnostuneita jo aiemmin. Seuraavassa luvussa käy

hyvin ilmi se, kuinka käsitteen keksijä Susan Greenberg rinnastaa hitaan journalismin kaunokirjalliseen journalismiin, jota on tutkinut aiemmin (esim. Greenberg 2016, 565).

3 Hidas journalismi suhteessa aiempaan journalismiin

Luvussa 2.1 kerroin, että hidasta journalismia on verrattu uuden journalismin liikkeeseen, joka levisi 1960-luvulla Yhdysvalloissa. Uuden journalismin liikkeen keskeistä antia oli vapaampi kirjoittaminen ja kokeilu (esim. Lassila-Merisalo 2009). Jos katsomme nykypäivän journalismia, hidasta journalismia on verrattu ehkä eniten muodoltaan kaunokirjalliseen ja sisällöltään tutkivaan journalismiin.

Kiinnostavaa on se, että kaunokirjallinen journalismi ja tutkiva journalismi voidaan nähdä jopa päinvastaisina ilmiöinä, joista toinen painottaa kovaa faktaa ja toinen luovaa ilmaisua. Helposti nähdään, että luova muoto syö sisällön faktaa, vaikka esimerkiksi väitöskirjan aiheesta kirjoittanut tutkija Maria Lassila-Merisalo (2009) on pyrkinyt murtamaan näitä käsityksiä.

Tässä tutkielmassa luen kaunokirjallisen journalismin omaksi genrekseen, kuten myös toimittaja-tutkija Maria Lassila-Merisalo (emt.) tekee väitöskirjassaan. Hidas journalismi ei muistuta perinteisistä journalismin lajityypeistä mitään, etenkin pituudeltaan. Onkin luontevaa ajatella kaunokirjallinen journalismi omaksi lajityypiksi tai suuntaukseksi.

Esittelen tässä luvussa ensin kaunokirjallisen journalismin käsitteen ja kerron sitten tiiviisti tutkivasta journalismista. Kummankin luvun jälkipuoliskon käytän siihen, että suhteutan käsitteitä hitaaseen journalismiin. Kolmannessa alaluvussa otan tarkastelun kohteeksi sen, miksi olemassa olevien journalististen käsitteiden rinnalle syntyy uusia.

3.1 Kaunokirjallinen journalismi

Kaunokirjallinen journalismi on tiivistettynä faktaa fiktion keinoin (Lassila-Merisalo 2009). Journalismin sanakirjassa (Harcup 2016a) todetaan, että kaunokirjallinen journalismi voi olla lyhyt kuvaus tilanteesta tai pitkää journalismia esimerkiksi kirjamuodossa. Ominaisinta sille on ”kirjallisempi tyyli”:

”Literary journalism may be produced by journalists adopting a more ‘writerly’ style than that allowed by the classic inverted pyramid model of news, by novelists and other creators of fiction trying their hand at non-fiction, and by people who manage to slip back and forth between both genres.” (Harcup 2016a.)

Maria Lassila-Merisalo on suomentanut kaunokirjallisen journalismin käsitteen englannin kielisestä käsitteestä *literary journalism* ja tutkinut sitä väitöskirjassaan *Faktan ja fiktion rajamailla: kaunokirjallisen journalismin poetiikka suomalaisissa aikakauslehdissä* (2009). Lassila-Merisalon (emt., 12) mukaan kaunokirjallinen journalismi käyttää muodossaan fiktion kerronnan keinoja, mutta lähtökohtaisesti sisältö on aina faktaa. Maailmalla Tom Wolfe on määritellyt suuntausta journalismiksi, joka näyttää romaanilta tai novellilta (Lassila-Merisalo 2014; Wolfe 1973, 21–24).

Lassila-Merisalo kirjoittaa väitöskirjassaan (2009, 12), että eettisesti ja journalistisesti kaunokirjallisen journalismin muodosta tekee epäilyttävän sen mahdottomuus pysyä pelkkänä muotona. Muoto ja sisältö ovat aina linkittyneinä toisiinsa. Faktan konventionaalista muotoa rikottaessa liikutaan faktan ja fiktion hämärän mailla. Usein kaunokirjallinen journalismi on saanut kritiikkiä juuri journalismissa vallitsevan objektiivisuuskäsityksen takia. Kerron seuraavaksi hieman kaunokirjallisen journalismin suhteesta objektiivisuuteen.

Kaunokirjallisen journalismin yhtenä pääpiirteenä on metateksuaalinen taso. Teksti kuvaa silloin paitsi käsiteltävää asiaa, myös omia syntyvaiheitaan, kuten aineiston keruuta ja haastattelujen sopimista. (Lassila-Merisalo 2009, 18.) Juuri tässä ainutlaatuisessa journalismin konventioiden tunnistamisessa ja paljastamisessa kaunokirjallinen journalismi asettuu vastakkain perinteisten uutiskonventioiden kanssa. Perinteisen tiedonvälitysjournalismin muotoon kuuluu ajatus tekstistä, joka näyttää siltä kuin maailma kertoisi itse itseään. Kaunokirjallinen journalismi tekee näkyväksi valinnat, jotka vaikuttavat myös näennäisesti objektiivisen uutisoinnin taustalla.

Lassila-Merisalo (emt., 18–19) huomioi, että kaunokirjallinen journalismi antaa lukijalle mahdollisuuden jonkinlaiseen suurempaan tietoisuuteen, kuin mitä näennäinen objektiivisuus perinteisessä uutisoinnissa tarjoaa. Sen sijaan, että lukijan käsiin laskettaisiin eheä kuva maailmasta, lukijalle annetaan työkaluja arvioida tekstiä ja sen eteen tehtyjä valintoja. Lukija myös ikään kuin osallistetaan keskusteluun siitä, miten todellisuutta voidaan tekstualisoida ja representoida (emt., 20; Lehtimäki 2002, 232).

Lassila-Merisalo (emt.) ei varsinaisesti selitä tuota suurempaa tietoisuutta. Näkisin kuitenkin, että kaunokirjallinen journalismi asettuu nimenomaan objektiivisuuden ongelman keskiöön. Jos ymmärrämme sanoman objektiiviseksi, ”jos ja vain jos sanoma vastaa todellisuutta” (Hemánus & Tervonen 1980, 17), jää ainaiseksi ongelmaksi se, miten sanoma on parhaiten suhteessa todellisuuteen. Kau-

nokirjallisen journalismin ajatuksena on antaa lukijalle mahdollisuus arvioida totuudellisuutta kertomalla myös esimerkiksi kulissien takana tapahtuvasta haastattelutilanteesta ja siihen johtaneista tekijöistä.

Puhuttaessa perinteisistä uutisista ja kaunokirjallisesta journalismista on ehkä syytä muistaa kaunokirjallisen journalismin genren liittyvän nimenomaan pidempiin reportaaseihin ja lehtijuttuihin kuin lyhyisiin kärjellään seisovan kolmion mukaisiin uutisjuttuihin. Ehkä tätä erontekoa Lassila-Merisalo (2009) ei tarpeeksi väitöstutkimuksessaan korosta, vaikka rakentaa vastakkain asettelua näiden kahden välille. Voisi kuitenkin olla hieman outoa lukea uutistekstiä, jossa jo itsessään kyseenalaistettaisiin tekstin oma luotettavuus. Tarkoitus on kuitenkin siirtää sillä hetkellä niin luotettavaa tietoa kuin mahdollista (esim. Kunelius 2003), mikä sisältyy tavallaan jo uutisen määreeseen

Kaunokirjallisen journalismin (literary journalism) ensimmäiset askeleet otettiin 1900-luvun alkuvuosina Yhdysvalloissa. Kaunokirjallisesta journalismista tuli merkittävä osa yhdysvaltalaisista journalismia uuden journalismin liikkeen nousun jälkeen 1960-luvulla. Uusi journalismi käytti paljon kaunokirjallisuudesta tuttuja kerronnan keinoja, mikä vakiinnutti kaunokirjallisen journalismin osaksi Yhdysvaltojen kirjallista kulttuuria. (Lassila-Merisalo 2009, 13–14.) Kaunokirjallinen journalismi on edelleen 2000-luvulla herättänyt suurta kiinnostusta ja sillä on oma jalansijansa etenkin synnyinsijoillaan (esim. Greenberg 2014).

Yhdysvalloissa kaunokirjalliselle journalismille on omat kurssinsa ja opintosuuntansa yliopistossa. Suomessa kaunokirjallista journalismia ei sen sijaan ole juuri käsitelleet muut kuin Maria Lassila-Merisalo väitöskirjassaan (2009). Suomessa journalismia ei ole juuri nimetty kaunokirjalliseksi ja siksi termi on monelle vieras.

Suomessa kaunokirjallista journalismia ei myöskään oteta huomioon journalistisessa yliopistokoulutuksessa. Sen sijaan koulutuksessa keskitytään edelleen pitkälti uutistekstin kirjoittamiseen, mikä on aiheuttanut esimerkiksi sen, että aikakauslehtiin on ollut vaikea löytää ammattitaitoisia toimittajia (emt., 34).

Suomessa journalismin ja kirjallisuuden läheinen historia on usein haluttu unohtaa, vaikka juhlimme esimerkiksi toimittaja-kirjailija Minna Canthia vuosittain. Lassila-Merisalo (2009, 33–34; Jokinen 1989, 55) on huomauttanut, että meillä pidemmän faktuaalisen tekstin paikan on täyttänyt realistisen romaanin perinne. Joitakin suomalaisista menestysromaaneista voidaan kuitenkin pitää jopa

eräänlaisina tosikertomuksina (Lassila-Merisalo 2009; Kaunismaa 1995, 11-13). Myös 1800-luvun lopulla elänyt Canth istuu näihin realistisen romaanin kirjoittajiin (Mäkinen & Uusi-Hallila 2003, 69).

Canth jäi tavallaan Suomen suppean kulttuurisen kentän jalkoihin, koska hän halusi kirjoittaa ja ottaa kantaa todellisiin asioihin, mutta sanomalehdet rajasivat tiukat raamit sille, mistä sai kirjoittaa. Canthin kirjojen kertomuksista on sanottu, että kylän sisällä ihmiset tunnistivat kenestä ja mistä tapauksesta oli kyse (emt.).

Esimerkiksi *Lain mukaan* -novellissa käsitellään aviorikosta, jossa aviomies yrittää tappaa vaimonsa viettelleen miehen ja joutuu vankilaan. Samantapaista asiaa käsiteltiin novellin kirjoitusaikaan Kuopion raastuvanoikeudessa. Paikallislehdet syyttivät Canthin novellia ”haisevaksi häväistykseksi kaupungille”. (Emt., 81.) Suomessa realistisella kirjallisuudella pystyttiin kauan käsittelemään sellaisia asioita, joista jopa lehdistö vaiken.

Tavallaan meillä Suomessa on ollut jo kauan kirjaopituista dokumentaatiota tapahtumista. Kuten realistisen romaanin perinne osoittaa, suomalaisesta kirjallisesta historiasta voidaan erottaa halu todellisuuden kuvaamiseen ja siitä lukemiseen. Lassila-Merisalo (2009) on löytänyt myös 1900-luvun Suomesta useita esimerkkejä kaunokirjallisesta journalismista. Meillä on siis ollut paljon kertomuspohjaa, mutta vähän dokumentaarisia lajityyppejä, joissa kirjoittaa. Suomessa journalismin lajityyppien tarkempi nimeäminen on jäänyt varmasti puolitiehen myös siksi, että viestinnän tutkimus on edelleen tuore tieteenala (esim. Pietilä, Malmberg & Nordenstreng 2009, 1).

Kaunokirjallinen journalismi ja hidas journalismi

Kuten huomaamme, useat kaunokirjallisen journalismin piirteet tulivat jo aiemmin ilmi hitaan journalismin käsittelyn yhteydessä. Tämä ei ole sattumaa, sillä hitaan journalismin käsitteen keksijä Susan Greenberg on opettanut kaunokirjallista journalismia ja kirjoittanut aiheesta vuosien varrella (esim. Greenberg 2014 & 2016). Greenberg (2012) on myös kirjoittanut kaunokirjallisen journalismin kokoelmateokseen hitaasta journalismista.

Myös oma kiinnostukseni hitaaseen journalismiin syntyi siitä, että olin kirjoittanut kaunokirjallisesta journalismista kandidaatin työssäni. Huomasin hitaasta journalismista lukiessani, että sitä käsitteel-

listettiin samalla tavoin kuin kaunokirjallista journalismia. Kuten tutkimusaineistostani käy ilmi (Kapanen 2013), Suomessa vastauksia hitaan journalismin olemukseen etsittiin kaunokirjallisen journalismin tuntija Lassila-Merisalolta. Lisäksi Lassila-Merisalo on maininnut hitaan journalismin vuonna 2014 englanniksi ja suomeksi julkaistussa artikkelissa *Tarina edellä – kerronnallinen juttu digitaalisessa ympäristössä*. Lassila-Merisalo toteaa artikkelin aluksi:

”Pitkä, tarinallinen journalismi on elänyt viime vuosina renessanssia. **Monet suuret mediayhtiöt ovat alkaneet julkaista tätä ”slow foodin journalistista vastinetta”** (Greenberg 2012, 321) joko perinteisessä printtimuodossa tai uutta teknologiaa hyödyntäen.” (Lassila-Merisalo 2014, 152; lihavointi lisätty.)

Artikkelissaan Lassila-Merisalo (2014, 152-153) ymmärtää hitaan journalismin ”tarinalliseksi journalismiksi” ja sen ”yhteydessä tiukkarajaisemmin määriteltyyn kaunokirjallisen journalismin lajityyppiin”. Sekä Greenberg (2012, 2014 ja 2016) että Lassila-Merisalo (2014) liittävät hitaan journalismin kaunokirjallisen journalismin käsitteeseen. Käyn seuraavaksi lyhyesti läpi kaunokirjallisen ja hitaan journalismin yhtäläisyyksiä.

Ensimmäiseksi voi todeta, että sekä kaunokirjallisen että hitaan journalismin muodossa hylätään klassinen uutispyramidi-ihanne ja lavennetaan journalismia usein kuvailulla ja muulla kaunokirjallisella tyyllillä (Esim. Lassila-Merisalo 2009 ja Greenberg 2016). Molemmissa tehdään jonkinasteinen vastakkainasettelu lyhyen uutisjournalismin ja pitkän kerronnallisen journalismin välillä. Esimerkiksi Lassila-Merisalo rakentaa väitöskirjassaan (2009, 18) kahtiajakoa uutiseen ja kaunokirjalliseen journalismiin.

Lassila-Merisalo (emt.) esittää, että uutinen ei anna mahdollisuutta tarkastella sitä, miten se on rakentunut, mutta kaunokirjallinen journalismi antaa. Ristiriitaista on Lassila-Merisalon mukaan se, että uutinen nähdään silti usein objektiivisena ja uutismuodon kyseenalaistaminen näyttäytyy puolestaan objektiivisuuden vastustamisena tai suoranaisena subjektiivisuutena (Lassila-Merisalo 2009, 18).

Objektiivisuuteen liittyy toinen muotojen yhtäläisyys. Sekä kaunokirjallisessa että hitaassa journalismissa esimerkiksi toimittajan minä-muotoinen kirjoittaminen on periaatteessa sallittu, jos se on perusteltua. Subjektiivisuutta ei enää automaattisesti lasketa objektiivisuuden vastakohtaksi. Mo-

lemmissä myös korostuu ajatus lukijalle tarjotusta mahdollisuudesta punnita tekstin antamia tietoja. Lukijalle pitää tehdä selväksi tiedon alkuperä, kuinka tieto on kerätty ja tunnustaa tiedon subjektiivisuus ja epävarmuus, jotka liittyvät aina tosiasioiden löytämiseen (Greenberg 2013, 382).

Suomalaisen hitaan journalismin julkaisun Long Playn toimittaja ja tietokirjailija Anu Silfverberg (2016) on kirjoittanut toimittajan minä-muodosta. *Journalisti* -lehden verkkosivuilla julkaistussa kirjoituksessa *Ettekö te tiedä kuka minä olen* (19.5.2016, viitattu 26.11.2016) Silfverberg sanoo:

”Minää karsastetaan, koska ajatellaan, että se on yhtä kuin subjektiivinen, siis objektiivisen vastakohta. Toisaalta, ei yhden pronominin poissaolo objektiivisuutta takaa; joka tekstillä [on] näkökulma.” (Silfverberg 2016.)

Silfverbergin (ema.) mielestä minä-muotoa saa käyttää silloin, kun se on perusteltu ja toimittajan oma kokemus tuo aiheeseen jotain lisää. Juttu ei kuitenkaan saa jäädä ”ummehtumaan yksityiseen” eli pelkkään toimittajan tai kenen tahansa muun elämään. Faktat pitää tarkistaa, eikä subjektiivinen näkökulma ole oikeus välittää väärää tietoa. Silfverbergin mukaan journalismissa ei ole olemassa ”vain yhden ihmisen tarinoita”. Yhden ihmisen taustalla tulisi siis aina olla suurempi teema, jota tämän esimerkin kautta käsitellään:

”Henkilöidyt irtojutut voivat olla ihan viihdyttäviä ja kerätä klikkauksia, mutta ne eivät lisää ymmärrystä maailmasta ja itsestämme. Päinvastoin ne voivat vahvistaa väärä oletuksia ja johtaa harhaan. Sama pätee toimittajien omiin minämuotoisiin kertomuksiin. Kirjoittajalla olisi syytä olla käsitys siitä, mistä hänen antamansa esimerkki on esimerkkinä. Ja kuten aina, jutun täytyy myös perustua paljon mittaansa suurempaan tietomäärään.” (Silfverberg 2016.)

Tästä päästään kolmanteen kaunokirjallista ja hidasta journalismia yhdistävään seikkaan. Nimittäin kun yksityinen ja yleinen näkökulma kohtaavat, näkyy se usein myös jutun pituudessa. Myös läpinäkyvyysvaatimus ja jutun taustojen kertominen vievät tilaa. Sekä kaunokirjallisen journalismin että hitaan journalismin jutut ovat siis usein muodoltaan pitkiä.

Neljäs yhtäläisyys nivoutuu puolestaan yhteen jutun pituuden kanssa. Jotta mittavasta kokonaisuudesta tulisi johdonmukainen, täytyy taustalla olla tarkka editointiprosessi (Greenberg 2016). Viides seikka, jota jo oikeastaan aiemmin sivuttiin, liittyy luovuuteen ja kokeilevuuteen. Journalismin muotoa ei kummassakaan muodossa rajata kovin tarkasti.

Kun verkko ja erilaiset lukulaitteet tulivat, siirtyi kaunokirjallinen journalismi jouhevasti myös verkkoon (esim. Lassila-Merisalo 2014). Sekä kaunokirjallinen journalismi että uudet hitaan journalismin

yrietykset ovat siis nähneet työssään enemmän mahdollisuuksia kuin esteitä. Luovammalla ja vapaammalla muodolla nähdään olevan suotuisia vaikutuksia myös esimerkiksi siihen, että lukija jaksaa kiinnostua aiheesta (esim. Greenberg 2007).

Kuudes yhtäläisyys on käsitteiden liukuvuus. Sekä kaunokirjallinen että hidas journalismi ovat katkokäsitteitä suhteellisen laajalle skaalalle taiteellisia vapauksia ottavaa journalismia. (Esim. Keeble & Tulloch 2012 ja Le Masurier 2015.) Seitsemäntenä voisi vielä mainita, että ainakin Suomessa (Lassila-Merisalo 2009) kuin Isossa Britanniassa (Greenberg 2007) hidasta ja kaunokirjallista journalismia yhdistää vähemmistömuodon leima. Kumpikin on yksi vaihtoehto normille, joka on uutisjournalismi. Greenberg (2012) on kirjoittanut aiheesta seuraavasti:

“But, in addition to these general influences, there are specific challenges affecting narrative nonfiction, a type of literary often lost from view because **it does not fit cultural assumptions**. For those interested in literary nonfiction, **the rescue of texts from category error** remains a primary task.” (Greenberg 2012, 382; lihavointi lisätty.)

Greenberg siis väittää, että nonfiktiole eli esimerkiksi hitaalle journalismille ja kaunokirjalliselle journalismille, ei ole löytynyt kategoriaa, jolloin ne ovat ikään kuin tipahtaneet maailmankartalta unohduksiin. Hitaan journalismin käsitteen yksi tarkoitus on siis luoda tällaiselle journalismille paikka yhteiskunnassa. Tarkastelen uuden käsitteen syntyä ja sen merkitystä tarkemmin kolmannessa alaluvussa 3.3.

Loppuun voisi vielä todeta, että Susan Greenbergin tuotannon diskurssissa hitaasta journalismista tulee ikään kuin kaunokirjallisen journalismin kehukset digiaikana. Greenberg (2012) näkee, että verkkojournalismin hyvydeksi on muodostunut editoimaton ääni ja että verkolla on raaka ja välitön luonne. Greenbergin (ema.) mukaan hitaan journalismin on käytävä tätä kehitystä vastaan.

Yleisöllä pitäisi olla verkkoympäristössä vapaus valita, millaista journalismia he haluavat kuluttaa. Greenbergin (2016) mukaan verkkojournalismin maksullinen muoto voisi tarjota hyvin editoitua kehittyneempää sisältöä. Greenberg (2016) pohtii, että hitaan journalismin idean merkitys on uudenlaisen mediankäytön kehystämisessä. Hitaan journalismin tekijöiden tulisi ymmärtää uuden median käytön logiikkaa ja ongelmia sekä kyetä ratkaisemaan niitä.

Yhtenä mahdollisuutena uusiin ansaintamalleihin verkossa Greenberg näkee kaunokirjallisen journalismin. Karkeistetusti sanottuna kaunokirjallinen journalismi vaihtuu siis Greenbergillä verkossa hitaaksi journalismiksi. (Greenberg 2012 ja 2016.) Hidas journalismi on Greenbergin kirjoituksissa

ikään kuin uudelleen markkinoitua ja lanseerattua kaunokirjallista journalismia. Tämä johtuu varmasti osittain siitä, että Greenberg (2007) kirjoittaa alusta asti hitaasta journalismista nimenomaan markkinoiden näkökulmasta ja pitää kiinni rajauksestaan. Sen sijaan kaunokirjallista journalismia käsitellessä Greenberg (esim. 2014) puuttuu enemmän kerronnallisiin seikkoihin.

3.2 Tutkiva journalismi

Heikki Kuutti (2001, 11) kuvaa tutkivan journalismin ”kiehtovaksi, mystiikalla ja kliseillä kuorrutetuksi ilmiöksi”. Kuutti (emt.) kertoo yhdysvaltalaisen viihdeteollisuuden rakentamasta kuvasta, jossa ”uuden ajan ritari” palauttaa järjestystä ja oikeutta maailmaan.

Tutkielmaa tehdessä huomasin, että tällainen kuva tutkivasta journalistista elää hyvin vahvana myös meillä Suomessa. Ja tuota mielikuvaa on helppo hyödyntää esimerkiksi markkinoinnissa. Tämä tutkielman kirjoitushetkellä lokakuussa 2016 esimerkiksi suomalainen Long Playn (Longplay.fi, viitattu 12.10.2016) mainostaa julkaisuaan tutkivalla journalismilla. Tutkivuus on kiistatta markkinavaltti myös Suomessa.

Miten tutkiva journalismi sitten määritellään? Turvaan määrittelyssä Heikki Kuuttiin, joka on kirjoittanut tutkivasta journalismista väitöskirjansa *Tutkiva journalismi: Journalistinen suuntaus ja suomalaisen journalismin tutkivuus (1995)* ja jatkanut aiheen työstämistä myös myöhemmällä urallaan (ks. esim. Kuutti 2001 ja 2003). Kuutti on ensimmäinen tutkivan journalismin Suomessa määritellyt tutkija ja toistaiseksi myös ainoita aiheeseen syvällisesti perehtyneitä tutkijoita Suomessa. Heikki Kuuttin *Mediasanaston* (2012, 205) mukaan tutkiva journalismi on:

”laaja, perusteellinen ja syvälinen journalistinen selvitys jostakin merkittävästä asiasta, kuten juridisesta tai moraalisesta väärinkäytöksestä tai yhteiskunnallisesta epäkohdasta, jonka julkistamisen voi nähdä olevan kiusallista jollekin (yleensä asioista vastuussa olevalle) taholle.” (Kuutti 2012, 205.)

Aiemmassa teoksessaan *Tutkittu juttu – Johdatus tutkivaan journalismiin* Kuutti (2001, 48) puolestaan toteaa:

”Tutkivassa journalismissa tutkitaan jotakin (lähi)menneisyyden asiaa, ilmiötä tai tapahtumaa. Tutkimus kohdistuu ihmisiin ja heidän tekoihinsa ja tekemättä jättämiinsä, jotka ovat vaikuttaneet tutkittavan ongelman syntyyn.” (Kuutti 2001, 48.)

Kuutin (emt., 48) mukaan esimerkiksi luonnonkatastrofista ei voi tehdä tutkivaa juttua, koska se on riippumaton ihmisten tekemisistä. Sen sijaan voidaan valita luonnonkatastrofiin liittyvä näkökulma, jossa keskeisinä toimijoina ovat ihmiset ja tutkia heidän osuuttaan johonkin luonnonkatastrofin yhteydessä tapahtuneeseen. Kuutin (2001) mukaan tutkivan journalismin tekemällä julkisella paljastuksella pyritään yleensä korjaamaan jokin yhteiskunnassa vallitseva epäkohta.

Yksi merkittävin ero valtajournalismiin on se, että valtaosa muusta journalismista on ”uutisia ja juuri äsken selville saatua tietoa, jonka eteenpäin välittämisessä tärkeintä on nopeus, ei välttämättä välitettyjen tietojen syvällisyys” (emt., 12). Valtajournalismissa eli uutisissa myös viitataan usein muiden tahojen tekemiin tutkimuksiin sen sijaan, että journalisti olisi itse tutkinut aihetta (emt., 13).

Kuutti (emt., 12–13) purkaa tutkivaan journalismiin liitettyjä mielikuvia kiitettävästi. Esimerkiksi kuvitelmat siitä, että kaiken journalismin pitäisi olla tutkivaa ja, että hyvä journalismi on yhtä kuin tutkiva journalismi, saavat kyytiä. Myös käsitys siitä, että tutkiva journalismi olisi aina pitkäkestoista ja veisi paljon aikaa, on Kuutin (emt., 12) mukaan harhaluulo. Tapaus voi selvitä nopeasti, jos toimittajan tiedonhankinta sujuu ongelmitta.

Tärkeintä ajallisesti ajateltuna on se, että ”aihe ei perustu yksittäiseen tapahtumaan, vaan tapahtuminen sarjaan, asioiden kehityskulkuun tai suuntaukseen” (emt., 30). Tutkivan journalismin aiheet ovat ajattomia ja journalistin itse valitsemia, eivätkä usein seuraa uutisrytmiä ja reagoi ajankohtaisiin aiheisiin (emt., 31).

Tutkittuun journalismiin liitetystä mielikuvasta Kuutti (emt., 12–13) nimeää tuhoisimmaksi ajatuksen siitä, että vain ”erityisen ansioitunut toimittaja voi olla tutkiva journalisti”. Tärkeintä Kuutin (emt.) mukaan on journalistin kiinnostus, kriittisyys, ammattitaito, pitkäjänteisyys ja rohkeus vastustaa painostusta. Kriittisyyden tulisi suuntautua erityisesti viranomaistahojen toimintaa kohtaan (emt., 15).

Paljastuksen kiusallisuus kertoo, että tutkiva journalisti on tehnyt työnsä hyvin (emt., 21). Tutkivan journalistin pitää kestää edellä mainittuja seikkoja ja niiden mahdollisesti aiheuttamaa painetta. Usein matkan varrelle mahtuu myös aggressiivisia haastateltavia. Kuutin (emt., 123) mukaan tutkiva journalisti on usein oikeilla jäljillä nimenomaan silloin, kun saa jonkun tahon suuttumaan.

Kuutti (emt., 22) linjaa, että tutkiva journalismi on vastaveto mediajulkisuuden hyödyntämiselle. Usein valtaa käyttävät tahot haluavat julkisuutta omilla ehdoillaan ja saavat sitä. Näin tutkiva journalismi ei asetu niinkään tietoa välittävän perinteisen journalismin muottiin, vaan tiedon aktiivisiin

tuottajiin (Kuutti 2001, 30). Tutkivan journalismin kriteerejä lukiessa tulee nopeasti mieleen se, miten näitä seikkoja, kuten tutkivuutta tai tutkittavan asian arkaluonteisuutta voidaan mitata. Kuutti (emt., 26) toteaa, että tutkivan journalismin määrittely on tulkinnanvaraista. Hän (emt.) nostaa esille myös seikan siitä, että tutkivasta journalismista ei aina synny valmista lopputuotetta, jos tutkimuksen kohde osoittautuu tavalla tai toisella julkaisukelvottomaksi.

Suomessa tutkiva journalismi arkipäiväistyi ja sai instituutiomaisia piirteitä 1990-luvun lopulla (emt., 37). Vuonna 2001 julkaistussa teoksessaan Kuutti mainitsee suomalaisen tutkivan journalismin esimerkkeinä muun muassa Yleisradion MOT-ryhmän ja Helsingin Sanomien tutkivan ryhmän. Nyt 15 vuotta myöhemmin arvostettu suomalainen tutkivan journalismin kenttä näyttää edelleen tutulta.

Ylen MOT on onnistunut nostamaan viime aikoina julkisuuteen ainakin teuraseläinten kohtelun, mistä käytiin kiivasta keskustelua (esim. Kaihovaara 2016). Myös Helsingin Sanomat näyttää pitäneen paikkansa suomalaisessa tutkivassa journalismissa. Tänä vuonna 2016 Tutkivan journalismin yhdistyksen Lumilapio-palkinnon voittivat Helsingin Sanomien toimittajat Laura Halminen ja Tommi Nieminen (Passi 2016).

Tutkiva journalismi ja hidas journalismi

Jos käymme läpi hitaan tutkivan ja hitaan journalismin yhtäläisyyksiä, voi niistä ensimmäiseksi mainita maineen. Hitaan journalismin tekijöille on muodostunut – tai niille on luotu – vähän samantapaista ”uuden ajan ritarin” mainetta kuin tutkiville journalisteille. Monet hitaan journalismin yritykset myös kertovat tekevänsä tutkivaa journalismia.

Kuten muistamme, esimerkiksi Delayed Gratificationin verkkosivuilla (Slow-journalism.com 2016, viitattu 7.4.2016) on manifesti paremman journalismin puolesta, jota he kertovat tuottavansa. DG on myös ilmoittanut julkaisevansa pitkää tutkivaa journalismia (esim. Stackmagazines.com 21.9.2015, viitattu 2.12.2016).

Toinen maineeseen liittyvä seikka on journalistien korottaminen muiden yläpuolelle (Kuutti 2001, 12–13). Kuten Kuutti (emt.) kirjoittaa, tämä on tuhoisaa, koska silloin tutkiva journalismi ”pyhitetään” vain ”harvoille ja valituille toimittajille”. Tällainen korottaminen on kuitenkin yhteistä niin hitaalle kuin tutkivalle journalismille. Tämän tutkielman tutkimusaineistosta kävi hyvin vahvasti ilmi,

kuinka hidasta journalismia Suomessa tekevän Long Playn jäsenten sädekehää kiillotettiin juttu toisensa jälkeen.

Long Playn Hanna Nikkanen myös kertoo yhdessä tutkimusaineistoni osassa, että jäsenten aiemmasta maineesta ei ollut haittaa yrityksen lanseeraamisessa (Kapanen 2013). Tutkivasta ja hitaasta journalismista voi siis tulla helposti harvojen ja valittujen toimittajien journalismia. Toisaalta mystisyys ja arvostus ovat varmasti ansaittua, sillä kumpikaan – tutkiva tai hidas journalismi – ei välttämättä lyö leiville yhteiskunnassa, jossa kannattavinta on kirjoittaa advertoriaaleja.

Toinen muotojen yhtäläisyys liittyy siihen, että kummassakaan ei ole tärkeintä tiedonvälityksen nopeus, vaan tietojen syvällisyys ja laajuus (esim. Kuutti 2001, 12 ja Le Masurier 2015). Tiedonvälitykseen liittyy myös toinen seikka. Sekä hidas että tutkiva journalismi painottavat aktiivisesti tuottavansa ja punnitsevansa tietoa sen sijaan, että vain välittäisivät valmiiksi pakattua tietoa eteenpäin (emt., 30 ja emt., 139).

Kolmas yhtäläisyys on aiheet, jotka eivät välttämättä seuraa päivittäistä uutisrytmiä. Sopuli-ilmiötä välttämättä journalisti valitsee kummassakin itse aiheensa välittämättä ympäröivästä journalismista (Kuutti 2001, 33 ja Le Masurier 2015). Neljäntenä voisi mainita, ettei kumpikaan – hidas eikä tutkiva journalismi – perusta aiheitaan yksittäiseen tapahtumaan, kuten uutiset, vaan asioiden laajempaan kehityskulkuun (Kuutti 2001, 30 ja Greenberg 2012). Viides yhtäläisyys liittyy aikaan. Sekä hitaan että tutkivan journalismin juttuja työstetään hitaasti ja pitkäkestoisesti ilman online-paineita ja deadlineja (esim. Kuutti 2001, 31 ja Le Masurier 2015).

Kuudenneksi voisi mainita, että myös tietojen esittämisen muodosta löytyy yhteneväisyyksiä. Hitaan journalismin käsitteen keksijä Susan Greenberg (2016) pitää tärkeänä hyvin muotoiltua kertomusta. Myös tutkivaa journalismia määritellyt Kuutti (2001, 183) toteaa, että hyvin kerrottu tarina kiinnostaa lukijoita enemmän kuin pelkkien faktojen lyöminen tiskiinkin. Kuutin (emt.) mielestä kerronnan keinoja voisi käyttää laajemmin tutkivassa journalismissa. Kuutti laittoi 2000-luvun alussa merkille, että kerronnan keinoja käytettiin lähinnä tutkivassa televisiojournalismissa.

Viimeisenä seitsemäntenä yhtäläisyytenä voidaan nähdä sekä tutkivan että hitaan journalismin huoli tulevaisuudesta. Kuutti (1995, 261–269) huomioi jo väitöskirjassaan, että tiedonvälitys pinnallistuu tutkivan journalismin kustannuksella. Kuutin väitöskirjassa (emt., 263) todetaan: ”Coca-cola -yhteiskunta vahvistuu kun markkinavoimat jäävät ainoaksi hyveeksi”. Hitaan journalismin liike on syntynyt samasta huolesta ja journalismin usein ennakoidusta rapautumisesta.

Tutkivan ja hitaan journalismin käsitteissä on löydettävissä myös eroja. Esimerkiksi Kuutin (2001, 12) mukaan tutkiva journalismi ei välttämättä vie aikaa, jos tiedot tarjoutuvat nopeasti toimittajalle. Hitaassa journalismissa taas painotetaan hidasta prosessia, koska myös tietojen kertominen vie aikaa ja jutun editointiprosessi on työläs (Greenberg 2016). Tutkiva journalismi taas ei välttämättä vaadi pitkää muotoa, vaikka kiinnostava muoto on plussaa (2001, 183). Lisäksi hitaassa journalismissa hitaus-sanana on nähty yltävän tekijältä vastaanottajalle, jonka pitää myös varata aikaa asian ymmärtämiseen. Tutkivassa journalismissa ei tällaista varausta ole.

Toisena erona voisi mainita organisaation. Tutkiva journalismi on ollut kauan osa isojen mediayritysten rakenteita. Tutkivien osastojen on painotettu olevan riippumaton ympäröivästä koneistosta, mutta ne ovat silti olleet osa sitä (esim. Kuutti 2003, 13–14). Suurin osa hidasta journalismia tuottavista yrityksistä taas on pieniä riippumattomia kollektiiveja (esim. Le Masurier 2015).

Kolmas seikka liittyy rahoitukseen. Nimittäin suuret mediatilat tavoittelevat voittoa ja kustantavat myös tutkivan journalismin usein mainosrahoilla. Hitaan journalismin pienyritykset eivät puolestaan välttämättä tavoittele ensisijaisesti voittoa. Sen sijaan useat hitaan journalismin tuottajat tekevät päivätyötä projektinsa ohessa (esim. Le Masurier 2015 ja Pursiainen 2015).

Neljäntenä voisi mainita, että hitaassa journalismissa korostuu ajatus työhyvinvoinnista ja jutun eettisestä tuotannosta (esim. Gess 2012, 60), mikä ei tutkivassa journalismissa korostu. Viides ero on yleisön osuus tutkivassa ja hitaassa journalismissa. Tutkiva journalismi on keskittynyt ainakin Suomessa huomattavasti enemmän journalismin tuottamiseen kuin vastaanottoon, mikä on näkynyt myös sen tutkimuksessa (esim. Kuutti 1995).

Tutkiva journalismi on nähnyt yleisönsä enemmän välineenä paljastetun epäkohdan korjaamisessa kuin itsessään arvokkaana journalismin osana (esim. Kuutti 1995, 98–100). Tutkivassa journalismissa ikään kuin oletetaan, että tieto on yhteiskunnallisesti arvokas ja siten myös vastaanottajalleen arvokas. Hidas journalismi pyrkii enemmän huomioimaan myös vastaanottajan tarpeet paitsi saada tietoa, myös viihtyä sen parissa.

Hitaan ja tutkivan journalismin eroista huolimatta näyttää siltä, että niin hidasta journalismia määritelleet kuin sitä tuottaneet tahot ovat omaksuneet ajatuksia tutkivasta journalismista. Seuraavassa kappaleessa pohdin sitä, miksi vanhat käsitteet kuten kaunokirjallinen journalismi ja tutkiva journalismi eivät ole kelvanneet, vaan rinnalle syntyi uusi käsite.

3.3 Uuden käsitteen syntyminen

Asioilla, joihin on mahdollisuus vaikuttaa ja joita on mahdollista tehdä, täytyy olla kielellinen muoto, käsite (Lämsä & Takala 2004). Näen tässä tutkielmassa, että hitaan journalismin käsite on antanut journalisteille uusia ja erilaisia mahdollisuuksia tehdä työtään. Tutkielmani mukailee sosiaalista konstruktionismia, jossa kieli nähdään osana todellisuutta. Kielellä voidaan sen mukaan rakentaa todellisuutta. Kieli ei siis vain heijastele maailmaa, kuten vastakkainen realistinen näkökulma olettaa. (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 17.)

Sosiaalisen konstruktionismin mukaan ei ole lainkaan samantekevää, miten asioista puhutaan, sillä puhe luo, muuttaa ja vahvistaa tuntemamme todellisuuden rakenteita. Ajatusta selventävä anekdootti kielenkäytön merkityksestä löytyi dokumentista, jonka katsoin hiljattain. *Regissören – en film om Mai Zetterling* -dokumentti (2015) kertoo ruotsalaisesta naisohjaaja Mai Zetterlingistä. Naisohjaaja oli harvinaisuus 1960–80 -lukujen Ruotsissa ja maailmassa. Nykyäänkin historiankirjoitus muistaa paremmin esimerkiksi ruotsalaisen miesohjaaja Ingmar Bergmanin.

Dokumentissa kerrotaan, kuinka taiteilija Unni Gjertsen alkoi kirjoittaa historiaa uusiksi tuottamalla näyttelyihinsä lauseita, kuten: ”Mai Zetterling on tunnetuin ruotsalainen maailmalla”. Kielenkäytöllä Gjertsen sai suunnattua huomiota Zetterlingiin niin, että ohjaaja siirtyi historiankirjojen mappi Ö:stä mappi A:han. Huomion jälkeen Zetterlingiä on saanut ansaitsemaansa arvostusta ja vuosittain Ruotsissa jaetaan esimerkiksi Mai Zetterling -stipendi.

Näen, että hitaan journalismin käsite on tehnyt samantapaisen palveluksen pidemmälle ja kerronnalliselle journalismille kuin Gjertsen teki Zetterlingin elokuville. Kuten Greenberg (2012, 382) mainitsi, kirjallinen nonfiktio on ollut ”virhe kategoriassa” (category error) eli se ei ole mahtunut kulttuurimme kehyksiin. Hidas journalismi siis piirsi unohdetulle journalismille rajat ja näin mahdollisti sen tekemisen ja siitä puhumisen.

Suomessa pitkät, kaunokirjalliset faktatekstit eivät ole mahtuneet romaanin tai novellin kategoriaan, eivätkä journalismin kategoriaan. Kirjapituiset kertovat faktatekstit on tähän mennessä liitetty tietokirjallisuus-kategoriaan, joka on hyvin laaja skaala kaikkea nonfiktiota väitöskirjoista hakuteoksiin (Suomen tietokirjailijat ry 2016). Kuten aiemmin luvussa 3.1 mainitsin, nämä journalismin vähemmistömuodot ovat ikään kuin pudonneet pois nykyiseltä maailmankartaltamme, johon niitä ei ollut

piirretty. Tai toisin mainittuna, uutisjournalismi on valtajournalismina usein muodostunut koko journalismin kuvaksi ja muut muodot on unohdettu (esim. Le Masurier 2015, 139 ja Craig 2016).

Esimerkiksi suomalaisen Long Playn julkaisuja voidaan pitää kovin erilaisina kuin väitöskirjaa tai hakuteosta. Silti nämä kaksi olisivat vanhassa jaottelussa lukeutuneet saman tietokirjallisuus käsityksen alle. Long Play (Longplay.fi 2016, viitattu 3.12.2016) kutsuu verkossa julkaistavaa kirjamittaista faktaansa nimenomaan journalismiksi, ei tietokirjallisuudeksi. Long Playn toimittajista moni on taustaltaan tietokirjailija, mutta tekee Long Playn alla nimenomaan journalismia. Tutkimusaineistostani käy ilmi, että linjaus on tehty juuri sen takia, ettei journalismia menetettäisi pelkästään nopealle sisällölle.

Long Playn Johanna Vehkoo kirjoittaa marraskuun 2016 Journalisti-lehdessä, että ei-journalistiset tahot ovat oppineet hyödyntämään journalismin brändiä ja ratsastavat journalismin maineella. Tällaisia ei-journalistisia tahoja ovat esimerkiksi poliittiset ja kaupalliset voimat, jotka levittävät kanavissaan journalismin näköistä sisältöä. Tämä puolestaan on aiheuttanut sen, että journalismin uskottavuus laskee. ”Oikea journalismi” pitäisi Vehkoon (2016, 7) mukaan ”brändätä uudelleen” ja sille voitaisiin kirjoittaa ”uusi tarina”.

Tässä tutkielmassa näen, että tätä uudelleen brändäystä on tehnyt niin koko hitaan journalismin liike. Samalla liikehdintä on avannut journalismille aivan konkreettisesti uusia alueita, joilla journalismia on alettu tehdä. Esimerkiksi Suomessa hitaampien sisältöjen pariin löysivät myös suuremmat mediatilat Long Playn myötä (Linko 2016, 119).

Hitaan journalismin liike voidaan siis nähdä yhtenä pyrkimyksenä rakentaa uusi journalistinen alue. Tuon uuden alueen rakentamisessa on ollut niin pontimena kuin apuna verkko. Esimerkiksi Greenberg (2012) näkee, että verkko on mahdollisuus uudistaa raja-aitoja ja journalismin käsitystä itsestään. Hidas journalismi hyödyntää verkon mahdollisuuksia tuomalla nopeille sisällöille vastapainoksi pidempää journalistista sisältöä.

Hidas journalismi on suhteellisen uusi käsite ja on kiinnostavaa, kuinka paljon muutoksia kaksi sanaa yhdessä voivat saada aikaan. Rakennan seuraavaksi tiiviin kuvan siitä, miten käsitteen syntymistä on kuvattu tulkitsevassa käsitetutkimuksessa. Anna-Maija Lämsä ja Tuomo Takala (2004) kirjoittavat, että uusia käsitteitä syntyy intuitiivisesti ja reflektiivisesti.

Intuitiivisessa ajattelussa ihminen rakentaa käsitteen spontaanisti aikaisempien tietojen ja kokemusten pohjalta. Näin tuotetut käsitteet ovat usein epämääräisiä. Käsitettä voi kuitenkin jatkojalostaa huolellisessa, reflektiivisessä ajattelussa, jossa ihminen käsittelee tietoisemmin omia kokemuksiaan, tietojaan ja käsillä olevia teorioita. Lämsä ja Takala (2004) kirjoittavat, että käsitteen syntyprosessissa voi päästä uudelle tiedon tasolle ja syntyy uusi tapa käsitteellistää jokin asia.

Lämsän ja Takalan (2004) mukaan uusien käsitteiden syntymiselle on keskeistä tiedon jatkuva liike. Tieto elää vuorovaikutusprosesseissa, joita ylläpidetään ihmisten välillä esimerkiksi tiedeyhteisöissä. Käsitteillä on suuri osuus siinä, kuinka ymmärrämme maailman ja siten käsitteen määrittelyillä on paljon valtaa. Yhteiskunnassa vallitsevat aina tietyt institutionalisoituneet käsitteet, joiden hallitsijoilla on valta. Jos sopivia käsitteitä ei ole saatavilla, jää joidenkin ihmisten tai asioiden huomiointi vähemmälle ja näin myös heidän vallankäyttömahdollisuudet kaventuvat. (Lämsä & Takala 2004; Hardy & Phillips 1999, 20.)

3.3.1 Hitaan journalismin käsitteen merkitys

Sovellan nyt hieman tulkitsevaa käsitetutkimusta hitaan journalismin käsitteeseen ja sen syntyyn. Voi sanoa, että hidas journalismi käsitteellisti journalismia uudella tavalla, kun se erotti nopeuden siitä. Kuten johdannossa kerroin, nykyinen journalismi on syntynyt käsi kädessä teollisen yhteiskunnan kanssa (esim. Luostarinen 2002 ja Craig 2016). Yksi teollisen yhteiskunnan pääpiirteistä on tuotannon jatkuva tehostaminen ja nopeuttaminen, niin että tuottavuus paranee.

Kun Susan Greenberg (2007) sitten kirjoitti hitaan journalismin mahdollisuudesta nopeuden maailmassa, antoi se monelle ajattelun aihetta. Tavallaan nopeudelle ei ollut journalismissa aiemmin nimettyä vaihtoehtoa. Journalismia on etenkin Suomessa ajateltu pitkälti uutisten kautta, mikä selviää aiemmin esittämästäni koulutus-esimerkistä (Lassila-Merisalo 2009, 34). Ja uutisen hyve on nopeus. Näin journalistit olivat keskittyneet seuraamaan sekunteja vuosien sijaan.

Tekemällä toisin kuin muut ja nimittämällä sitä omaksi journalismin lajikseen, hidas journalismi kyseenalaisti journalismin yhdeksi pääarvoksi pesiytyneen nopeuden. Nopeuden ja online-maailman sokaisema journalismi alettiin taas nähdä journalismeina, joista kaikkien muotojen ei tarvitse olla yhtä nopeaa. Nopeudesta oli ikään kuin tullut yksi journalismin pääsisällöistä. Uutisen ei tarvinnut olla kummoinen, kunhan se oli nopeasti vastaanottajalla. Hidas journalismi käsitteellisti journalismin

uudelleen ja kysyi mitä ja milloin meidän tarvitsee tietää maailmasta. Esimerkiksi hidasta journalismia tutkinut Le Masurier (2015, 149) pohtii harkittua hiljaisuutta (considered silence) ja ”viisautsjournalismia” (wisdom journalism). Le Masurierista (ema., 149) on tärkeä kysyä, milloin journalistin on syytä jättää tiedottamatta.

Tällainen kysymys olisi Le Masurierin (2015, 149; Ananny 2013) mukaan ollut aiheellinen esimerkiksi Bostonin maratonin pommi-iskuissa. Kuten aiemmin mainitsin, useat tahot tiedottivat tuolloin virheellisesti, koska halusivat osansa nopeasta uutisesta (esim. emt., 149). Vaikka hitaan journalismin liike ei pääasiallisesti pyri korvaamaan nopeaa journalismia, pitävät siitä kirjoittaneet tutkijat harvinaista kaiken journalismin hyveenä.

Hitaan journalismin käsitettä voi pitää siitä merkillisenä, että journalismia ja hitautta on pidetty usein päinvastaisina ja toisensa poissulkevinä asioina. Tanskalaista hidasta journalismia tutkielmasaan tarkastellut Simon Corydon Haugaard on kuvaillut näiden kahden sanan suhdetta seuraavasti:

”What is slow journalism? One should regard it a relatively easy phenomenon to isolate, as both the concepts of slow and journalism are somewhat established and elaborated. However, when combined as slow journalism the two almost makes for an oxymoron, as journalism is often equated with news – and news are inherently fast as else they would not be exactly that.” (Haugaard 2015, 23.)

Haugaard (emt., 23) siis näkee, että hidas journalismi sisältää itsessään käsitteellisen ristiriidan ja muodostaa näin melkein oksymoronin. Hitaan journalismin voima käsitteenä voidaan nähdä siinä, että se sisältää anarkiaa olemassa olevaa journalismia vastaan. Käsitteenä se tiedostaa hegemonisen journalismin ja asettuu sen rinnalle muistutuksena siitä, ettei journalismi ole yhtä kuin nopeus. Näin se ikään kuin pyrkii erottamaan journalismin ja siihen symbioottisesti soluttautuneen nopeuden itsestään selvänä parivaljakkona.

Toiseksi voisi mainita, että hidas journalismi -käsite loi journalisteille uuden mahdollisuuden toimia. Käsitteen keksimisen jälkeen uusia journalistisia pienyrityksiä syntyi ympäri maailman. Moni etenkin freelancer-toimittajista oli varmasti hautonut oman yrityksen perustamista. Ajalle oli kuitenkin tyyppistä pessimistisyyttä mitä tuli journalismiin. Jos isoilla mediataloilla meni huonosti, miten pienellä yrityksellä menisi yhtään paremmin? On sinänsä yllättävää, kuinka hitaasti journalismi heräsi verkon rajattomaan tilaan ja mahdollisuuksiin. Verkko oli totuttu näkemään nopeuden voittona ja lyhyen sisällön alustana, josta kukaan ei jaksanut lukea mitään uutiskärkeä pidempää.

Susan Greenbergin ja muiden hitaasta mediasta ja hitaasta journalismista keskustelleiden voidaan nähdä valaneen toivoa sinne, missä sitä ei ollut. Yhdistämällä *in the middle of end* -ajatuksen journalismin nykyiseen tilaan ja väittämällä, että ”luksusjournalismille” on kysyntää, Greenberg (2007) teki palveluksen pitkän journalismin kirjoittajille. Yksi toisensa jälkeen journalisteja lähti kokeilemaan omia siipiään omassa yrityksessä. Samoihin aikoihin ajatus journalismin tuhosta alkoi taittua journalismin uusiksi mahdollisuuksiksi. Tähän vaiheeseen liittyy käsitteen kolmas ulottuvuus; se loi yhteiskuntaan ja journalismiin kokonaan uuden tilan.

Hidas journalismi teki monelle oravanpyörään tottuneelle journalistille jotain täysin outoa ja jäi seuraamaan maailman liikettä. Hitaan journalismin tekijät kirjoittivat pöytälaatikkoon silläkin uhalla, että joku uutisoisi asiasta aiemmin. Tekijät alkoivat luottaa siihen, että suuret hiotut kuvat kantavat, vaikka samasta aiheesta olisi ehditty tuottaa kuinka monta uutissirpaletta.

Neljäntenä voisi mainita, että hidas journalismi antoi uuden mahdollisuuden kaunokirjalliselle muodelle, jonka oli usein ajateltu automaattisesti kuuluvan lähinnä fiktion (ks. luku 3.1). Myös tutkiva journalismi sai lupaavan tulevaisuuden uusista suurista mediataloista riippumattomista tekijöistä.

Esimerkiksi Long Play käyttää tutkivissa jutuissaan paljon kaunokirjallisuudesta tuttuja elementtejä, kuten leikkauksia toiseen aikaan ja paikkaan. Näin kaksi Suomessa aiemmin jopa toisilleen vastakkaisena pidettyä journalismin perinnettä (tutkiva journalismi ja kaunokirjallinen journalismi) sulautuivat yhdessä jutussa kiinnostavaksi journalismiksi. Esimerkkijuttuna voisi mainita Long Playn *Himaisen etiikan* (2013). Tutkimusaineistostani käy ilmi, että juttu sai julkaisuaikanaan paljon positiivista huomiota niin sisältönsä kuin muotonsa takia (esim. Ks. luku 5; Alasilta 2013).

Voidaan sanoa, että hidas journalismi pystyi sisällyttämään uuteen käsitteeseensä journalismin parhaita periaatteita. Lisäksi se pystyy käyttämään tuotantoonsa aikaa, jota journalismilta näytti puuttuvan. Hitaan journalismin käsite antoi journalisteille perustellun mahdollisuuden hidastaa tahtia ja tehdä journalismia omasta mielestään paremmin. Käsite antoi kollektiiviselle ajatukselle nimen, jolla nopeuden ongelmasta ja sen ratkaisusta voidaan yhdessä puhua. Näin yksittäisistä ajatuksista oli mahdollista siirtyä julkiseen keskusteluun ja konkreettisiin toimiin.

Lopuksi voidaan vielä mainita, että hitaan journalismin käsitteellä oli myös uutuusarvoa. Pienyritykset saivat varmasti paljon enemmän palstatilaa mediassa markkinoimalla itseään kokonaan uutena journalismina. Uudella käsitteellä on siten myös valtaa.

4 Aineisto ja metodi

Tässä osassa esittelen tutkimusaineiston ja ne tavat, joilla käsittelen aineistoani. Tutkimuskysymyksenä on: Millainen kuva hitaasta journalismista muodostuu ensimmäisissä suomalaisissa aihetta käsittelevissä lähteissä? Pohdin sitä, miksi käsite levisi Suomeen, mitä tarkoitusta sen nähtiin palvelevan ja mitä tehtäviä sille annettiin suomalaisessa kontekstissa.

Hitaan journalismin määritelmän laajuus ja epämääräisyys pitivät minua kauan varpaillaan. Kuten aiemmin mainitsin, aluksi en tiennyt, kuinka tutkia hidasta journalismia Suomessa. Pohdin myös kauan, mikä minua aiheessa oikeastaan kiinnostaa. Koska aihe on etenkin Suomessa niin tuore ja tuntematon, päädyin kuvailemaan ilmiötä ja tarkkailemaan millaista keskustelua hitaasta journalismista on käyty Suomessa. On kiinnostavaa tietää, kuinka uutta journalistista ilmiötä käsiteltiin Suomessa, kuka pääsi ääneen käsitteen määrittelyssä ja miten uutta journalistista muotoa motivoitiin.

Edellä käsittelemääni uuden käsitteen syntyteoriaan vedoten oletan, ettei uusia käsitteitä synny turhaan. Toiseksi oletan, että käsitteen saama huomio, suosio ja tunnettavuus kertovat sillä olevan jokin merkitys ympäröivässä yhteiskunnassa. Tässä tutkielmassa näen, että käsitteet syntyvät aina jonkin joukon tarpeeseen ja, että käsitteillä on valtaa.

4.1 Aineisto

Tutkielmassani sain apua niin aineiston kuin tutkimusmetodin valikoinnissa Jennifer Rauchin artikkelista *The Origin of Slow Media: Early Diffusion of a Cultural Innovation through Popular and Press Discourse, 2002–2010* (2011). Rauch käy artikkelissaan läpi hidas media -termin ilmaantumista verkon englanninkieliseen julkiseen keskusteluun. Rauch tutki aihetta Google-haulla ja otti mukaan viiden ensimmäisen hakusivun tulokset, joilla hidasta mediaa käsiteltiin. Artikkelissaan Rauch erottelee käsitteen eri ilmaantumisen vaiheet ja diskursseja, joissa käsitteestä puhutaan.

Rauchin (emt.) tapaan selvitin hitaan journalismin ympärillä käytyä keskustelua Googlen hakukonetta käyttäen. Aineistonani on hitaasta journalismista käyty julkinen verkkokeskustelu vuodelta 2013 ja sitä ennen. Alustava huomioni oli se, että Suomessa keskustelu hitaasta journalismista virisi

vasta Long Play -julkaisun lanseeraamisen yhteydessä alkuvuodesta 2013. Huomio vaikutti aineiston ajalliseen rajaamiseen.

Lasken tässä osaksi julkista verkkokeskustelua kaiken hidasta journalismia käsittelevän verkkoaineiston, joka ei ole suoranainen mainos. Rajasin aineiston koskemaan verkosta löytyvää keskustelua. Tein rajauksen verkkoaineistoon osittain teknisistä syistä, sillä Googlen avulla pystyin selvästi rajaamaan tietyn aikavälin tarkasteltavaksi. Toinen syy verkkoaineistorajaukseen oli ajatus siitä, etten pysty konkreettisesti palaamaan aiempiin vuosiin. Verkossa kuitenkin esimerkiksi hitaasta journalismista käydyt keskustelut ovat säilyneet ennallaan ja pääsen ikään kuin aikakoneella takavuosien sähköisiin kahvipöytäkeskusteluihin.

Suuren osan aineistosta olin laittanut talteen jo vuonna 2013 luettuani hitaasta journalismista. Tein kuitenkin nyt vuonna 2016 vielä ajallisesti rajattuja Google-hakuja. Ajallinen kehys, jossa hain oli 1.1.1990–31.12.2013. Alustava huomioni oli, että keskustelu hitaasta journalismista oli lähtenyt lentoon vuonna 2013 suomalaisen hitaan journalismin julkaisu Long Playn myötä. Minua kiinnosti, pitikö hypoteesini paikkansa ja kuka oli käyttänyt hidas journalismi -käsitettä ensimmäisenä Suomessa.

Ajallisen rajauksen aloitusvuodeksi valitsin 1990, koska internet yleistyi Suomessa 1990-luvun alkupuolella. Liitän hitaan journalismin käsitteen internetin tuoman nopeuden vastapainoksi, joten ajallinen rajausta on perusteltu. Ajattelin ensin aloittaa haun vuodelta 2007, jolloin Susan Greenberg keksi hitaan journalismin käsitteen. Päätin kuitenkin ulottaa ajallisen haun jo ennen Greenbergin (2007) artikkelia sillä koskaan ei voi tietää, vaikka sama käsite olisi keksitty useassa paikassa toisista riippumatta.

Ajallisen rajauksen päättymisvuodeksi laitoin vuoden 2013 lopun, koska tarkoitukseni on tutkia hitaan journalismin käsitteen rantautumista Suomeen. Koska vuonna 2013 käsite oli uusi ja sitä jouduttiin määrittelemään ja perustelemaan, uskon löytäväni sieltä hedelmällisimmät keskustelut siitä, mitä merkitystä tällaisella uudella journalismin trendillä on. Voidaan myös todeta, ettei hidasta journalismia ole juuri määritelty mittavammin vuoden 2013 jälkeen. Hidasta journalismia käytetään Suomessa edelleen usein vaihtoehtona nopealle ja lyhyelle journalismille sen enempää käsitettä määrittämättä (esim. Laukka 2015).

Hain ensin sanaparin perusmuodolla *hidas journalismi* kahteen kertaan, ensimmäisellä kerralla googletin vain *hidas journalismi* ja toisella kerralla etsin ”juuri tällä sanalla tai ilmauksella” eli laitoin

käsitteen lainausmerkkeihin ("hidas journalismi"). Samaan tapaan hain kaikilla hitaan journalismin taivutusmuodoilla. Google on siitä ongelmainen hakukone, ettei se tunne sanakatkaisua, joten hain kaikki taivutusmuodot erikseen.

Hakutulokset tulivat suomenkielisiltä sivuilta yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, jossa virolainen kirjoittaja oli lainannut Helsingin Sanomien uutista Long Playsta (Kohvik 2013). Koska tarkoitukseni on käsitellä suomalaista keskustelua, jätin blogin pois aineistostani. Rajasin myös Long Play -yrityksen verkkosivun ja Long Playhin liittyvät mainokset pois, koska tarkoitukseni on käsitellä julkista keskustelua, ei yrityksiä. Long Playn lanseeraamisesta kerrotaan tarpeeksi muussa tutkimusaineistossani, kuten uutisissa.

Lisäksi jätin hakutuloksista pois Johanna Vehkoon Painokoneet seis -teoksen mainonnan ja joitakin muita itseään hitaana mainostavia tahoja, joissa hitauteen ei liittynyt muuta kuin esimerkiksi jokin yritys tai blogi. Suomessa moni taho alkoi kuvata sisältöjään hitaana vuonna 2013 Long Playn jälkeen.

Viides tutkimusaineistosta poisrajattu dokumentti on Havaintoja uudesta maailmanjärjestyksestä -blogista. Kirjoitus otsikolla *Infosota kiristyy... Long Playn (LP) sivuilta sensuroidaan kriittisten keskustelijoiden viestit* (5.4.2013) oli niin sekava, etten täysin tajunnut, mitä kirjoittaja ajoi takaa. Blogin kirjoittajasta ei myöskään löytynyt tietoja, joten päätin jättää blogin aineistosta pois. Hidas journalismi liitettiin blogissa vain Long Playhin, eikä käsitettä määritelty. Kyseinen aineisto ei olisi tuonut mitään lisää tutkimukseeni.

Pois jäivät myös toissijaiset sivustot, joissa ei ilmennyt sanapari hidas journalismi, vaan esimerkiksi hidas ja journalismi erillään tai hitaan journalismin yhdistys, joissa käsiteltiin yhdistystä, eikä journalismin hitautta. Sanat alkoivat esiintyä lainausmerkittömässä haussa irrallisina toisistaan etenkin viidennen hakulehden jälkeen. Tein siis saman rajauksen kuin Jennifer Rauch (2011) omassa miniatyyritutkimuksessaan ja otin Google-hauista huomioon ensimmäisten viiden välilehden tulokset. Osalla hauista välilehtiä tuli huomattavasti vähemmän, esimerkiksi kolme.

Lopulliseen aineistoon jäi suurin osa hakutuloksista. Tutkimusaineisto koostuu 50 dokumentista, jotka on julkaistu aikavälillä 11.12.2009–31.12.2013. Joukossa on journalistisia juttuja, blogikirjoituksia, keskustelupalstoja, opinnäytteitä, luento, vuosikertomus kuin tiedotteitakin. Koska hidas journalismi on mainittu niin erilaisissa konteksteissa uutisesta opinnäytteeseen, koin mielekkääksi

jaotella aineistot ensin ryhmiin olemuksen mukaan. Jaoin aineiston neljään ryhmään niiden luonteen mukaan: journalistiset, mielipiteet, opinnäytetyöt ja muut. Esittelen seuraavaksi aineistoni tiiviisti. Tarkempi lista aineistosta verkkolinkkeineen on tutkielmani liitteenä.

Eniten aineistossa on journalistisiksi mieltämäni aineistoa (21/50). Mukaan laskin niin pääkirjoitukset ja toimittajalta-tyylisen palstan kuin perinteiset uutiset, videohaastattelun ja radio-ohjelman. Koska journalistisessa aineistossa oli mukana kaksi ääniaineistoa, oli yksi tämän tutkielman työvaihe aineistojen litterointi. Alla listaus journalistisesta aineistosta vanhimmasta tuoreimpaan:

1. Suomalaisen kulttuurilehti Hiidenkiven pääkirjoitus: *Hitaan journalismin puolesta* (Hiidenmaa 11.12.2009)
2. Helsingin Sanomien Sanojen takaa -palsta: *Hidas journalismi haastaa pikaruokajournalismin Yhdysvalloissa* (Aitamurto 24.1.2010)
3. Jyväskylän ylioppilaslehden verkkosivu Jylkkäri.fi: *Laatujournalismi vaarassa* (Hagert 18.9.2011)
4. Yle.fi/uutiset: *HS:n Pentikäinen valehaastateltavista: Toivottavasti tämä ei ole yleistä* (Vesalainen 23.10.2012)
5. Hs.fi: *Nimekkäät suomalaistoimittajat perustivat pitkien juttujen palvelun* (Koppinen 3.1.2013)
6. Yle.fi *Journalismia syvemmältä ja hitaammin* (Korhonen 8.1.2013)
7. Tampereen yliopiston opiskelijatoimittajien Utain-lehti: *Kalliita sanoja kaupan* (Keto-Tokoi 10.1.2013)
8. Facebook: Stradan aikajanan video: Long Playn jäsenet haastattelussa (Sorjanen 16.1.2013)
9. Kaleva.fi: *Hitaan journalismin yhdistys nostaa pitkät jutut kunniaan* (Vainio 16.1.2013)
10. Tampereen ylioppilaslehti Aviisi: *Long Play antaa vuoron syvälliselle journalismille* (Airaksinen 25.1.2013)
11. Ylioppilaslehti.fi: *Ruuhkaa aivonarikassa* (Matti 13.2.2013)
12. Turun ylioppilaslehden pääkirjoitus: *En jaksaisi enää puhua kakasta* (Myllymäki 14.2.2013)
13. Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry:n Elore-lehden pääkirjoitus: *Riippumaton tutkimus ja keskusteleva tiede* (Lukin ja Strandén-Backa 2013)
14. Helsingin yliopiston viestinnän opiskelijoiden Groteski-lehti: *Hitailla singleillä pelastamaan journalismia* (Ignatius 18.4.2013)
15. Yle Radio 1:n Julkinen sana -ohjelma: *Hidas journalismi* (Kapanen 12.6.2013)
16. Suomen aikakauslehden toimittajain liitto SAL ry:n Lööppi-lehti: *Hitaan journalismin tekijät* (Poikolainen 2013)
17. Lansi-savo.fi/uutiset: *Mikkelin kikkelistä julkaistiin laaja artikkeli* (Lehto 20.8.2013)
18. Hs.fi: *Long Play voitti 250 000 euron Uutisraivaaja-palkinnon* (Kallionpää 13.11.2016)
19. Mtv.fi: *Uutisraivaaja-palkinto ja neljännesmiljoona Long Playlle* (13.11.2013)
20. Suomen lehdistön tutkijahaastattelu Johanna Vehkoosta: *Yleisösuhte lujemmaksi* (Uotila 25.11.2013)
21. Ts.fi: *Aapo Huhdan salatut elämät* (10.12.2013)

Toiseksi eniten aineistossa on mielipiteitä (15/50). Mielipide-aineistoksi lasken keskustelupalstat, blogit ja Johanna Vehkoon (2013) kirjoituksen Long Playn Sivuääniä -blogiin:

22. Ranneliike.net/keskustelu: *HS-transfobia herättää raivoa*: Kaksi kommenttia (28.1.2010 ja 10.2.2010)
23. Julkaisuosakeyhtiö Eliaksen blogi: *Hidas toimittaja voittaa* (18.10.2012)
24. Elämän tähden ry:n blogi: *Hidas journalismi* (8.1.2013)
25. Johanna Vehkoon blogi: Vehkoo.wordpress.com: *Hitaan journalismin etujoukot matelevat markkina-paikalle* (14.1.2013)
26. Sininen Zeppeliini -blogi: *Uusi Hesari on tuhti tabloidi* (14.1.2013)
27. Niko Peltokankaan blogi: Peltokangas.fi: *Nopealukuista hidasta journalismia* (17.1.2013)
28. Kujerruksia.fi-blogi: *Miltä ensimmäinen Long Play -artikkeli maistui?* (17.1.2013)
29. City.fi/blogit: Vapaamatkustaja: *Koulukiusatut ja kansan kyseenalaistamat* (1.3.2013)
30. Anja Alasillan blogi Vaikuttavaa.fi: *Juttu kuin punainen matto* (8.3.2013)
31. Nörttitytöt ry:n blogi: *Ei mitään pop-prinsessoja* (Kivinen 22.11.2013)
32. Murobbs.muropaketti.com -keskustelupalsta: *Longplay. – Hitaan journalismin yhdistys keskustelu* (aloitettu 28.3.2013)
33. Skeptics United. Yhdistyneiden nettiskeptikoiden blogi: *LP: Totuuksien tavaratalo* (28.3.2013)
34. Akateeminen talousblogi: *Työvoiman tarjonta* - kirjoituksen kommentti (Uusitalo 16.4.2013)
35. Long Playn Sivuääniä -blogi: *Miksi pitkä journalismi kukoistaa verkossa?* (Vehkoo 3.5.2013)
36. Helsingin Sanomien Säätiön Stipendiblogi: *Älä nyt ainakaan toimittajaksi opiskele* (Jokelainen 22.11.2013)

Kolmannen sijan saivat opinnäytteet (8/50):

37. Journalismien koulutusohjelman opinnäytetyö: *Aivomyrskystä e-kirjaksi. Erään journalistisen kirjan syntytarina* (Mäkilä, Rimpiläinen & Toikka 16.12.2011)
38. Elokuvan, TV:n ja radion koulutusohjelman opinnäytetyö: *Läsnäolo ja yleisösuhte. Mitä tapahtuu ohjelmatyössä ja ilmaisussa kun tekniikka muuttuu?* (Baer 18.1.2013)
39. Journalismien koulutusohjelman opinnäytetyö: *Kuluttajat mukaan jutun tekoon – joukkoistaminen ja datajournalismi Kuningaskuluttajan juttuprosessissa* (Ala-Kyyny & Patrikainen 29.4.2013)
40. Mediatuottamisen koulutusohjelman opinnäyte: *Toimittaja, data tarinaksi. Datajournalismi uutistointituksen työkalupakkiin* (Koskenranta 3.5.2013)
41. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma: *Pakkopullaa vai rusinoita pullasta? Laadullinen tapaustutkimus Yle Tampereen toimittajien suhteesta sosiaaliseen mediaan* (Jyrävä toukokuu 2013)
42. Journalismien koulutusohjelman opinnäytetyö: *Media murtuu – uusi suomalainen kuvajournalismi nousee* (Apajalahti 25.11.2013)
43. Viestinnän opinnäytetyö: *Henkilöjuttujen anatomia - Tekstilajin elementit ja päähenkilöiden diskursit Helsingin Sanomien Kuukausiliitteissä 2010–2012* (Koskela 16.5.2013)
44. Graafisen suunnittelun opinnäytetyö: *Catalog - eli millä keinoilla erottua vallitsevasta lehtikentästä? Tarkastelussa lemmikkijulkaisut* (Huhta 2013)

Viimeinen muu-ryhmä (6/50) koostuu seka-aineistosta, jotka eivät menneet mihinkään aiempaan luokkaan. Näin niistä muodostui oma muun aineiston ryhmä:

45. Helsingin Sanomien Säätiön rahoittama tutkimusraportti: *Kymmenen väitettä journalismin tuhosta – ja miksi niistä ei kannata huolestua* (Aitamurto 24.1.2010)
46. Taru Kalvin blogi: Luentopäiväkirja: *Median makupaloja: Luento 6: Pasi Toivonen* (Kalvi 29.4.2013)
47. Tampereen yliopiston journalistiikan vierailijaprofessori Elina Grundströmin avajaisluento (4.9.2013)
48. Helsingin Sanomien Säätiön verkkosivu: Tiedote: *Long Play voitti Helsingin Sanomien Säätiön Uutis-raivaaja-kilpailun* (13.11.2013)
49. Uutisraivaaja-kilpailun verkkosivu: *Minne matka Long Play?* (22.11.2013)
50. Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry:n toimintakertomus vuodelta 2013

Kuten Rauch (2011) artikkelissaan huomauttaa, tulee tämän tyyppisessä aineiston haussa mukaan vain verkosta löytyvä aineisto. Verkkohakujen ulkopuolelle voi siis jäädä huomattava määrä aineistoa, josta en tiedä mitään. Aineistoa on kuitenkin voitava hakea järjestelmällisesti, eikä tämän tutkielman laajuudessa työssä ole mahdollista käsitellä kaikkea saatavissa olevaa tietoa. Muutenkin, kun kyse on julkisesta keskustelusta, on aineiston rajat vedettävä jonnekin tai aineisto paisuisi mahdottomaksi.

On huomioitava, että tutkielmassa käytettävä aineisto on ollut olemassa ennen tämän tutkielman aloitusta ja siten minusta riippumatonta. En siis ole voinut vaikuttaa aineiston tarkkuuteen. Esimerkiksi Long Playn jäsenten ja muiden henkilöiden antamat haastattelut ovat ainakin kertaalleen suodattunutta tietoa. Haastattelun tuottaja on varmasti käynyt haastattelua läpi valikoiden, tulkiten ja tiivistäen alkuperäisiä ajatuksia. En siis pysty vaikuttamaan tutkimani aineiston tarkkuuteen esimerkiksi kirjaimellisissa lainauksissa, vaan minun täytyy luottaa jutut tuottaneiden toimittajien ja tiedottajien ammattitaitoon.

Valmiin aineiston kohdalla on syytä tarkastella sitä, kuka tekstin on tuottanut, miksi hän on sen tuottanut, millaisia valintoja tekstin tuottaja on tehnyt ja mitä aineisto voi tuoda tutkitusta aiheesta esiin. (Aro & Alastalo & Lempiäinen 2012, 672.) Olen kuljettanut pohdintaa mukana tutkiessani aineistoa. Valmiin aineiston vaarat eivät kuitenkaan juuri vaikuta tässä tutkielmassa, koska tutkin julkista keskustelua hitaasta journalismista. Mahdolliset epätarkkuudet ja virheet ovat osa julkista keskustelua ja kuvaa hitaasta journalismista minusta ja tutkimuksestani riippumatta. Tavallaan aineiston mahdolliset virheet ovat myös osa tutkimuskohdettani.

Kuten jo aiemmin mainitsin, tässä tutkielmassa maailmaa tarkastellaan sosiaalisen konstruktionismin avulla. Kieli tuottaa merkityksiä ja merkitykset ovat sosiaalisesti ja historiallisesti muuttuvia. Myös aineiston suhde todellisuuteen on konstruktionistinen ja todellisuus rakentuu aineiston kautta yhdenlaiseksi, eikä aineistoa voi suoraan verrata todellisuuteen. (Väliaverron 1998, 18–19.)

4.2 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Tutkimuksessani käsittelen aineistoa pääasiallisesti laadullisella tutkimuksella. Määrälliseksi tiedoksi jäävät lähinnä laskutoimitukset, joissa selvitän kuinka monta kertaa mikäkin hitaaseen journalismiin liitetty ilmaus ja teema esiintyvät keskustelussa. Tutkin aineistojani kulttuurituotteina, jotka tuottavat merkityksiä. Työssäni kulttuurituotteet eli verkkoaineistoni määrittelevät hitaan journalismin käsitettä, antavat sille merkityksiä ja esittävät sitä aina jostakin näkökulmasta. Tehtäväni on purkaa näitä hitaaseen journalismiin liitettyjä seikkoja ja analysoida niitä.

Noudatan tutkielmassani Jouni Tuomen ja Anneli Sarajärven teoksessa *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (2009) esiteltyä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tutkielman aineistolähtöisyys tarkoittaa sitä, että tutkitut teemat nousevat aineistosta sen sijaan, että aineistoon sovellettaisiin valmista teoriaa (emt., 95). Otan teorian mukaan vasta analyysin ollessa valmis ja vertaan omia johtopäätöksiäni aiempaan tutkimukseen.

Yksi malli sisällönanalyysiin on Tuomen ja Sarajärven (2009; Miles & Huberman 1994) mukaan kolmivaiheinen. Ensin aineiston alkuperäisilmaisut pelkistetään. Aineistona voi olla mikä tahansa auki kirjoitettu dokumentti. Pelkistämisessä eli redusoinnissa aineistosta karsitaan kaikki tutkimuksen kannalta epäolennainen pois. Auki kirjoitetusta aineistosta etsitään kaikki tarpeellinen tutkimustehävän kysymyksillä. Etsittävät yksiköt voivat olla esimerkiksi ajatuksellisia kokonaisuuksia, jotka pelkistetään ja luetteloidaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–110; Miles & Huberman 1994.)

Toisessa vaiheessa pelkistetyt ilmaisut ryhmitellään yhtäläisten ilmaisujen joukoiksi. Näin samaa tarkoittavat ilmaisut päätyvät samaan kategoriaan ja kategoria nimetään sisältöä kuvaavasti. Tätä vaihetta voidaan nimittää myös klusteroinniksi. Tässä vaiheessa aineiston pelkistetyistä käsitteistä etsitään eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia. Aineisto tiivistyy, kun yksittäiset tekijät laitetaan laajempien käsitteiden alle. Näin saadaan alustavat kuvaukset tutkittavasta ilmiöstä. Näistä ensimmäisistä luokista Tuomi ja Sarajärvi (2009, 110) käyttävät nimitystä alaluokka.

Kolmannessa vaiheessa analyysi jatkuu yhdistelmällä alakategorioita toisiinsa ja etsimällä niille yläkategorioita. Tätä vaihetta Tuomi ja Sarajärvi (emt., 111) kutsuvat abstrahoinniksi. Abstrahoinnissa erotetaan tutkimuksen kannalta tärkeä tieto ja edetään alkuperäisen aineiston käyttämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin.

Käytän tutkimuksessani samankaltaista menetelmää. Nostan ensin aineistolle esittämilläni kysymyksillä esiin itseäni kiinnostavat seikat. Sitten käyn hitaaseen journalismiin liitetyt ilmaukset läpi edellä mainitulla kolmen vaiheen menetelmällä. Aineistosta esiin nousevien seikkojen, niiden ryhmittelyn ja johtopäätösten yhteydessä kerron millaisia suuria teemoja löysin eli millainen kuva hitaasta journalismista muodostuu julkisen keskustelun pohjalta ja mitä merkityksiä sillä nähdään olevan.

Aineistossa minua kiinnostaa se, miten hidas journalismi ymmärretään, miksi se nostetaan esille ja miten uutta käsitettä motivoidaan. Kysyn aineistolta neljä kysymystä ja jokaisen kohdan vastauksista etsin yhtäläisyyksiä ja erilaisuuksia. Aineistolle esittämäni kysymykset ovat:

1. Missä yhteydessä hidas journalismi mainitaan?
2. Miten hidasta journalismia määritellään?
3. Miten hidasta journalismia motivoidaan?
4. Kuka/ketkä ovat äänessä?

Täytyy huomioda, että laadullisen tutkimuksen tulokset ovat aina tutkijan aineistosta tekemiä tulokinnallisia rakennelmia. Eri tutkijoiden käsissä samasta aineistosta löytyy eri asioita. Omassa tutkielmassani hitaasta journalismista lukemani teoria vaikuttaa varmasti siihen, mitä asioita aineistosta löydän ja miten luokittelen aineistoa. Teoriatausta siis vaikuttaa väistämättä taustalla, vaikka en sitä suoranaisesti käyttäisi sisällönanalyysiin.

Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi toteavat teoksessaan *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (2009), ettei objektiivisia havaintoja ole aineistolähtöisessä tutkimuksessa olemassa. Tämä ei kuitenkaan ole tutkimuksellinen este, sillä kuten kaikessa tutkimuksessa, myös aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on tärkeää tutkijan itsereflektio. Tutkijan pitää pystyä arvioimaan tutkimuksensa luotettavuutta ja pätevyyttä sekä antaa lukijalle tietoa tutkimuksessa tehdyistä valinnoista ja muista tutkimukseen vaikuttavista tekijöistä. Tutkijan pitää myös noudattaa tutkielman sisällä johdonmukaisuutta.

Tutkimuksessani olen pyrkinyt luotettavuuteen esittelemällä mahdollisimman tarkasti aineiston, tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimusasetelman. Olen pyrkinyt työssäni johdonmukaisuuteen, jotta lukija saisi mahdollisimman selkeän kuvan käytetyistä menetelmistä ja tehdyistä valinnoista. Tutkielman aineisto on kaikkien saatavilla verkossa ja kaikkiin tutkimusaineistoihini löytyy linkki työn lopusta. Näillä keinoin olen pyrkinyt läpinäkyvyyteen ja siihen, että jokaisella lukijalla on mahdollisuus tehdä omat päätelmät ja tulkintansa. Pyrin myös seuraavan luvun analyysissä ja sitä seuraavissa johtopäätöksissä johdonmukaisuuteen kirjoittamalla selkeästi esiin asioiden väliset yhteydet.

5 Hidas journalismi suomalaisessa keskustelussa

Tässä luvussa esittelen tutkimusaineistosta saamiani vastauksia hitaan journalismin rantautumisesta Suomeen. Ensimmäisessä alaluvussa kerron, milloin hidasta journalismia käytettiin ensimmäisen kerran Suomessa, ketkä käsitettä käyttivät ja missä yhteydessä. Toisessa alaluvussa kerron, miten käsite levisi Suomessa suuremman yleisön tietoisuuteen. Kolmannessa alaluvussa kerron, ketkä pääsivät käsitteen määrittelyssä ääneen ja dominoivat keskustelua. Neljäs, viimeinen alaluku esittelee vastakohtien tematiikkaa, joka leimasi suurta osaa hitaasta journalismista käytyä keskustelua Suomessa.

Suomalaisella keskustelulla tarkoitan tässä tutkielmassa verkkoaineistoani ajalta 11.12.2009–31.12.2013. Ensimmäinen maininta hitaasta journalismista löytyi vuoden 2009 lopusta. Ja rajasin tutkimusaineistoni loppumaan vuoden 2013 loppuun. Verkkoaineistoni aikaväliksi muodostui neljä vuotta.

On huomattava, että käsitteen ensimmäisten käyttökertojen jälkeen kului kolme vuotta ennen kuin käsite levisi suuremman yleisön tietoisuuteen. Toiseksi täytyy huomauttaa näin alkuun, että seuraavaksi esitelty hitaan journalismin suomalainen historiikki perustuu rajattuun verkkoaineistoon ja omiin havaintoihini. En voi tietää, jos joku on viitannut hitaaseen journalismiin jo aiemmin painetussa julkaisussa tai suullisesti esimerkiksi televisiossa.

Kuten aiemmin luvussa kaksi kerroin, hitaan journalismin käsitettä on maailmallisessa kontekstissa käsitelty vahvasti vastakohtien kautta. Hidasta journalismia on pidetty etenkin vastakohtana nopeudelle. Myös suomalaisessa keskustelussa hallitsevaksi teemaksi nousivat vastakohtat. Pyrin koko tämän luvun kuljettamaan mukana vastakohtien tematiikkaa, vaikka keskityn siihen myös erikseen viimeisessä alaluvussa.

5.1 Slow journalism -käsite suomennetaan

Ensimmäinen verkkoaineisto, jossa hidas journalismi mainitaan, löytyy vuodelta 2009. Kulttuurilehti Hiidenkiven pääkirjoituksessa Pirjo Hiidenmaa nimittää toimittamansa lehden sisältöä hitaaksi journalismiksi. *Hitaan journalismin puolesta*-kirjoituksessa Hiidenmaa (2009, 3) kirjoittaa, että Hiiden-

kivi-lehti ei ole päiväkohtaista uutisointia varten, eikä tartu ”muotiaiheisiin, joita muuallakin kalutaan”. Hiidenmaan mukaan lehti ei halua isoja otsikoita tai paljastuksia, jotka lähtisivät leviämään mediassa. Sen sijaan lehti haluaa olla tutkitun tiedon vastuullinen sanansaattaja.

Hiidenmaan (2009, 3) mukaan Hiidenkivi-lehdessä julkaistut ”artikkelit voivat perustua vuosikausien tutkimukseen ja kriittiseen aineiston tarkasteluun”. Lukijan ei Hiidenmaan mukaan tarvitse olla perehtynyt aiheeseen, sillä tarkoitus on kirjoittaa yleistajuisesti. Aiheet ovat aikaa kestäviä. Hiidenmaa (ema., 3) ei mainitse pääkirjoituksessa sitä, mistä on hitaan journalismin käsitteen lainannut tai keksinyt. Yllättäen hidas journalismi on kuitenkin mainittuna kulttuurialan lehdessä ennen kuin kukaan oli virallisesti suomentanut käsitettä.

Toinen ja kolmas hitaan journalismin maininta löytyvät toimittaja ja tutkija Tanja Aitamurrolta vuodelta 2010. Aitamurto mainitsi käsitteen kahdessa verkosta löytyneessä aineistossa tuona samana vuonna ja kummankin päiväys on 24.1.2010. Ensimmäinen näistä kahdesta aineistosta on *Kymmenen väitettä journalismin tuhosta – ja miksi niistä ei kannata huolestua. Raportti journalismin trendeistä Yhdysvalloissa vuonna 2009* (2010a).

Aitamurto on työstänyt raporttia (emt.) selvästi jo vuoden 2009 ja varmasti jo aiemminkin, sillä raportin nimi viittaa vuoden 2009 yhdysvaltalaiseen journalismiin. Raportti on Helsingin Sanomien Säätiön rahoittama. Aitamurto mainitsee siinä hitaan journalismin yhtenä yhdysvaltalaisen journalismin suuntana. Ensimmäisen kerran hitaus mainitaan tutkivan journalismin yhteydessä:

”Paikallisten voittoa tavoittelemattomien uutistuottajien lisäksi Yhdysvaltoihin on syntynyt uusia, maanlaajuisia voittoa tavoittelemattomia operaatioita, jotka keskittyvät tutkivan journalismin tuottamiseen. Näiden tuottama journalismi **paikkaa aukkoa, joka on syntynyt, kun perinteiset toimitukset eivät pysty tekemään kallista ja hidasta tutkivaa journalismia.**” (Aitamurto 2010a, 37; lihavointi lisätty.)

Aitamurron mukaan Yhdysvalloissa hidasta journalismia tuottavat ”voittoa tavoittelemattomat operaatiot”. Aitamurto (emt., 42–43) kertoo, että tällaiset operaatiot ovat saaneet suuria lahjoituksia säätiöiltä ja yksityishenkilöiltä. Hidas journalismi yhdistetään Aitamurron tekstissä tutkivaan journalismiin, kuten yllä olevasta lainauksesta käy ilmi. Aitamurto käyttää hitaasta journalismista esimerkkinä ProPublicaa, joka oli vuonna 2009 päätoimittajansa Paul Steigerin mukaan ”maan suurin tutkivan journalismin yksikkö”. ProPublica tekee myös Aitamurron (emt. 37–38) mukaan tutkivaa uutisjournalismia.

Jo Aitamurron (2010a, 37) ensimmäisestä maininnasta löydämme useita vastakkainasetteluja. Vastapariksi muodostuvat ”perinteiset toimitukset” ja ”voittoa tavoittelemattomat operaatiot”, joista jälkimmäinen on tullut paikkaamaan ensimmäisen puutteita. ”Kalliin ja hitaan tutkivan journalismin” vastakohtana voidaan nähdä nopeat ja halvat perusuutiset, joita perinteinen media tuottaa.

Jos edellä lainattu pätkä jäisi kyseisen raportin ainoaksi maininnaksi hitaasta journalismista, voisi epäillä, että Aitamurto käyttää hidas-sanaa adjektiivinä tietämättä hitaan journalismin liikkeestä. Toinen maininta kuitenkin kumoaa väitteen, sillä siinä *slow journalism* suomenneetaan. Aitamurto (2010a) esittää ”ei-päivittäisiin uutisiin keskittyvät” hitaan journalismin operaatiot halvan sisältövirran vastakohtana:

”Yleisön huomiosta kamppailevat tämä halpa sisältö ja kalliimpi, »harkittu lähestymistapa uutisiin», kuten MinnPost iskulauseessaan sanoo. **Journalismin pikaruuan vastavoimana »käsintehtyjen» analyysien ja hitaan journalismin (slow journalism) arvo nousee**, ja ihmiset ovat entistä valmiimpia tukemaan laadukasta sisältöä lahjoituksin.” (Aitamurto 2010a, 42–43; lihavointi lisätty.)

Hitaan journalismin vastakohdiksi asetellaan journalismin ”pikaruoka” ja nopeat uutiset. Kallis, käsintehty, laadukas ja voittoa tavoittelematon hidas journalismi näyttäytyy lähes täydellisen journalismin kuvana. Pikaruokajournalismi, kuten yhdysvaltalainen Demand Media on Aitamurron tekstissä halpaa ja halveksittavaa sisältöä. Aiemmin raportissa on esitetty, kuinka ”Demand Median kaltaiset sisältöihkityöpajat” (emt., 63) ja ”sisältötukut” (emt., 28) tuottavat ”halpaa sisältövirtaa” (emt., 44). Demand Media tuottaa uutisia aiheista, joita ihmiset ovat hakeneet eniten Googlessa:

”Yhtiö palkkaa free lance-tuottajia tekemään **sisältöä halvalla**. Tuottajille maksetaan 15-20 dollaria per palanen. **Sisältöä tehdään kuin liukuhihnalla**, ja määrät ovat hurjia: Demand Mediassa syntyy 4 000 juttua päivässä.” (Aitamurto 2010a, 27; lihavointi lisätty.)

Näemme, kuinka vastakohdiksi asettuvat laadukas ”käsintehty” hidas journalismi (emt., 42–43) ja ”kuin liukuhihnalla” tehty sisältö (emt., 27). Toiseksi hidas journalismi on kalliimpaa juuri hitaan tuotantonsa vuoksi (emt., 37). Näin vastakkain asettuvat tuotannon hitaus ja nopeus ja tuotannon määrä, jossa esimerkiksi yksi ”laadukas” hidas juttu vertautuu sisältötehtaan 4000 juttuun päivässä.

Lisäksi vastakkain asettuvat ”kallis” hidas journalismi (Aitamurto 2010a, 37) ja halpa 15–20 dollaria maksava sisällön ”palanen” (emt., 29). Edellä lainaamissani kohdissa korostuu myös ajatus siitä, että hidas journalismi tuottaa sisältönsä kuin hyväntekijä saamillaan lahjoituksilla (emt., 42–43), siinä

missä ”Demand Median kaltaiset sisältöhikityöpajat” (Aitamurto 2010a, 63) orjuuttavat freelance-sisällöntuottajia naurettavan pienellä palkalla.

Toinen aineisto, jossa Aitamurto mainitsee hitaan journalismin, on julkaistu Helsingin Sanomissa vuoden 2010 alussa samaan aikaan edellä lainatun raportin kanssa. *Hidas journalismi haastaa pikaruokajournalismin Yhdysvalloissa* -kirjoituksessa (24.1.2010) Aitamurto kirjoittaa:

”VASTALIIKKEENÄ SISÄLLÖN McDonald’seille Yhdysvalloissa nostaa päätään slow journalism, hidas journalismi. Slow journalism on samankaltainen liike kuin **slow food**, joka korostaa tuotannon terveellisyyttä ja **valistaa pikaruuan vaaroista**. Hidas journalismi etsii aiheita, jotka jäävät päivittäisessä uutiskilpailussa huomiotta. Se välttää sensaatiojuttuja ja journalismin sopuliilmiötä, jossa kaikki kirjoittavat samoista aiheista. Sen ensisijainen tavoite ei ole kerätä silmäpareja verkkosivuille, vaan kertoa **merkityksellisiä tarinoita**.

Sen jälkeen kun perinteisiä sanomalehtiä on lakkautettu ja alueille on syntynyt uutisaukkoja, eri puolille Yhdysvaltoja on noussut verkkojulkaisuja, jotka tekevät erityisesti hidasta journalismia. Ne keskittyvät usein paikallisiin aiheisiin. Monien taustalla on voittoa tavoittelematon järjestö. Osa tuloista tulee lahjoituksina lukijoilta. Esimerkiksi Minneapolisisissa toimiva Minnpost määrittelee linjansa näin: ”Harkittu lähestymistapa uutisiin” (Aitamurto 2010b; lihavointi lisätty.)

Helsingin Sanomissa julkaistussa kirjoituksessa Aitamurto (2010b) siis asettelee hitaan journalismin vastakohdiksi uutiskilpailun, sensaatiojutut, journalismin sopuliilmiön ja ”silmäparien keräämisen verkkosivuille”, jonka ymmärrän klikkijournalismiksi. Lisäksi hidas journalismi on tullut täyttämään Yhdysvalloissa ”uutisaukkoja”, joita on syntynyt ”sen jälkeen kun perinteisiä sanomalehtiä on lakkautettu”.

Samaisessa kirjoituksessa Aitamurto (2010b) pohtii, onko hitaalla journalismilla tulevaisuutta ja toteaa: ”Selkeästi on.” Aitamurron mukaan ihmiset haluavat lahjoittaa rahaa laadukkaalle journalismille ja osoittaa tämän todeksi lama-ajan esimerkillä Yhdysvalloista. Esimerkkinä Aitamurto käyttää voittoa tavoittelematonta National Public Radiota, joka on yhdysvaltalainen puheradio. Aitamurron mukaan lukijat lahjoittivat myös laman aikana rahaa kyseiselle radiolle.

Aitamurto (2010b) myös toteaa kirjoituksessaan, että hitaasta journalismista ei tule hetkessä valtavirran journalismia. Hidas journalismi kuitenkin ”kiinnittää lukijat tarinoihin eri tavalla kuin pikaruokajournalismi, joka hotkitaan tiedonnälkään nopeasti”. Aitamurto (2010b) päättää kirjoituksensa sanoihin: ”Hidas journalismi synnyttää lukijasuhteen, joka kestää”.

Kiinnostavaa on näiden kahden Aitamurron kirjoittaman tekstin (2010a ja 2010b) erot. Ensimmäisessä Helsingin Sanomien Säätiön rahoittamassa raportissa Aitamurto (2010a) liittyy hitaan journalismiin selvästi tutkivaan journalismiin. Toisessa Helsingin Sanomissa julkaistussa kirjoituksessa Aitamurto (2010b) puolestaan esittää hitaan journalismin Susan Greenbergiltä (2007) tunnetun slow food -vertauksen kautta. Tutkivaa journalismia ei mainita sanallakaan Helsingin Sanomien kirjoituksessa (2010b).

Toinen ero raportin (2010a) ja lehtijutun (2010b) sisällöissä on paikallisuuden ja maanlaajuisuuden liittäminen hitaaseen journalismiin. Lehtikirjoituksessa Aitamurto (2010b) kirjoittaa: ”ne [hitaan journalismin verkkojulkaisut] keskittyvät usein paikallisiin aiheisiin”. Raportissa Aitamurto (2010a) puolestaan mainitsee myös koko maan laajuiset hitaan journalismin operaatiot.

Hitaan journalismin käsitteen suomentajan tekstien eroista voi selvästi huomata, kuinka häilyvä hitaan journalismin käsite oli ja on. Yhteistä näille kahdelle Aitamurron tekstille on hitaan journalismin esittäminen nopean sisällön ja journalismin pikaruuan vastavoimana. Sen sijaan esimerkiksi muodosta ei voi sanoa mitään, koska Aitamurto puhuu sekä tekstimuotoisesta journalismista että radio-ohjelmasta. Lisäksi hän puhuu mainosrahoitteisesta Minnpostista (Aitamurto 2010a) ja toisaalta taas voittoa tavoittelemattomista lahjoituksena tulonsa saavista tahoista (Aitamurto 2010a ja 2010b).

5.1.1 Yleisö ja journalismin opiskelijat tarttuvat hitaaseen journalismiin

Voidaan olettaa, että Helsingin Sanomat Suomen suurimpana päivittäin ilmestyvänä sanomalehtenä tavoitti myös sunnuntaina 24.1.2010 suuren määrän lukijoita. Tämän näyttää vahvistavan se, että ainakin joku oli noteerannut myös Aitamurron tekstin hitaasta journalismista. Seuraavana päivänä 25.1.2010 hidas journalismi -käsitettä käytetään Ranneliike.net -keskustelupalstalla.

Palstalla keskustellaan sunnuntain (24.1.2010) Helsingin Sanomien jutusta. Kirjoittajien mukaan transsukupuolista taiteilijaa käsittelevässä jutussa transsukupuolisuuteen (Helsingin Sanomien jutussa transseksuaalisuus) liitetään asiattomuuksia ja sitä käsitellään virheellisesti. Keskustelussa nimimerkki Poraliike mainitsee:

”Samassa lehdessä, itse asiassa muutaman sivun päässä tästä [transsukupuolista taiteilijaa käsittelevästä] artikkelista HS esitteli hitaan journalismin käsitteen. Jos tämä juttu olisi tehty hitaasti, se olisi ollut paljon parempi.” (Ranneliike.net 2010)

Saman nimimerkin takaa kirjoittava henkilö toistaa ajatuksensa muutamia kommentteja myöhemmin: ”Tässäkin tapauksessa siis hidas journalismi olisi pelastanut sähläykseltä.” (Ema.) Näyttää siltä, että ensimmäinen suurelle yleisölle Suomessa suunnattu maininta hitaasta journalismista on siis taivonnut ja uponnut ainakin yhteen vastaanottajaan. Koska keskustelijan henkilöllisyys ei selviä, on tietysti mahdoton sanoa, ettei keskustelija voisi kärjistettynä olla vaikka Aitamurto itse.

Jos kuitenkin oletamme, että keskustelija olisi kuka tahansa Helsingin Sanomien lukija, on selvää, että ajatus hitaasta journalismista on selvästi tarpeellinen ja mielenkiintoinen lukijasta. Tarpeellinen se on kirjoittajasta nimenomaan väärinkäsitysten ja virheiden välttämiseksi. Näyttää siltä, että nimimerkin takana keskusteleva henkilö yhdistää hitauden faktan tarkistukseen ja stereotyyppien välttämiseen. Kun kirjoittajalla on aikaa, ehtii tämä nähdä muutakin kuin omat ennakkoluulonsa esimerkiksi transsukupuolisia henkilöitä kohtaan.

Poraliikkeen kommentteissa (ema.) voimme nähdä samankaltaista ajatusta kuin aiemmin tässä tutkielmassa esitellyllä Harold Gessillä (2012). Gess (ema., 60) näkee, että hitaan journalismin hyveitä voisivat olla esimerkiksi rotuun ja sukupuoleen liittyvien stereotyyppien välttäminen. Gessin (ema.) mukaan stereotyyppit jakavat yleisöä. Hitaan journalismin tulisi tähdätä yhteisön jaettuun tulevaisuuteen ja nostaa esiin yhtäläisyyksiä eroavaisuuksien sijaan. (ema., 60.) Ranneliike.net -keskustelupalstalla kirjoittajat ovat eritelleet, kuinka stereotyyppisesti transsukupuolisuutta kuvattiin Helsingin Sanomien jutussa. Esimerkiksi Pora-liike kirjoittaa:

”Kauhein lause on: ”Toisin kuin sukupuoltaan korjanneet karut Suomen miehet Jin oli ennen leikkauksia eniten huolissaan tulevasta ulkonäöstään: kaunista piti tulla”.

Tekstissä on asenteellisuuksien lisäksi myös selkeitä virheitä, kuten sanotaan transseksuaalien viettävän ennen leikkausta luppoaikaa transvestiitteina.” (Ranneliike.net 2010.)

Keskustelupalstalta käy ilmi, että transsukupuolisuutta käsittelevästä jutusta käytiin alkuvuodesta 2010 keskustelua niin sosiaalisessa mediassa kuin Helsingin Sanomien sivuilla. Voimme huomata, että tässä hidas journalismi tulee liitettyksi perinteisen median tekemiin virheisiin. Pora-liike antaa hitaan journalismin parempana vaihtoehtona perinteiselle uutiskiiireelle, jossa toimittaja ei ehkä ehdi punnita juttunsa sisältöä kaikista tarpeellisista näkökulmista. Kuten aiemmin esitin esimerkiksi

tutkijat Nico Drok ja Liesbeth Hermans (2016, 540) pitivät stereotyyppejä ja yliyksinkertaistamista nimenomaan journalismin nopeuden syynä. Drok ja Hermans (ema., 540) muistuttavat, että kun kilpa-ajo ajaa kaiken edelle, yliyksinkertaistamisen ja stereotyyppisten asetelmien todennäköisyys kasvaa.

Seuraavana vuonna 2011 journalismin opiskelijat tarttuvat hitaan journalismin käsitteeseen. Pi Mäkilä, Elina Rimpiläinen, Virvamarja Toikka kirjoittavat opinnäytteensä *Hidasta journalismia kertakäyttökulttuurin keskellä* -luvussa:

”Nyky maailman hektisyys, verkkouutisten kertakäyttöisyys sekä toimitustyöhön kuuluva ainainen kiire saivat meidät pohtimaan, miten hitaammalla ja asioihin paneutuvammalla otteella voisimme tarjota verkkoon jotain täysin vastakkaista, laadukasta journalismia.” (Mäkilä, Rimpiläinen & Toikka 2011, 12.)

Mäkilä, Rimpiläinen ja Toikka (emt., 12) vastakkain asettelevat nykyisen hektisyyden ja mahdollisuuden hitauteen. Kertakäyttöiset verkkouutiset saavat vastakohdakseen laadukkaan verkkojournalismin. Lisäksi ”toimitustyöhön kuuluvan aineisen kiireen” vastakohdaksi liitetään ”asioihin paneutuvampi ote”. Opinnäytteen aiheena on journalistinen e-kirja, jonka opiskelijat olivat toteuttaneet. Voidaan siis todeta, että jo ennen suomalaista hitaan journalismin julkaisu Long Playta löytyi kiinnostusta journalismin pidempään muotoon verkossa.

Vuodelta 2011 voidaan huomata, että nuoret journalistinalut ovat kiinnittäneet ensimmäisissä työpaikoissaan huomiota juuri toimitustyön kiireeseen. Myös Jyväskylän ylioppilaslehti Jylkkärin verkkosivuilla 18.9.2011 julkaistussa jutussa opiskelija nostaa esille kiireen:

”Viime kesänä Kymen Sanomissa työskennellyt Jyväskylän yliopiston journalistiikan **opiskelija Laura Glad uskoo hitaaseen journalismiin**. Toimittajalla pitäisi Gladin mukaan olla aikaa ja resursseja perehtyä aiheeseensa, mistä nykyinen toimituksen tilanne on kaukana.” (Hagert 2011; lihavointi lisätty.)

Jutussa (ema.) käsitellään journalismin murrosta ja pinnallistumista. Päähaastateltava on journalistiikan professori Raimo Salokangasta, joka näkee, että markkinavetoinen journalismi on vähentänyt laatujournalismin kysyntää. Yksi tuleva mahdollisuus on Salokangaksen mukaan se, että media jakautuu eliitin laatujournalismiin ja viihdeuutisointiin, jota rahvas kuluttaa.

Ehkä paria vuotta myöhemmin perustettu Long Play oli huomannut nuoren journalistipolven kiinnostuksen pidempään ja rauhallisempaan muotoon. Long Playn Reetta Nousiainen on opettanut

lainatun opinnäytteen julkaisseessa Haaga-Heliassa. Nousiainen on myös ohjannut yhden opinnäytetöistä (Apajalahti 2013), joka kuuluu tutkimusaineistooni. Myös ainakin Long Playn Hanna Nikkasella on taustaa nuorten opettamisesta (Kapanen 2013).

Ei olisi ihme, jos Long Playn jäsenet olivat huomanneet mahdollisuuden hitaan journalismin menestykseen Suomessa juuri omilta opiskelijoiltaan. Tämän työn tutkimuskohteista kahdeksan (8/50) on opinnäytteitä ja lisäksi iso osa aineistosta on nuorten ja opiskelijoiden kirjoittamaa. Tutkimusaineistossani esimerkiksi Taru Kalvin (2013) teksti on luentopäiväkirja. Tutkielmaa tehdessäni huomasin, että ainakin media-alan nuorta sukupolvea kiinnostaa journalismin hitaampi mahdollisuus.

5.1.2 Hidas journalismi vuosina 2011 ja 2012

Jos otamme nopean katsauksen verkkoaineistoni ulkopuolelle, niin vuoden 2010 jälkeen hitaan journalismin mainitsee Johanna Vehkoo teoksessaan *Painokoneet seis. Kertomuksia uuden journalismin ajasta* (2011, 194). Vehkoo (emt., 195) esittelee hitaan journalismin Greenbergiltä (2007) tutuilla sanoilla: ”Slow food -liikkeen ja downshiftaamisen, eli elämäntyylin hidastamisen, jatkoksi on noussemassa uusi hitaan journalismin liike.”

Kiinnostavaa on se, ettei Vehkoo mainitse sanallakaan sitä, että käsite ja ajatus ovat Susan Greenbergiltä (ema.) lainattu. Greenbergiä ei löydy myöskään Vehkoon (2011, 227–331) teoksen kirjallisuutta-osioista, johon on listattu lähteitä. Pian *Painokoneet seis* -teoksen (emt.) julkaisun jälkeen Johanna Vehkoo perusti muutaman muun toimittajan kanssa Hitaan journalismin yhdistyksen vuonna 2012 ja hitaan journalismin julkaisu Long Playn vuonna 2013. Yhdistys ja Long Play olivat ensimmäiset konkreettiset askeleet hitaalle journalismille Suomessa.

Ennen kuin lähdemme ajassa eteenpäin, pysytellään vielä hetki ajassa ennen Long Playtä. Myös vuoden 2012 mahtuu kaksi verkkomaininta hitaasta journalismista. Markkinointiin ja viestintään erikoistunut Julkaisuosakeyhtiö Eliaksen blogissa (Jelias.fi 18.10.2012) hidas journalismi mainitaan pikajournalismin vastakohtana. *Hidas toimittaja voittaa* -nimisessä kirjoituksessa graafinen suunnittelija Topi Kairenius on listannut ”kolme hienointa saavutusta hitaan journalismin saralla vuonna 2012”.

Pilke silmäkulmassa kirjoitetussa tekstissä Kairenius (2012) ei jokaisessa kohdassa tarkoita suoraan sitä, mitä kirjoittaa. Tekstissä korostuu silti käsitys siitä, että hidas journalismi on kirjaimellisesti hidas tekoista journalismia. Ensimmäiseksi mainittu saavutus on toimittaja Juha Kauppisen kahden vuoden rupeama Talvivaara-tapahtumien parissa. Toisesta saavutuksesta Kairenius puolestaan kirjoittaa:

”Arvostan sitä, että [Helsingin Sanomien Skandinavian-kirjeenvaihtaja Anna-Liina] Kauhanen **pystyi viettämään yhden kesän elämästään** samassa tilassa maailmankaikkeuden vastenmielimmän hahmon [Utøyan joukkosurmaajan] kanssa”. (Kairenius 2012; lihavointi lisätty.)

Kummassakin Kaireniuksen (2012) mainitsemassa tapauksessa toimittaja on tehnyt yhden asian parissa pitkäjänteisesti töitä. Näyttää siltä, että Kairenius käsittää hitaan journalismin yhden aiheen kanssa käydyksi pitkäksi painiksi. Lisäksi Kairenius pitää hitaana journalismina myös lyhyttä ja nopeaa uutisointia, jos sen tekee pitkällä aikavälillä asiaan perehtynyt toimittaja. Myös viimeiseksi mainittu hitaan journalismin ”hienoin saavutus” liittyy toimittajien ajalliseen pitkäjänteisyyteen, joskin se on enemmän vitsi:

”Ruotsalaistoimittaja Martin Schibbyenin ja valokuvaaja Johan Perssonin vankilaseikkailu Etiopissa päättyi onnellisesti armahdukseen syyskuussa. Miehet olivat reportaasimatalla, kun heidät pantiin tyrmään laittomasta maahantulosta ja terrorismista epäiltyinä. Pojat ottivat kokemuksen asenteella. **Viruttuaan 438 päivää etiopialaisessa vankilassa** he totesivat: ”ainakin olemme nyt parempia toimittajia.” (Kairenius 2012; lihavointi lisätty.)

Kaireniuksen (ema.) viimeisenä esittämä anekdootti näyttää vahvistavan jo edellä esittämäni tulkinnan Kaireniuksen hitaan journalismin käsityksestä. Kaireniuksen hitaassa journalismissa toimittaja ”viruu 438 päivää” valitsemansa aiheen kanssa. Kirjoituksen kontekstissa tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö journalisti voisi jatkuvasti julkaista tietoa sitä mukaan, kun sitä löytää. Tässä on ehkä suurin poikkeus siihen, että hidas journalismi on usein ymmärretty yhtenä muodoltaan pitkänä esityksenä, joka julkaistaan vasta, kun aiheesta on olemassa jonkinlainen suurempi teoksellinen kokonaisuus.

Kaireniuksen (2012) käsitys hitaasta journalismista poikkeaa paljon esimerkiksi aiemmin esittämästäni maailmalla määritellystä hitaan journalismin käsitteestä. Tutkimusaineistostani selvisi kuitenkin se, ettei tällainen ajatus hitaasta journalismista ole poikkeuksellinen. *Julkinen sana* -radio-ohjelmassa (Yle Areena; Yle Radio 1 12.6.2013, viitattu 27.11.2016) toimittaja Mikko Kapanen (2013)

kysyy tutkija Lassila-Merisalolta oikeastaan samaa asiaa. Kapanen (2013) nimittäin pohtii, voidaanko esimerkiksi Talvivaaran uutisseuranta nähdä hitaana journalismina, koska pienet ja useat jutut muodostavat yhdessä suuren juttukokonaisuuden, jossa toimittaja on paneutunut asiaan pitkästi.

Lassila-Merisalo kuitenkin vastaa näkevänsä Talvivaara-jutut perinteisenä uutisseurantana, jota on tehty aina. Lassila-Merisalon mukaan uutisseurannasta on nyt verkon myötä tullut lähinnä näkövampää, koska verkko mahdollistaa linkillä viittaamisen aiempaan juttuun. Yhdenlainen kertomus siis sekin, mutta ei välttämättä hidasta journalismia. Tällaista verkkouutisoinnin kerronnallista jatkumoa on tutkinut esimerkiksi Pia Puolakka (2015) mediakulttuurin pro gradu -työssään.

Toinen vuoden 2012 maininta löytyy Ylen verkkouutisista otsikolla *HS:n Pentikäinen valehaastattelusta: Toivottavasti tämä ei ole yleistä* (23.10.2013). Uutisessa Helsingin Sanomien päätoimittaja Mikael Pentikäinen pahoittelee Helsingin Sanomien juttua. Uutisen mukaan jutussa oli ollut ”harhaanjohtavia tietoja”. Hidas journalismi esiintyy tekstissä kiireessä tehdyn verkkojournalismin vastakohtana:

”Toimitusten tekemiä virheitä on viime vuosina perusteltu kiireellä ja toimitustyön tahdin kiristymisellä verkossa. Tässä tapauksessa kiire ei sovi perusteluksi, koska sunnuntain lehden erityisteemasivun juttu edusti juuri sitä **”perinteistä, hidasta” journalismia**, Pentikäinen toteaa.” (Vesalainen 2012; lihavointi lisätty.)

Kiinnostavaa Ylen uutisessa on se, että Pentikäinen käsittää siinä hitaan journalismin ”perinteiseksi journalismiksi”. Tässä on merkittävä ero siihen, miten Aitamurto (2010b) esittää hitaan journalismin uutena liikkeenä Yhdysvalloissa. Aitamurron mukaan hidas journalismi on nimenomaan vastaliike ”sisällön McDonald’seille”. Ylen uutisessa hidas journalismi ymmärretään myös nopeuden vastakohtaksi, mutta ei mitenkään uudeksi.

Ennen Long Playta hidas journalismi ymmärrettiin siis ainakin kahdella tavalla. Aitamurto (2010a ja 2010b) ja Vehkoo (2011) esittelivät hitaan journalismin ulkomaisen mallin mukaan vastaliikkeenä nykyiselle nopeudelle. He näkivät, että hidas journalismi on kontekstissaan jotain uutta. Toisaalta taas edellä eritelty Ylen uutinen antoi ymmärtää, että hidas journalismi olisi se perinteisin muoto, jota verkon nopeus on tullut muuttamaan.

Ennen vuotta 2013 kaikki verkkomaininnat käsittelevät hidasta journalismia positiivisessa valossa. Suurimmassa osassa hidas journalismi nähdään nopean journalismin vastakohtana ja kirjaimellisesti

hitaampana tapana tuottaa journalismia. Yhteistä näille kirjoituksille on myös se, että ne kunnioittavat hitautta. Esimerkiksi Ranneliike.net -keskustelupalstalle kirjoittanut suorastaan toivoo suomalaiselta journalismilta hitautta. Seuraavassa luvussa toiveisiin vastataan ja keskustelu hitaasta journalismista polkaistaan kunnolla käyntiin.

5.2 Hitaan journalismin käsite leviää Suomessa

Alustava huomioni ja hypoteesini hitaan journalismin käsitteen käytön leviämisestä Long Playn myötä piti paikkansa. Tutkimusaineistostani vain kahdeksan (8/50) verkkoaineistoa on julkaistu ennen vuotta 2013. Loput on julkaistu Long Playn lanseeraamisen yhteydessä tai sen jälkeen. Voidaan siis sanoa, että keskustelu hitaasta journalismista lisääntyi Long Playn myötä ja, että hidas journalismi tuli käsitteenä tunnetummaksi Long Playn myötä.

Hidas journalismi tuli aineistossa usein määritellyksi journalismina, jota Long Play tekee tai se ymmärrettiin Long Playn journalismin näköisenä. Yli puolessa aineistoani hidas journalismi mainittiin Long Playn yhteydessä (28/50). Ja kuten mainitsin, suurin osa hitaan journalismin verkkoaineistoa on syntynyt Long Playn jälkeen (42/50). On siis aiheellista omistaa yksi alaluku Long Playlle ja sille, mitä ominaisuuksia hitaaseen journalismiin liitettiin Long Playn kautta.

Vuonna 2013 Hitaan journalismin yhdistys lanseeraa Long Playn, hitaan journalismin julkaisun. Mukana on aiemmin mainitun Johanna Vehkoon lisäksi Hanna Nikkanen, Anu Silfverberg, Riku Siivonen, Ilkka Karisto, Ilkka Pernu, Reetta Nousiainen ja Antti Järvi. Kiinnostavaa on se, kuinka Long Play kopioi julkaisumallin Delayed Gratificationilta, joka julkaisee lehteään hitaan journalismin yrityksen (The Slow Journalism Company) kautta (Slow-journalism.com 2016). Sittemmin Long Playn julkaisukuvio on muuttunut ja nykyään sitä julkaisee Long Play Media Oy (Asiakastieto.fi 2016).

Suomeen ensimmäinen hitaan journalismin julkaisu tuli siis kuusi vuotta sen jälkeen, kun Greenberg oli keksinyt käsitteen. Kuten monet muut, myös minä löysin hitaan journalismin käsitteen suomalaisen Long Playn kautta, jonka jäsenet lähtivät markkinoimaan tuottamaansa journalismia hitaana. Long Playn lanseeraamisvuodesta lähtien olen lukenut yrityksestä kirjoitettuja juttuja, kuunnellut haastatteluja ja pohtinut niistä rakentuvaa kuvaa hitaasta journalismista.

Long Playn teki silmissäni kiinnostavaksi journalistinen anarkistisuus ja juttujen muoto. Voi sanoa, että Long Play teki ainakin neljällä tavalla toisin kuin muut mediat perustamisvuonnaan 2013. Ensimmäinen seikka on, että Long Play ryhtyi julkaisemaan vain digitaalisesti, kun valtamedia piti kiinni myös paperiversiosta. Toinen seikka liittyy verkossa toimimiseen. Siinä missä muut valtamediat yrittivät jopa palata sähköiden aikaan ja tiivistää sanomaansa vetäviksi klikkiotsikoiksi, Long play lavensi verkkojournalismia lähes kirjamittaiseksi.

Kolmanneksi voi mainita, ettei Long Playn jutuissa ole juuri visuaalisia elementtejä, vaan lähinnä mustaa leipätekstiä. Tätä voidaan pitää poikkeuksellisena verkossa, jonka hyveenä on pidetty visuaalisuutta (esim. Stång 2003, 2). Ja Neljänneksi, Long Play pyysi alusta saakka lukijoiltaan maksun yksittäisistä jutuista. Tämä oli poikkeuksellista oikeastaan kahdella tavalla. Ensinnäkin Suomessakin oli totuttu verkkojournalismin ilmaisuuteen. Ja toiseksi Suomessa ei ollut totuttu siihen, että journalistisia artikkeleita voisi myydä yksitellen. Long Play oli siis huutava poikkeus suomalaisen median valtavirrasta.

Tutkimusaineistossa toistui paljon samoja seikkoja, joista myös itse kiinnostuin, kun Long Play lanseerattiin. Suuressa osassa aineistoa esiintyi esimerkiksi Long Playn julkaisujen pitkä, digitaalinen muoto ja juttujen ostaminen yksitellen. Pitkällä tarkoitan nyt esimerkiksi 40 000 merkin mittaista juttua. Näihin seikkoihin tartuttiin, koska ne olivat uutta suomalaisessa journalismissa. Esimerkiksi toimittaja Miina Poikolainen (2013) kirjoittaa Aikakauslehdentoimittajain liiton Lööppi-lehdessä:

”Kokeneiden toimittajien perustama LongPlay haluaa tuoda **Suomeen uudenlaisen tavan tehdä journalismia**. Lyhyiden ja pinnallisten juttujen sijasta he uskovat laatuun ja pituuteen – netissä. Porukasta pöhistiin mediassa jo ennen kuin se oli julkaissut yhtäkään juttua.” (Poikolainen 2013, 17; lihavointi lisätty.)

Suurimmalle osalle Long Playta käsittelevää tutkimusaineistoani oli yhteistä kapeakatseisuus. Long Play nähdään aineistossa lähinnä Suomesta käsin, jolloin hitaan journalismin laajempi liikehdintä jää huomaamatta. Esimerkiksi suuressa osassa Long Playsta kirjoitettuja juttuja lukija jäi helposti käsitukseen, että Long Play on keksinyt journalistisen singlen käsitteen.

Long Playn verkkosivujen singlen määritelmää saatettiin lainata suoraan ja sanoa, että Long Play määrittelee singlen näin (esim. Ignatius 2013 ja Poikolainen 2013). Todellisuudessa Long Play on lainannut sivuillaan esiintyvän singlen määritelmän, jonka mukaan heidän juttunsa ovat: ”pidempiä kuin lehtiartikkelit, mutta lyhyempiä kuin kirjat” (Longplay.fi, viitattu 26.11.2016).

Single-sanaa käytti ensimmäiseksi Amazon, joka nimittää pitkiä verkossa julkaistavia juttujaan Kindle Singleiksi (Amazon.com/Kindle-Singles, viitattu 26.11.2016). Amazonin Kindle -verkkokaupasta voi ostaa yksittäisiä romaanipituisia journalistisia ja fiktiivisiä juttuja. Journalistiset jutut on lajiteltu esimerkiksi haastatteluihin (The Kindle Singles Interview), muistelmiin (Memoirs) ja tieteisiin (The Sciences). Amazon julkaisi formaatin vuonna 2011 (Sorrel 2011). Charlie Sorrell (2011) kirjoitti silloin Wired-lehden sivuilla:

”Kindle Singles, one-off pieces of non-fiction and journalism which **are typically much shorter than a novel, but longer than a magazine article.**” (Sorrel 2011; lihavointi lisätty.)

Toinen single-sanaa käyttänyt yritys on tanskalainen Zetland. Julkaisu perustettiin vuotta ennen Long Playta. (Zetland.dk 2016, viitattu 27.11.2016.) Long Playn tapaus on hyvä esimerkki siitä, kuinka huonosti meillä Suomessa ollaan usein perillä esimerkiksi juuri journalismin uusista trendeistä. Näyttää siltä, että Suomeen olisi suhteellisen helppo salakuljettaa jokin journalismin ulkomainen trendi ja esitellä se omana keksintönä. Esimerkiksi Kindle Singlen alkuperäinen muoto mainittiin vain yhdessä tutkimusaineistossani Long Playn yhteydessä (Kapanen 2013).

Media antoi Long Playlle vapaat kädet määritellä niin itsensä kuin hitaan journalismin. Esimerkiksi journalismin pitkää muotoa alettiin pitää hitaan journalismin tunnusmerkkinä etenkin Long Playn jälkeen. Aiemmin pitkän muodon hitauden yhteydessä olivat maininneet vain Mäkilä, Rimpiläinen ja Toikka (2011) opinnäytteessään.

Esimerkiksi Aitamurto (2010a ja 2010b) ei kirjoittanut hitaan journalismin pitkästä muodosta sanallakaan vuonna 2010. Sen sijaan Aitamurto (2010a, 37) mainitsi hitaasta journalismista esimerkkinä tutkitun uutisjournalismin. Myöskään Hiidenkivi-lehden päätoimittaja Pirjo Hiidenmaa ei kirjoittanut jutun pituudesta vuonna 2009. Long Playn jäsenet taas kuvailivat juttujaan ”30–60 000 merkkiä” (Poikolainen 2013) ja ”yli 40 000 merkkiä” (Kapanen 2013) pitkiksi tai jopa ”40 000–100 000 merkin mittaisiksi” (Vehkoo 2013b).

Hitaan journalismin muodon lisäksi Long Play pääsi määrittelemään myös hitaan journalismin sisältöä. Vaikka Long Playn Anu Silfverberg mainitsi yrityksen lanseeraamisen yhteydessä (Sorjanen 2013), ettei Long Playn halua ”hirttäytyä” aiheisiin tai tyyllilajiin, tituleerattiin Long Playta useassa yritystä käsittelevässä aineistossani tutkivaksi journalismiksi. Myös Long Playn sivuilla kerrotaan:

”Long Play julkaisee tutkivaa journalismia, laajoja reportaaseja, henkilökuvia, esseitä ja muita pitkiä juttuja digitaalisessa muodossa.” (Longplay.fi 2016, viitattu 27.11.2016.)

Hitaan journalismin tutkivuudesta puhui jo Aitamurto (2010a) raportissaan. Tutkimusaineistostani käy ilmi, että Long Play vakiinnutti käsityksen siitä, että hitaus on myös tutkivaa (esim. Alasilta 2013). Tämä on sinänsä kiinnostavaa, koska läheskään kaikki Long Playn julkaisema ei täytä tutkivan journalismin kriteerejä ja yritys kertoo sivuillaan tekevänsä myös muunlaista journalismia. Long Playn journalismin tutkivuuden korostamisessa voidaan nähdä toive ja tarve tutkivalle journalismille Suomessa.

5.2.1 Journalismin murros ja hidas journalismi

Tutkivuuden toiveeseen liittyy ratkaisevasti yksi jo aiemmin sivuttu seikka verkkojournalismista. 2010-luvun alun Suomessa keskusteltiin journalismin murroksesta ja journalismin luotettavuudesta verkkojournalismin vallatessa alaa ja mediamaiseman muuttuessa (esim. Bqain 2015). Vuoden 2011 tutkimusaineistostani kävi ilmi, että erityisesti journalismin pinnallistumisesta oltiin huolissaan (Hagert 2011). Myös journalismin virheiden lisääntymisestä keskusteltiin. Kuten aiemmin lainatusta Ylen uutisesta (Vesalainen 2012) kävi ilmi, Suomen julkisessa keskustelussa verkon kiristämä ”toimitustyön tahti” yhdistettiin ”toimitusten tekemisiin virheisiin”.

Myös Aitamurron *Kymmenen väitettä journalismin tuhosta – ja miksi niistä ei kannata huolestua. Raportti journalismin trendeistä Yhdysvalloissa vuonna 2009* (2010) pyrki osaltaan hillitsemään suomalaisen journalismin murrospaniikkia. Aitamurron raportti (2010a) tuntuu perustelevalta, että jos isossa maailmassa on selvitty kaikkien myllerrysten keskellä, niin myös pieni Suomi pärjää. Raportin alussa Aitamurto (emt., 8) kuitenkin toteaa, ettei Suomen lintukotokaan ole turvassa muutoksilta:

”muutos on vääjäämätön Suomessakin. Että muutoksessa pärjättäisiin, on oltava rohkeutta etsiä uutta, niin ansaintamalleissa kuin tavoissa tehdä journalismia.” (Aitamurto 2010a, 8; lihavointi lisätty.)

Keskustelu journalismin luotettavuudesta on varmasti osittain periytynyt ulkomailta, sillä siellä verkkoimituksia tutkineet ulkomaiset tahot ovat osoittaneet journalistin perusarvojen laiminlyöntejä (esim. Korolainen 2012; Fenton & Phillips 2010). Useissa länsimaissa luottamus journalismiin on

alentunut (esim. Grosser 2016). Esimerkiksi englantilaisia verkkotoimituksia tutkineet Natalie Fenton ja Angela Phillips (2010) huomasivat, että toimittajat käyttävät yhä enemmän lähteenään muuta mediaa. Kun lähteenä käytettiin jo kertaalleen suodatettua tietoa, julkisuudessa esitettyjen väitteiden todenperäisyys jäi tarkistamatta. (Korolainen 2012; Fenton & Phillips 2010.)

Suomessa markkinavetoisen journalismin on nähty pinnallistaneen journalismia, kuten Raimo Salokankaan haastattelusta kävi ilmi (Hagert 2011). Kuten olen aiemmin tässä tutkielmassa esittänyt, Suomessa on myös tehty joitain virheitä teknologiakehityksen ja sen nopeuttaman toimitustyön myötä (esim. Raittila, Koljonen & Väliaverronen 2010). Murrospuheen laahuksena on tullut keskustelu journalismin luotettavuudesta ja uskottavuudesta.

Suomalaisesta journalismin luotettavuus -keskustelusta on itselleni jäänyt mieleen erityisesti Enkeli-Elisan tapaus vuodelta 2012. Tapauksessa on kyse verkossa ja mediassa levinneestä tarinasta, jonka mukaan koulukiusattu teinityttö teki itsemurhan. Enkeli-Elisan tarinan laitto liikkeelle yksi nainen blogissaan. Myös mediat erehtyivät pitämään kertomusta totena (esim. Nykänen 2013).

Mielenkiintoisinta on se, ketkä paljastivat Enkeli-Elisan tapauksen. Long Playn perustajajäsenet Hanna Nikkanen ja Anu Silfverberg kirjoittivat Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen *Uskomaton murhenäytelmä* -jutussa (7.7.2012), että kaikissa eri henkilöiden kirjoittamissa teksteissä oli samoja virheitä ja muita kielellisiä yhtäläisyyksiä. Tilastoista myös selvisi, ettei väitettyä kuolinajankohtana kuollut ketään sen ikäistä.

Näin Nikkanen ja Silfverberg (2012) päättelivät, että kaikkien itsemurhaa käsitelleiden kirjoitusten takana oli yksi nainen. Naisen nimi on Minttu Vettenterä, ja tätä samaista naista oli haastateltu eri medioissa hyväntekijänä ja tärkeän asian (koulukiusaaminen) esiin nostajana. Silfverberg ja Nikkanen (ema.) paljastivat, että Vettenterä oli sepittänyt koko kertomuksen Enkeli-Elisasta ja kirjoittanut myös tytön kuvitteellisten vanhempien osuudet blogiin.

Blogin ja tarinan valheellisuus ei kuitenkaan ollut journalistisesti katsottuna tapauksen merkittävintä asiaa. Ihmiset valehtelevat verkossa jatkuvasti. Tärkeää sen sijaan oli se, että myös journalistit lähtivät kutomaan valheen verkkoa. Samalla, kun Silfverberg ja Nikkanen (2012) paljastivat blogin valheellisuuden, he paljastivat myös sen, ettei muu media ollut tarkistanut faktoja kirjoittaessaan Enkeli-Elisasta.

Enkeli-Elisan tapauksesta olivat uutisoineet kaikki merkittävät mediat Suomessa. Pro gradu -työsään tapausta tutkinut Markku Nykänen (2013, 85) kirjoittaa, että ”Elisasta uutisoineet mtv3.fi, iltasanomat.fi ja iltalehti.fi olivat TNS Metrixin mukaan” uutisointiaikana ”Suomen kolme suosituinta verkkosivustoa”.

Nikkasen ja Silfverbergin kirjoitettua aiheesta esimerkiksi toimittaja ja tietokirjailija Risto Uimonen (2012) yhdisti toimitusten kiireen ja Enkeli-Elisa-uutisoinnin virheet. *Enkeli-Elisa on varoitus* -kirjoituksessa (jsn.fi 21.8.2012) Uimonen pohtii verkon kiristämää nopeuskilpailua, jossa faktan tarkistus jää toissijaiseksi. Kukaan Enkeli-Elisasta kirjoittanut toimittaja ei ollut selvittänyt tapauksen aitoutta, riitti, että asiasta oli kirjoitettu blogiin. Myös Nykänen (2013, 112) kirjoittaa tutkielmassaan, että median nopeutunut rytmi aiheuttaa faktan ja fiktion välisen rajan kaventumista.

Aihetta puivat myös tutkijatohtori Heikki Kuutti ja pro gradu -työtään verkkojournalismista kirjoittanut Ville Manninen Media & Viestintä -lehden artikkelissa *Verkon pelisäännöt hukassa medialta* (2013). Kuutti ja Manninen näkivät Enkeli-Elisan tapauksen varoittavana esimerkkinä online-journalismin kiireestä. He näkivät, että media oli siteerannut blogia kriitikkömästi ja muuttanut näin ”Vetenterän kertomat tiedot ja henkilökohtaiset näkemykset perusteettomiksi faktoiksi” (ema., 82).

Silfverberg kertoo tutkimusaineistossani (Sorjanen 2013), että Enkeli-Elisan tapauksen piti olla Long playn avausjuttu. Aihe olisi kuitenkin mennyt ohi yrityksen lanseeraamiseen mennessä, joten juttu myytiin muualle. Jutun julkaisua voi pitää myös taitavana markkinointikikkana puolta vuotta myöhemmin lanseeratulle Long Playlle, joka mainostaa itseään tutkivana journalismina (Longplay.fi, viitattu 12.10.2016). Yritys myös pitää faktantarkistuksen kurssseja, joita lehtitalot ja muut toimijat voivat ostaa (ema.). Mikä olisi ollut parempi maaperä uudelle journalistiselle pienyritykselle kuin kylvetty epäluottamus perinteiseen mediaan?

Suurien sanojen saattelemana Long play julkaisi ensimmäiset juttunsa, joista ensimmäinen käsitteli urheiluvedonlyönti huijausta ja toinen filosofi Pekka Himasen koukeroisista kuvioista. Erityisesti Himasen paljastusjuttu sai osakseen paljon huomiota muussa mediassa (esim. Paananen 2013) ja vakiinnutti käsitystä Long Playsta tutkivana journalismina. *Himasen etiikkaa* (2013) käsiteltiin myös tutkimusaineistossani ja siitä muodostui tietynlainen Long Playn journalismin kuva. Esimerkiksi Anja Alasilta (2013) kirjoitti blogissaan:

”Silfverbergin ja Vehkoon juttua lukiessa tuli juhlallinen olo. Tekijät olivat nähneet valtavasti vai-
vaa, jotta minä – lukija – sain kävellä kuin punaista mattoa suoraan asioiden keskipisteeseen.

Uskon monen muunkin lukeneen Himasen etiikka -jutun kokonaan. Vielä paljon useammat ovat lukeneet tai kuunnelleet, mitä siitä on kerrottu muissa medioissa tai kahvipöytäkeskusteluissa.

Tutkiva, hidas journalismi vaikuttaa varmasti vahvemmin kuin himastyypiset, hätäisesti kyhätyt hengentuotteet” (Alasilta 2013; lihavointi lisätty.)

Long Playn jäsenet herättivät siis vuosina 2012 lukijoiden epäluottamuksen valtamediaan sekä val-lankahvassa oleviin ja heidän tuottamaansa raporttiin. Jälkimmäisessä voidaan nähdä tutkivalle journalismille klassinen asettelu, jossa journalisti ei tyydy viranomaistahon tuottamasta raportista tehtyyn tiedotteeseen, vaan tekee siitä oman tutkimuksensa kohteen. Journalisti ei tällöin vain välitä tuotettua tietoa, vaan lukeutuu aktiivisiin tiedontuottajiin (Kuutti 2001, 30). *Himasen etiikkaa* voi pitää tutkivana journalismina, mutta se ei silti tee *kaikesta* Long Playn journalismista tutkivaa.

Kuten Alasilta (2013) kirjoittaa, monet ovat varmasti edelleen lukeneet Long Playn jutuista juuri *Himasen etiikan*. Jutusta ja sen aiheesta keskusteltiin niin paljon mediassa sen julkaisuajankohtaan, että yksittäinen juttu nosti Long Playn varmasti myös niiden korville, jotka eivät olleet julkaisusta kuulleet. Näin hitauteen alettiin liittää Suomessa myös tutkivuus.

Alasillan (2013) blogikirjoituksesta käy hyvin ilmi, kuinka Long Playn toimittajien ammattitaito nostettiin esille tutkimusaineistossani. Toimittajia tituleerattiin ammattitaitoisiksi (esim. Korhonen 2013) ja kokeneiksi (esim. Poikolainen 2013). Magdaleena Ignatius (2013) kirjoitti Helsingin yliopiston viestinnän opiskelijoiden lehti Groteskissa: ”Toimituskunta koostuu pitkän linjan journalismin ammattilaisista, joilla on monipuolista kokemusta alalta.”

Ammattitaidon yli korostamisessa voidaan varmasti osaltaan nähdä sitä tutkivan ja hitaan journalismin myyttistä kuvaa, josta jo aiemmin luvussa 3.2 kirjoitin. Toisaalta voimme myös nähdä ammattitaidon korostamisessa vilpitöntä uutta uskoa journalismiin. Long Playta ja sen tuomaa keskustelua hitaasta journalismista voidaan pitää yhtenä journalismin murrospuhetta taittaneena tekijänä. Kun joku vihdoinkin teki jotain, sen sijaan, että olisi vain voivotellut journalismin tilaa, oli se itsessään jotain uutta ja merkittävää. Etenkin, kun julkaisualustana ei ollut printti, eikä taustalla vaikuttanut iso ylikansallinen lehtitalo.

Ensimmäisenä vuonnaan Long Play nappasi Helsingin Sanomain Säätiön Uutisraivaaja -palkinnon ja sai 250 000 euroa julkaisunsa jatkokehitykseen (Uutisraivaaja.fi 2013, viitattu 19.10.2016). Tuomari perusteli Long Playn voittoa tutkivuudella: ”Yksittäinen juttu on tehty tutkivan journalismin parhaiden perinteiden mukaan niin hyvin, että se lähtee elämään yksin verkossa.” (Hssaatio.fi

13.11.2013, viitattu 8.11.2016.) Toinen seikka, jolla tuomaristo perusteli voittoa, liittyi Long Playn poikkeuksellisuuteen:

”Long Play on löytänyt tiedonvälityksen digitalisoituvassa maailmassa ja median murroksessa alueen, jota kukaan ei ole vielä määritellyt. Onnistuessaan idea vaikuttaa tiedonvälitykseen kansallisesti ja kansainvälisesti.” (Hssaatio.fi 13.11.2013, viitattu 8.11.2016; lihavointi lisätty.)

Myös tuomariston perusteluissa voidaan nähdä jo aiemmin mainitsemani Suomi-keskeisyys ja kapeakatseisuus. Ei Long Playn journalismi aivan niin poikkeuksellista ollut vuoden 2013 lopussa, kuin tuomaristo antoi ymmärtää. Olihan esimerkiksi maailmallisessa mittaluokassa The Atavist Magazine julkaistu jo vuonna 2009. Long Play oli kuitenkin poikkeuksellista Suomessa, ja teki ison palveluksen suomalaisen journalismin itseluottamukselle. Kuten seuraavassa luvussa esitän, eniten Long Playlla ja hitaalla journalismilla on ollut merkitystä Suomessa juuri media-alan ja journalismin sisällä.

Hypoteesini hitaan journalismin rantautumisesta Suomeen Long Playn myötä piti siis paikkansa. Vaikka muutama taho oli käyttänyt hitaan journalismin käsitettä Long Playta ennen, löysi se suuremman yleisön Long Playn kautta. Long Play ei siis ollut ensimmäinen, joka toi hitaan journalismin käsitteen Suomeen. Yritys kuitenkin nimitti ensimmäisenä journalismiaan hitaaksi ja alkoi myydä journalismia hitaus-brändillä. Long Playta voidaan pitää esimerkiksi Aitamurron (2010a ja 2010b) kirjoitusten konkretisoitumana Suomessa.

Long Play myös suuntasi vahvasti keskustelua hitaasta journalismista. Seuraavassa alaluvussa selviää, miksi Long Play sai niin vapaat kädet määrittellä hitaan journalismin Suomessa.

5.3 Media-ala hitaan journalismin määrittelijänä

Suurin osatekijä hitaan journalismin saamaan huomioon oli se, että muu media tarttui uuteen kilpailijaansa Long Playhin niin hanakasti. Suomen valtamediat, kuten Yle ja Helsingin Sanomat, olivat heti uutisoimassa ”maan ensimmäisestä ´hitaaseen journalismiin´ erikoistuneesta digijulkaisusta” (Koppinen 2013) ja ”aitosuomalaisesta Long play –journalismista” (Korhonen 2013). Hidas journalismi tuli suuren yleisön tietoisuuteen vasta kun asiasta uutisoitiin ja asiasta uutisoitiin Long Playn kautta ja takia. Uutisista aihe levisi blogeihin ja muuhun julkiseen keskusteluun.

Toimittajien lisäksi aiheeseen tarttuivat erityisesti muu mediaväki, kuten viestijät, alan opiskelijat ja opinnäytteen tekijät. Media tunnetusti toimii niin, että kun jotain uutta ilmaantuu, siitä uutisoidaan. Long Play oli konkreettinen uusi yritys ja media-alan ihmiset kiinnostuivat siitä. Hidas journalismi tuli siinä lähinnä kylkiäisenä ja tämän voi huomata siitä, kuinka vähän käsitettä on yritetty määritellä muuten kuin Long Playn kautta.

Long Play ja hidas journalismi olivat aiheena niin lähellä media-alan ihmisiä, että moni piti aihetta ehkä jo sen takia tärkeänä. Vain yhdessä tutkimusaineistoni osassa kyseenalaistettiin koko aiheen merkityksellisyys. Yle Radio 1:n Julkinen sana -ohjelman toimittaja Mikko Kapanen (2013) pohti, oliko Long Playn ja hitaan journalismin korostamisessa sittenkin kyse media-alan liiallisesta innostuksesta:

”Toisaalta, kun tästä aiheesta [hidas journalismi] nyt puhun, niin **kyseessä on taas tilanne, jossa mediassa analysoidaan mediaa**. Tässä saattaa tulla melko helposti mittakaavaharha sen suhteen, että kun asia on itseä lähellä, niin sen takia se olisi myös yhteiskunnallisesti merkittävämpi kuin mitä se oikeastaan onkaan.” (Kapanen 2013; lihavointi lisätty.)

Osaltaan sekä Long Playn ja hitaan journalismin korostamisessa on varmasti kyse juuri Kapanen (2013) mainitsemasta mittakaavaharhasta. Koko tutkimusaineistoni osoittaa, että hitaan journalismin käsitettä käyttäneistä vain hyvin pieni vähemmistö on varmasti muita kuin media-alan ihmisiä (3/50). Lisäksi tutkimusaineistossani on blogi, jonka kirjoittajan taustasta ei lue mitään (Skepticsunited.fi 2013) ja anonyymit keskustelupalstojen kirjoittajat (Ranneliike.net 2010 ja Murobbs.muropaketti.com 2013), joista ei ole mahdollista sanoa mitään.

Hitaasta journalismista ja etenkin Long Playsta kiinnostuivat siis lähinnä media-alan ihmiset. Ja silloin he myös tietysti päättivät, miten aihetta käsitellään. Tätä työtä tehdessä yllätyin, kuinka kapeakatseisesti työkseen asioista kirjoittavat ja viestivät ihmiset käsittelivät hidasta journalismia vuonna 2013.

Long Playsta uutisoineet, tiedottaneet ja kirjoittaneet mediatahot eivät nimittäin nähneet metsää puulta. Long Playsta muodostui pitkälti hitaan journalismin kuva Suomessa. Jos ei lasketa Long Playn Johanna Vehkoon kirjoituksia, niin vain kahdessa Long Playta käsittelevässä media-aineistossa kirjoittaja oli hakenut tietoa hitaasta journalismista itse ja yhdessä aineistossa toimittaja yritti selvittää Long Playn jäseniltä, mitä hidas journalismi on.

Yhteensä vain kolmessa Long Playta käsittelevässä media-alan aineistossa muodostettiin suomalaista julkaisua suurempi kuva hitaasta journalismista. Muuten hidas journalismi ymmärrettiin Long Playn kautta. Esittelen nyt tiiviisti ne aineistot, joissa käsitettä pyrittiin ymmärtämään laajemmassa kontekstissa.

Ensimmäinen aineisto, jossa hidasta journalismia määritellään, on Ylen ajankohtaisohjelma Stradan Facebook-aikajanalla julkaistu videohaastattelu (16.1.2016). Haastattelussa toimittaja Axa Sorjanen haastattelee Long Playn Anu Silfverbergiä, Hanna Nikkasta ja Riku Siivosta. Sorjanen kysyy heiltä, mitä hidas journalismi on ja eroaako se jotenkin esimerkiksi tutkivasta journalismista. Long Playn jäsenet määrittelevät hidasta journalismia myös itsensä ulkopuolelta. Esimerkiksi Anu Silfverberg sanoo:

”ulkomailla kai se on lainattu tämä slow journalism -termi slow food -liikkeestä. Eli tää niiku slow food versus fast food, niin tää on sit journalismin vastine.” (Sorjanen 2013.)

Toinen aineisto, jossa hidasta journalismia yritetään määritellä muutenkin kuin Long Playn kautta on viestintäkouluttaja Anja Alasillan blogikirjoitus (Vaikuttavaa.fi 8.3.2013, viitattu 8.11.2016). Alasilta ei kerro, mistä lähteistä on rakentanut kuvan hitaasta journalismista, mutta kirjoittaa:

”Hidas journalismi ei viittaa vain siihen, että pitkän jutun lukemiseen kuluu aikaa. Olennaisempaa on tapa, jolla jutun sisältö ja ilmaisu syntyy: sinnikkäästi tutkien, kysytellen, rauhassa ja kriittisesti ajatellen, kunnolla editoiden.

Hidas journalismi on vain osa journalismia, mutta toivottavasti siitä tulee vahva ja pysyvä osa.” (Alasilta 2013.)

Kolmas Long Playta käsittelevä ja hidasta journalismia määrittelevä aineisto on Yle Radio 1:n Julkinen sana -ohjelman jakso hidas journalismi -teemalla. Toimittaja Mikko Kapanen (2013) lähtee jaksossa selvittämään, mitä hidas journalismi on. Ohjelmassa haastatellaan tutkija Maria Lassila-Merisaloa ja Long Playn Hanna Nikkasta. Kapanen (2013) on selvästi ottanut hitaasta journalismista myös itse selvää ja kertoo:

”Yksi median uusimmista ilmiöistä on hidas journalismi tai pitkä journalismi, nyt puhutaan siis sellaisista pitkistä jutuista, joita ei ihan hetkessä saada luettua, joiden lukeminen itse asiassa saattaa olla lähempänä kirjan kuin lehden lukemista. Tämä ilmiö on syntynyt ainakin osittain vastavoimana tuolle uutisvirran vauhdikkuudelle” (Kapanen 2013.)

Hitaan journalismin määritelmän uupuminen vaivasi selvästi myös radiotoimittaja Kapasta (2013), koska tämä yritti määritellä hitaan journalismin käsitettä ja sai aiheesta 44 minuuttia pitkän radio-ohjelman. Kapanen samaisti ohjelmassa hitaan journalismin ja pitkän journalismin käsitteet, mutta tiedosti sen, ettei hidas journalismi ole suomalainen keksintö.

Muussa Long Play -uutisoinnissa ja aihetta käsittelevissä teksteissä, jossa hidas journalismi mainittiin, ei käynyt ilmi Long Playn suhde maailmalla levinneeseen hitaan journalismin liikkeeseen. Sen sijaan niistä rakentui usein kuva, että Long Play olisi keksinyt käyttää hidas-sanaa journalismin ohessa. Esimerkiksi Kalevan verkkojutussa kerrotaan: ”Hän [Hanna Nikkanen] vertaa hitaan journalismin käsitettä slow foodiin eli hitaan ruuan liikkeeseen.” (Vainio 2013.)

Aiemmin samaisessa jutussa on mainittu, että Hitaan journalismin yhdistys on lähtenyt Long Play -julkaisullaan vastustamaan ”internetin mukanaan tuomaa kiihtyvää uutiskilpailua ja sisällön pirstaloitumista” (ema.). Kumpikin seikka on varmasti totta, mutta jättää myös helposti kuvan, että Long Play olisi ensimmäinen slow food -aatetta journalismiin soveltanut julkaisu. Tällainen suomikeskeinen maailmankuva oli hyvin yleinen tutkimusaineistossa. Kuten jo edellä mainitsin, jopa Long Playn palkinnot tuomarit perustelivat yrityksen voittoa poikkeuksellisuudella:

”Long Play on löytänyt tiedonvälityksen digitalisoituvassa maailmassa ja median murroksessa **alueen, jota kukaan ei ole vielä määritellyt.**” (Hssaatio.fi 2013, viitattu 8.11.2016; lihavointi lisätty.)

Jos pelkästään Long Playsta kirjoitetuissa jutuissa voidaan huomata journalistien näköalattomuus, lienee mahdollista, että media-ilmiötä monimutkaisemmassa aiheessa asiat yksinkertaistuvat vielä enemmän. Voimme pohtia, minkä laatuista tietoa media pääasiassa levittää. Tässäkin tapauksessa suuren yleisön käsitykset Long Playsta ja hitaasta journalismista ovat suurelta osalta median välittämiä. Tutkimusaineistossani esimerkiksi Elämän Tähtien ry:n blogin Päivi Strandén (2013) kirjoitti kuulleensa hitaasta journalismista Ylen tv-uutisista.

Long Play -uutisointi on itsessään hyvä esimerkki siitä, kuinka lyhytnäköistä valtajournalismi ja mediakirjoittelu ovat. Voimme myös pohtia sitä, kuinka suuri vaikutus medialla on julkisen keskustelun suuntaajana. Koska hidasta journalismi tuli julkiseen keskusteluun Long Playn kautta ja media tyytyi määrittelemään hitauden Long Playn tekemisenä, syntyi yleisölle helposti kuva, että hitaus-brändi on jotain Long Playn keksimää.

Esimerkiksi Ylen ensimmäinen uutinen (8.1.2013), jossa puhuttiin ”Long play –journalismista”, sekoitti iloisesti keskenään kaiken. Jutusta löytyy kaikki hitaalle journalismille tyypilliset ainekset, mutta se nimetään ”aitosuomalaiseksi Long play -journalismiksi”. Toimittaja Jorma Korhonen on selvästi kirjoittanut jutun enempää ajattelematta, sillä kuka puhuisi esimerkiksi Helsingin Sanomat -journalismista? Hidas journalismi vilahtaa tekstissä ja Johanna Vehkoon annetaan määritellä se Long Playn kautta:

”kun kaikki muut mediat ovat rynnistäneet ohi ja häipyneet seuraavien tapahtumien ja uutisten perään, niin me jäämme katsomaan, että olisikohan tuossa asiassa ollut, jotakin, joka olisi kaivannut vähän syvempää perehtymistä.” (Korhonen 2013.)

Toimittaja Korhonen (ema.) ei kuitenkaan puutu hitaaseen journalismiin, koska on niin innoissaan ”Long play –journalismista”. Näyttää siltä, että työkseen uutisia tuottava toimittaja toimii suhteellisen kapeassa karsinassa niiden tietojen kanssa, jotka ovat saatavissa nopeasti tiedotteista, asianomaisten haastatteluista ja kilpakumppanien uutisoinnin seuraamisesta. Varsinainen tiedonhankinta näyttää kuitenkin pudonneen prosessista pois.

Näin yhden tapauksen takana oleva laajempi ilmiö jäi huomaamatta. Siinä missä Long Play oli vain yksi esimerkki laajemmasta liikkeestä, tuli siitä Suomessa koko liikkeen kuva. Se, miten Long Play ylipäättään sai mediahuomiota jo ennen julkaisunsa lanseeraamista, liittyy osaltaan myös hyvä järjestelmään. Osa Long Playsta kirjoittaneista nimittäin tunsivat julkaisun perustajajäsenet henkilökohtaisesti (Ignatius 2013, 33):

”Hän [Vehkoo] kertoo, että muutamaa päivää ennen ensimmäisen singlen ilmestymistä soiteltiin ja meilailtiin tutuille toimittajille eri medioihin vinkkejä. Sitten alkoivat puhelimet soida.” (Ignatius 2013, 33.)

Long Playn jäsenet hyödynsivät selvästi aiempaa toimittajataustaansa. Moni Long Playn perustajajäsenen kollega varmasti luotti jo aiemmin tutkivan ja pidemmän journalismin alalla ansioituneihin perustajajäseniin. Näin he antoivat Long Playn itse määritellä tekemisensä. Luulen, että jos kyse olisi ollut vähemmän tunnetuista toimittajista, olisi hitaan journalismin juuria saatettu lähteä kaivamaan syvemmältä jo ensimmäisissä yrityksen mainitsevista uutisista.

Myös Long Playn Hanna Nikkanen on myöntänyt Kapasen (2013) radiohaastattelussa, että porukan toimittajien ”tunnettavuus”, ”luotettavuus” ja se, että he olivat ennenkin tehneet ”pitkää ja huolellista” journalismia ja ”profiloituneet laatuun”, auttoi uuden journalistisen yrityksen lanseeraamisessa.

Tähän mennessä on siis selvinnyt, että hitaan journalismin käsitteen leviäminen Suomessa tapahtui Long Play -uutisoinnin ja mediahuomion myötä. Hitaasta journalismista muodostui kuva suurimalta osalta toimittajien toimesta, sillä suurin osa tutkimusaineistostani on toimittajien tuottamaa. Toiseksi eniten hidasta journalismia pääsivät määrittelemään muu media-ala, kuten viestijät.

Näistä eniten valtaa oli toimittajilla suurissa mediataloissa, koska juuri niiden uutisointia suuri yleisö seuraa päivittäin. Suurimmassa osassa Long Playta käsittelevää journalistista aineistoa myös Long Playn perustajat pääsivät ääneen (15/17). Voidaankin sanoa, että jutun kirjoittaneen toimittajan lisäksi keskustelua dominoivat Long Playn jäsenet ja etenkin eniten haastatellut Johanna Vehkoo ja Hanna Nikkanen.

5.4 Hidas journalismi vastadiskurssina valtamedialle

Kuten aiemmin luvussa 2 esitin, hidasta journalismia on käsitelty maailmalla pitkälti vastakohtien kautta. Esimerkiksi Le Masurier (2015, 138) näkee hitaan journalismin vastadiskurssina ja käytäntönä nykyisen journalismin nopeuden ja välittömyyden kulttuurille. Tutkimusaineistostani kävi ilmi, että myös suomalaisessa keskustelussa hitaus ymmärrettiin usein vastakohtien kautta. Hidas journalismi vetosi vaihtoehtona etenkin nopeudelle ja sen ongelmille.

Vastakulttuurin teema näkyi ilmaisuina, kuten: ”vastapaino”, ”vastaisku”, ”vastavoima”, ”päinvasainen” ja ”trendiä vastaan”. Esimerkiksi jo Aitamurto (2010b) esitteli hitaan journalismin ”vastaliikkeenä sisällön McDonald’seille”. Vastadiskurssi jatkui myös Long Playn lanseeraamisvuonna 2013. Esimerkiksi Julkinen sana -radio-ohjelmassa tutkija Maria Lassila-Merisalo toteaa: ”Tässä on ennen kaikkea kyse tietynlaisesta vastaiskusta [lyhentyneelle sisällölle].” (Kapanen 2013.) Myös Long Play ymmärrettiin tällaisena vastareaktiona nopealle uutismaailmalle. Esimerkiksi Kalevan verkkosivuilla kirjoitettiin:

”Nykypäivän mediakenttää määrittää internetin mukanaan tuoma kiihtyvä uutiskilpailu ja sisällön pirstaloituminen, siis nopeus ja hetkellisyys.

Tätä trendiä vastaan joukko huomattavia suomalaisia freelancer-journalisteja perusti Hitaan journalismin yhdistyksen, jonka toteuttama digitaalinen julkaisu Long Play aloittaa toimintansa tänään.” (Vainio 2013; lihavointi lisätty.)

Vastakohdat valottavat tutkimusaineistossa niin hitaan journalismin käsitettä kuin sen merkitystä. Käyn seuraavaksi lyhyesti läpi usein toistuneet vastakohdat. Ensimmäiseksi esittelen sen paljon puhutun hitaus-nopeus-vastakkainasettelun. Aineistossa ymmärrys journalismin hitaudesta rakentui vastaamaan journalismin nopeudesta kirjoitettuihin ongelmiin. Esimerkiksi Long Playn Hanna Nikkanen sanoo:

”Ja sit **maailmassa, jossa tavallaan me kulutetaan uutisia, jotka tulee hirveen nopeesti** ja lyhyinä pätkinä ja aiheet vaihtuu kokoajan, hidas journalismi pystyy ehkä pysäyttämään sen hetkeks ja ottamaan pari askelta taaksepäin ja kertomaan jonkun asian kunnolla loppuun.” (Sorjanen 2013; lihavointi lisätty.)

Myös esimerkiksi Kapanen (2013) esitti radio-ohjelmassaan joukon nopeuden ongelmia ja asetteli sitten hitauden vastapainoksi. Suomalaisen keskustelun lähtöajatus on siis suhteellisen sama kuin hitaan journalismin tutkimuksessa maailmalla; hitaus on vastaliike nopeudelle. Hidas-nopea-asetteluun liittyy tiiviisti myös toinen aineistossa esiin noussut tekijä, journalismin pituus.

Toisena vastakkainasetteluna voidaan nähdä lyhyt journalismi ja pitkä journalismi. Kuten aiemmin esitin, Long Playn jäsenet korostivat itse juttujensa valtavaa merkkimäärää. Myös edellä lainatusta Hanna Nikkasen sitaatista voi huomata, kuinka tämä liittyy nopeuden uutisiin ja hitauden pidempään journalismiin. Kapanen (2013) taas meni niin pitkälle, että hidas ja pitkä journalismi samaistettiin.

Long Playn pitkä journalismi nähtiin poikkeavana nimenomaan verkkoympäristössä (esim. Kapanen 2013). Tämä ajatus on ollut Suomessa esillä myös vuoden 2013 jälkeen. Esimerkiksi Nelli Heinimo (2014, 40) määrittelee pro gradu -työssään hitaan journalismin pitkäksi journalismiksi verkossa, jossa se on poikkeuksellista. Kolmanneksi vastakkainasetteluksi voikin mainita verkkojournalismin ja paperijournalismin. Long Play esitti vahvuutenaan sen, ettei verkkojulkaisulla ole paino- ja jakelukustannuksia, toisin kuin printillä (Sorjanen 2013). Tähän vastakkainasetteluun liittyykin laajemmin teknologian kehitys.

Long Play näyttäytyi tutkimusaineistossa niin journalismin maksumuuri-keskustelun yhtenä ratkaisijana kuin journalismille hyödyllisen teknologian kehittäjänä. Tähän tarkoitukseen yritys myös voitti

Uutisraivaaja-rahapalkinnon, joka on tarkoitettu nimenomaan journalististen ideoiden jatkokehittämiseen. Palkintoa jakavan Helsingin Sanomien Säätiön sivuilla ilmestyneessä tiedotteessa kerrotaan, että: ”Long Play kehittää uutta julkaisualustaa, joka mahdollistaa juttujen ostamisen tekstiviestillä.” (Hssaatio.fi 2016, viitattu 8.11.2016.) Säätiön yliasiamies ja tuomariston jäsen Heleena Savela toteaa tiedotteessa:

”Long Play on suomalaisessa mediassa **uudenlainen formaatti ja jakelukanava**. Ennen Long Play:ta ei ole ollut olemassa julkaisua, josta voi ostaa vain yhden jutun esimerkiksi tekstarilla. Siten Long Play tarjoaa uuden tavan ostaa ja myydä lehtijuttuja. Se **ohittaa isot, usein hankalaksi koetut perinteiset jakelukanavat**.” (Hssaatio.fi 2016, viitattu 8.11.2016; lihavoitu lisätty.)

Vastakkain asettuvat siis ”hankalaksi koetut perinteiset jakelukanavat” ja Long Playn ”uudenlainen formaatti ja jakelukanava”. Kiinnostavaa on se, ettei Long Playn juttuja pysty vieläkaan nyt vuonna 2016 ostamaan tekstiviestillä. Julkaisun verkkosivuilla annetaan maksutavoiksi pankki- tai luottokortti ja verkkopankki (Longplay.fi 2016, viitattu 5.12.2016).

Neljästä hidasta journalismia valottava asettelu tehtiin esittämällä syvällisyys pinnallisuuden vastakohtana. Pinnallisuus liitettiin usein lyhyeen journalismiin ja syvällisyys pitkään. Esimerkiksi toimittaja Miina Poikolainen (2013) kirjoitti Suomen aikakauslehden toimittajain liiton Lööppi-lehteen Long Playsta: ”Lyhyiden ja pinnallisten juttujen sijasta he [Long Playn jäsenet] uskovat laatuun ja pituuteen”. Laatu ja syvällisyys kulkivat aineistossa myös käsi kädessä.

On kiinnostavaa, mitä laadun käsite pitää kenenkin mielestä sisällään. Sitä käytti moni, mutta ei varsinaisesti määritellyt yksikään. Voimme huomata, että suomalainen keskustelu hitaasta journalismista ja etenkin Long Playsta syyllistyy samaan epämääräisyyteen kuin hitaan journalismin teoria. Laadun määreitä joutuu poimimaan ympäröivästä tekstistä, eikä siltikään rakennu täysin selvä kuva, millaista tuo laadukkaampi hidas journalismi on.

Laadun ja syvällisyyden kanssa mainittiin esimerkiksi Lööpissä toimittajien ammattitaito, tutkiva työote ja ”tekstin seisominen omillaan” (Poikolainen 2013). Jälkimmäisellä ilmauksella Long Playn editoinnista vastaava Ilkka Karisto tarkoittaa, että aiheen pitää kestää pitkä tarkastelu ilman kuvia ja muuta täytettä. Aiheen siis pitää olla niin kiinnostava ja moniulotteinen, että siinä riittää toimittajalle kuvailtavaa ja pohdittavaa ja joku vielä lukeekin tekstin mielellään.

Laatuun ja syvällisyyteen liittyy myös tutkiva journalismi, joka käsitettiin suomalaisessa keskustelussa usein osaksi hidasta journalismia. Myös tutkiva journalismi oli ilmeisesti hitaasta journalismista ja Long Playsta kirjottaneista niin selvä käsite, ettei sitä juuri avattu. Esimerkiksi Mikko Kapanen (2013) yhdisti hidasta journalismia käsittelevässä radio-ohjelmassaan tutkivan journalismin ja hitaan journalismin, mutta ei juuri määritellyt tutkivuutta.

Kapasen (ema.) ohjelmassa tutkija Maria Lassila-Merisalo esittää, että nimenomaan pohjoismaissa on käynnissä hitaan ja tutkivan journalismin käänne, jonka seurauksena syntyy kerronnallisia tutkivia juttuja. Lassila-Merisalon mukaan hänen yhdysvaltalainen kollega ei tunnistanut samaa käännettä kotimaassaan. Siellä tutkiva journalismi on mennyt aina omia polkujaan muun journalismin rinnalla. (Ema. 2013.)

Lassila-Merisalon mielipiteessä voimme nähdä ristiriidan Aitamurron raporttiin (2010a), jossa käsiteltiin yhdysvaltalaisista hidasta journalismia ja yhdistettiin se myös tutkivaan journalismiin. Kuten muistamme, Aitamurron (emt., 37) mukaan Yhdysvalloissa toimitusten resurssipula oli jättänyt journalismiin tutkivan ja hitaan journalismin mentävän aukon. Näin Aitamurron (2010b) kirjoituksesta saa käsityksen, että myös Yhdysvalloissa tutkiva journalismi on vähentynyt. Lassila-Merisalon puheenparresta taas kuultaa läpi ajatus siitä, että Yhdysvalloissa tutkivalla journalismilla on ollut paremmat mahdollisuudet selviytyä (Kapanen 2013).

Ehkä totuus on jotain näiden kahden väliltä. Joka tapauksessa kumpikin mainitsi hitaan journalismin yhteydessä tutkivuuden ja niin tehtiin myös monessa muussa tutkimusaineistossani. Voidaan sanoa, että aineistossa tärkeiksi laadun takeiksi muodostuivat tutkivuus ja tutkittu tieto.

Viides aineistosta esiin noussut vastakkainasettelu on muu media ja Long Play sekä laajemmin muu media ja hidas journalismi. Kuten jo aiemmin kävi ilmi, valtamedia näyttäytyi tutkimusaineistossani kiireen ja ongelmien tyyssijana. Long Play taas näyttäytyi edellä mainittua taustaa vasten kiiltokuva journalismilta. Vastakkainasettelua Long Playn ja valtamedian välille rakensivat jo yrityksen perustajajäsenet itse.

Jäsenet painottivat haastatteluissa, että aiheen pitää olla tarkkaan valittu, jotta kuluttaja ostaa ja lukee yksittäin myytävän jutun. Esimerkiksi Anu Silfverberg kertoi suhteellisen kiinnostavan näkemysmuunnelle medialle tarjottavista jutuista ja Long Playlle jäävistä jutuista:

”Mitä me ollaan tosi paljon jouduttu miettimään [juttuja ideoidessa], on se, että okei, onko tämä semmonen aihe, että ihminen menis ostamaan tän yksittäisenä juttuna, vai onks tää ehkä se

aihe, mikä me säästetään siihen laariin, mistä me myydään sitten muille lehdille.” (Sorjanen 2013.)

Ajatuksellisenä vastakkainasetteluna on se, että Long Playn yhden jutun pitää olla parempi tai yhtä hyvä kuin valtamedian lehden monen jutun kokonaisuus. Rivien välistä voi lukea ajatuksen siitä, että osana muun median kokonaisuutta menee vähemmän kiinnostava juttu. Monessa kohtaa aineistoani toistuu sama ajatus, että Long Play ja hidas journalismi ovat jotenkin parempaa kuin muun median sisältö.

Samanlainen kuva muodostui hitaasta journalismista jo ennen Long Playn lanseeraamista. Jo Aitamurto (2010a) kirjoitti hitaan journalismin tekijöistä käsityöläisinä ja hyväntekijöinä vastakohtana sisältötehtaiden riistäjiin (ks. myös maailmallinen teoria luku 2.2).

Kuudenneksi vastakkainasetteluksi voisi mainita uusi-vanha-jaottelun. Tämä asettelu toistui niin hitaan journalismin maininnoissa ennen vuotta 2013 kuin Long Playn lanseeraamisvuotena. Kiinnostavaa on se, että ennen Long Playta hidas journalismi ymmärrettiin osassa aineistoa vanhaksi journalismiksi ja nopea journalismi uudeksi verkon myötä tulleeeksi ilmiöksi. Näin esimerkiksi Helsingin Sanomien entinen päätoimittaja Mikael Pentikäinen käsittää hitaan journalismin vuonna 2012 (Vesalainen 2012).

Sen sijaan Long Playn lanseeraamisen jälkeen hidasta journalismia alettiin pitää uutena ilmiönä. Myös esimerkiksi Johanna Vehkoo käsittelee teoksessaan *Painokoneet seis!* (2011) hidasta journalismia ”uutena journalismina”. Myös blogissa (Vehkoo 2013a) lainattu pätkä on otsikoitu: ”Uusi journalismi, osa viisi: hidas journalismi”. Ja Vehkoo (ema.) kertoo, että:

”Slow food -liikkeen ja downshiftaamisen, eli elämäntyylin hidastamisen, jatkoksi on nousemassa uusi hitaan journalismin liike.” (Vehkoo 2013a.)

Näyttää siltä, että myös Long Playn tekijät pitävät hidasta journalismia uutena suhteessa ”vanhaan journalismiin”. Vehkoon tekstissä esitellään, että nuoret haluavat tehdä aikaa kestäväää journalismia ja toiseksi he haluavat tehdä sitä ”digitaaliseen ympäristöön”, koska siellä se elää kauemmin kuin paperilla. Uusi ja vanha journalismi -jakoon liittyy myös Long Playn Hanna Nikkasen ajatus uudesta ja vanhasta maailmasta (Kapanen 2013). Nikkanen toteaa Yle Radio 1:n Julkinen sana -ohjelmassa:

”se mikä on mun mielestä mukavaa, on se, että **monet vanhasta maailmasta tulleet kustannus-alankäytännöt** eli esimerkiks siis nää kaikennäköset välittäjät, jotka on ottanu osansa siitä hinnasta, niin ne katoaa” (Kapanen 2013; lihavointi lisätty.)

Vanhan maailman rinnalle Nikkanen ikään kuin asettelee uuden maailman, jossa kuluttajan rahat menevät lähes suoraan journalismin tuottajalle. Nikkanen vertaa käytäntöä reilun kaupan banaaneihin, joiden kauppaketjussa on ”vähemmän nilkkejä” vetämästä välistä. (ema.) Voimme huomata Nikkasen ajatuksissa esimerkiksi Harold Gessin (2012) teorian oikeudenmukaisesta tai reilusta (fair) prosessista. Samalla Nikkanen näyttää asettuvan poikkiteloin lähes koko muun median eteen, josta suurin osa perustuu myös Suomessa siihen, että mahdollisimman moni saa vedettyä rahaa välistä.

Uuteen ja vanhaan liittyy myös tutkimusaineistostani vahvasti esiin noussut ajatus ”perinteisestä mediasta” uuden Long Play -julkaisun vastakohtana. Esimerkiksi Ylioppilaslehti Aviisissa (25.1.2013) mainitaan, että Long Play tekee journalismia uudella tavalla. Juttuun on haastateltu Johanna Vehkoota, joka kertoo:

”Puhutaan paljon kriisistä journalismissa, mutta tekoja sen uudistamiseksi näkyy vähän. **Perinteisissä medioissa** toimitusten resursseja pienennetään koko ajan.” (Airaksinen 2013; lihavointi lisätty.)

Perinteinen journalismi näyttäytyi aineistossa tavalla tai toisella ongelmallisena ja ongelmat vaikuttavat siihen, ettei perinteisellä journalismilla ole aikaa. Uuteen hitaaseen journalismiin sen sijaan liittyy lähinnä positiivisia tunteita ja uutuus vertautui puheissa niin teknologian kuin journalismin kehitykseen. Kehitys taas näyttäytyi suuntana pois journalismin murroksesta ja sen mukana tuomista ongelmista.

Yhdeksäs vastakohta liittyy löyhästi uusi-vanha-jaotteluun. Nimittäin uuden hitaan journalismin hyveenä nähtiin lukijan tarpeiden huomioiminen suhteessa vanhan valtamedian kiireeseen tuottaa voittoa. Hidas journalismi muistuttaa, että journalismia tehdään lukijan takia, ei markkinakoneiston tai median uutisvoittojen vuoksi. Tämä toistui aineistossa viittauksilla lukijan tahtoon ja siihen, mitä Long Playn tekijät itse lukijana haluaisivat lukea (esim. Kapanen 2013.)

Kuten olemme jo huomanneet, Long Playn jäsenet määrittivät itsensä hyvin tietoisesti muun median ulkopuolelle, mikä varmasti sai myös muut tekemään niin. Näin myös hitaasta journalismista rakentui kuva pienten toimijoiden journalismina. Kymmenenneksi voisikin mainita, että vastakkain aseteltiin suuret mediatalot ja pieni journalistinen startup-yritys. Tutkimusaineistosta korostuu klassisten sankaritarinoiden malli, jossa pieni Daavid lyö suuren Goljatin ja pelastaa suomalaisen journalismin.

Voi sanoa, että Suomessa valtamedian ja hitaan journalismin suhdetta käsiteltiin kärjistetysti. Tähän liittyy myös tiettyjä ongelmia. On hyvä huomata esimerkiksi se, että aineistossa valtamedia ymmärrettiin yhtenä klönttinä, vaikka todellisuudessa Suomen suosituimmat mediat ovat erilaisia. Julkissa keskustelussa oli huomattavissa useita klassisia argumentaatiovirheitä.

Tämä hampaattomuus johtui varmasti ainakin osaltaan media-alan ihmisten omasta kiinnostuksesta hidasta journalismia kohtaan. Kuten mainittu, useassa tutkimusaineistoni osassa hidas journalismi nähtiin suoraan parempana kuin valtajournalismi. Tutkimusaineistooni mahtui vain yksi Long Playta epäilevä aineisto (Keto-Tokoi 2013) ja sekin kyseenalaisti lähinnä verkkojuttujen luettavuuden.

5.4.1 Diskurssista ja vastadiskurssista

Yhteistä niin tutkimalleni suomalaiselle kuin referoimalleni maailmalliselle keskustelulle hitaasta journalismista on vastakohtien tematiikka – ja erityisesti hitauden ja nopeuden vastakkainasettelu. Tematiikkaan liittyy diskurssin ja vastadiskurssin käsitteet.

Michel Foucaultin mukaan diskurssi on kielenkäytössä ilmenevä aikakauden kiteytynyt ymmärrys todellisuudesta. (Pynnönen 2013; Pietikäinen & Mäntynen 2009, 25–26; Jokinen & Juhila 1999, 71.) Yhteiskunnassamme diskursseilla on valtaa ja kulttuurimme koostuu diskursiivisista kamppailuista. Mario Moussa ja Ron Scapp (1996) ovat tutkineet Foucaultin käsitystä vastadiskurssista ja kirjoittaneet aiheesta seuraavasti:

”When, in other words, the formerly voiceless begin to speak a language of their own making - a counterdiscourse - they have begun to resist the power seeking to oppress them. In this narrow sense, the very act of speaking is political, and Foucault's writing is political to the extent that it helps clear a space in which **the formerly voiceless might begin to speak.**” (Moussa & Scapp 1996, 89; lihavointi lisätty.)

Moussan ja Scappin (ema.) mukaan Foucault siis näkee, että vastadiskurssissa aiemmin äänettömäksi jäänyt taho saa äänen. Voimme nähdä, että hidasta journalismia on määritelty ja se on syntynyt suhteessa journalismin nopeuteen. Ja hitaus on syntynyt nimenomaan siksi, että nopeudella on nähty olevan ylivalta yhteiskunnassamme.

Puhe hitaasta journalismista on syntynyt nopeuden rinnalle ja osoittanut, kuinka hegemoninen asema nopeudella on ollut journalismissa. Näin hidas journalismi on muodostunut vastadiskurssiksi

eli vaihtoehtoiseksi ajatusmalliksi ja lopulta myös käytännöksi vallitsevalle journalismille. Kuten aiemmin luvussa 3.3 esitin, uuden käsitteen syntyminen loi ensin mahdollisuuksia puhua journalismissa piilevistä ongelmista ja niiden ratkaisusta. Hitauden vastadiskurssilla nimettiin journalismissa vallitseva ongelma, nopeus. Mahdollisuus keskustella asiasta taas loi tilaa ja mahdollisuuksia konkreettisille toimille ja hitaan journalismin syntymiselle käytännössä. Uudet hitaan journalismin yritykset taas antoivat äänen asioille, jotka olivat jääneet valtamediassa käsittelemättä.

Koska kulttuurimme koostuu diskursiivisista kamppailuista ja diskursseilla on muuttuva asema yhteiskunnassamme, saattaa olla, että aiemmasta vastakulttuurista tulee osa vallitsevaa kulttuuria. Kuten hitaasta journalismista kirjoittaneet tutkijat (esim. Le Masurier 2015) ovat huomauttaneet, hitaalla journalismilla ei ole tarkoitus korvata tai kumota nopeaa journalismia. Sen sijaan kyse on siitä, että journalismin sisällä pystytään keskustelemaan journalismista myös muuna kuin nopeana uutisjournalismina. Koska nopealla ja lyhyellä journalismilla on ollut valta-asema, on muut muodot helposti unohdettu.

Osa diskurssista kirjoittaneista eivät käytä mielellään vastadiskurssin käsitettä. Esimerkiksi Arja Jokinen, Kirsi Juhila ja Eero Suoninen puhuvat teoksessaan *Diskurssianalyysi – Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö* (2016) eri vahvuisista diskursseista, joista toisilla on enemmän valtaa. Tämän tutkielman kontekstissa päädyin kuitenkin käyttämään vastadiskurssin käsitettä, koska suomalaisessa keskustelussa vastakkainasettelu tuli niin korostuneesti esille. Näen kuitenkin muiden hidasta journalismia tutkineiden tapaan, että käsitteen arvo on nimenomaan journalismin monipuolisuuden esiintuomisessa, ei journalistisen vallan kaappaamisessa.

Kuten tässä luvussa on käynyt ilmi, käsitys hitaasta journalismista rakentui vastakohtien kautta. Hitaasta journalismista puhuttaessa on eletty kuin Ihmemaassa, kaikki on muutettu nurinkuriseksi ja vastalauseeksi olemassa olevalle journalismille. Seuraavassa ja viimeisessä luvussa pohdin sitä, mitä merkitystä tällä kaikella oikeastaan on.

6 Pohdintaa

Tässä tutkielmani viimeisessä luvussa otan laajemman katsauksen suomalaiseen hitaaseen journalismiin osana maailmallista hitaan journalismin liikettä. Tämän luvun aluksi esitän tiivistetysti tutkimusaineistosta saamani vastaukset. Siirryn sitten ensimmäisessä alaluvussa vertaamaan aineiston avulla saamaani kuvaa hitaasta journalismista käsitteen maailmalliseen teoriaan.

Toisessa alaluvussa käsittelen hitaan journalismin merkitystä meillä ja muualla. Kolmannessa alaluvussa ja tämän tutkielman lopuksi otan katsauksen siihen, mitä annettavaa hitaalla journalismilla on journalismille nyt ja tulevaisuudessa. Kertaan nyt ensin lyhyesti tähän asti todetut seikat suomalaisesta julkisesta keskustelusta.

Hidas journalismi tuli Suomessa mainituksi ensimmäistä kertaa kulttuurilehdessä vuonna 2009. Tämän jälkeen käsitettä käytettiin lähinnä media-alan sisäisissä teksteissä, kuten Tanja Aitamurron raportissa (2010a) ja opinnäytteessä (Mäkilä, Rimpiläinen & Toikka 2011). Varsinaisen läpimurron käsite teki vasta Long Playn myötä vuonna 2013. Eniten käsitettä käytettiin journalistisissa teksteissä, toiseksi eniten mielipideteksteissä ja kolmanneksi eniten opinnäytteissä. Julkisessa keskustelussa pääsivät eniten ääneen media-ala ja yksittäisinä henkilöinä Long Playn jäsenet.

Voidaan sanoa, että hitaan journalismin käsitettä ei juuri määritelty tutkimusaineistossa, vaan siitä annettiin aina jokin esimerkki. Suurimmassa osassa aineistoa tuo esimerkki oli Long Play. Suurin osa hitaasta journalismista käytyä keskustelua sijoittuu yrityksen lanseeraamisvuodelle 2013. Useassa aineistossa hidas journalismi samaistettiin Long Playn tuottaman journalismin kanssa.

Yhteistä tutkimusaineistolle oli myös se, että hitaasta journalismista rakennettiin kuvaa ja sitä motivoitiin valtamedian ongelmien vastakohtilla. Aineistosta kohosi esiin kuva ammattilaisten pienyrityksissä tuottamasta paremmasta ja laadukkaammasta journalismista. Vastakohtien kautta hahmottui kuva pitkästä, tutkivasta journalismista verkossa, jonka tuottamiseen journalistit käyttävät paljon aikaa. Maailmallisen kontekstin tavoin journalismin kiire ja nopeus nähtiin suurimpina ongelmoina ja hidas journalismi vastauksena siihen.

6.1 Käsitteen ymmärrys Suomessa ja maailmalla

Käsittelen nyt hieman suomalaista hitaan journalismin ymmärrystä suhteessa maailmalliseen kontekstiin. Tiedostan, että maailmallinen hitaan journalismin teoria ja suomalainen keskustelu eivät ole täysin verrannollisia keskenään, koska Suomessa keskustelu oli lähinnä yhden yrityksen (Long Play) värittämää. Vertaan nyt kuitenkin muodostamaani kuvaa maailmalliseen kontekstiin, jotta saamme hitaan journalismin suomalaiselle muodolle teoreettista kehystä.

Kuten tutkielman alussa esitin, hitaasta journalismista kirjoitetussa teoriassa oli yksi perustavanlaatuinen näkemysero. Hidas journalismi voidaan nähdä todellisena reaali maailmassa ilmenevänä muotona (esim. Greenberg 2016) tai journalistisena ideaalina ja utopiana (Neveu 2016). Suurin osa maailmalla näkee, että hidas journalismi on todellinen ilmiö, eikä pelkkä teoreettinen ihannemuoto (esim. Le Masurier 2015).

Myös suomalaisessa kontekstissa hidas journalismi ymmärrettiin olemassa olevaksi journalismin muodoksi. Esimerkiksi Pirjo Hiidenmaa (2009) kirjoitti Hiidenkivi-lehden tekevän hidasta journalismia. Aitamurto (2010a ja 2010b) kertoi hitaasta journalismista yhdysvaltalaisia konkreettisia esimerkkejä. Myös lähes kaikissa Long Playta käsittelevissä aineistoissa nähtiin, että hidas journalismi on jotain, mitä voi tehdä (Poikolainen 2013) tai mihin voi erikoistua (esim. Lehto 2013).

Jos jaottelemme suomalaista hitaan journalismin ymmärrystä Drokin ja Hermansin (2016, ks. luku 2.5) teorialla, käsitettiin hidas journalismi aineistossani pitkälti lähestymistapana. Vaikka keskustelussa korostui myös pitkä muoto, nähtiin se jatkona tutkivalle ja ”syvälliselle” lähestymistavalle. Myös Drokin ja Hermansin (ema.) huomio siitä, että hidasta journalismia tekevät yritykset ymmärtävät hitauden lähestymistapana, päti suomalaisessa kontekstissa. Long Playn Johanna Vehkoo kirjoitti vuonna 2013 yrityksen Sivuaäniä-blogiin:

”Puhumme myös hitaasta journalismista. Se **tarkoittaa tapaa, jolla lähestymme aiheitamme**. Yhtä LP:n juttua tehdään vähintään viikkoja, useimmiten kuukausia ja joissain tapauksissa vuosia.” (Vehkoo 2013b; lihavointi lisätty.)

Myös muissa tutkimusaineistoni osissa (esim. Kapanen 2013) jäsenet korostivat juttujensa työprosessin hitautta. Long Playn perustajajäsenten puheista voi kuitenkin huomata käsityseroja, mitä tulee hitaaseen journalismiin. Vehkoon ajatukset hitaasta journalismista ovat yllättävän sidottuja hi-

taus-sanan ilmi sisältöön eli aikaan. Vehkoon määritelmässä hidas journalismi tyypistyy lähinnä ajatuksiksi hitaasta journalismista työaikaa vievänä journalismina. Sen sijaan esimerkiksi Hanna Nikkanen ymmärsi hitauden laajemmin (Kapanen 2013, Sorjanen 2013 ja Poikolainen 2013). Nikkasen puheessa hitaudesta muodostui nykyjournalismin vastakuva:

”Aikana, jolloin mediasta puhuttaessa puhutaan vain kriiseistä, pakoista ja välttämättömyyksistä, voisikin puhua laadusta ja siitä, että aiheiden pitkällä ja syvällisellä käsittelyllä on myös merkitystä. Pakko tehdä lyhyitä, viihteellisempiä ja lukijalähtöisempiä juttuja, koska se on taloudellisesti tuottavampaa ja markkinalogisempaa, tarkoittaa rankkoja asioita journalismille.” (Poikolainen 2013.)

Nikkanen ymmärtää hitaan journalismin, kuten aiemmin lainaamani tutkijat. Ajatuksessa korostuvat journalismin nopeuteen liitetyt ongelmat pelkän ajallisen ymmärtämisen sijaan. Journalismin tuotantoon käytetyllä ajalla ei ole itsessään mitään merkitystä. Sen sijaan sillä on, mitkä ovat nopeuden ja hitauden vaikutukset ja sivutuotteet.

Myös ensimmäinen suomalainen maininta hitaasta journalismista ymmärsi tämän. Pirjo Hiidenmaa (2009) kirjoitti, että Hiidenkivi-lehti on hidasta journalismia, koska juttujen aiheita on voitu tutkia vuosikaudet. Hiidenmaa mukaan ”Hiidenkivi ei ole päivänkohtaista uutisointia varten”, eikä se tartu muotiaiheisiin. Näiden sijaan se antaa sijaa tutkitulle tiedolle ja paketoi sen niin, että myös aiheeseen perehtymätön lukija ymmärtää sen. Lisäksi Hiidenmaa korosti ajattomia aiheita.

On kiinnostavaa, että ensimmäinen maininta hitaasta journalismista kiteytti paremmin hitauden idean kuin esimerkiksi koko Mikko Kapasen (2013) 44 minuutin radio-ohjelma. Yhteistä sekä Vehkoolle (2013b), Nikkaselle (Poikolainen 2013), Hiidenmaalle (2009) ja Kapaselle (2013) oli kuitenkin se, että ne kaikki painottivat esimerkiksi hidasta tutkimusprosessia, mikä lukeutuu Drokin ja Hermansin (2016) jaottelussa lähestymistapaan.

Jos pohdimme vielä Drokin ja Hermansin (ema.) hitaan journalismin jaottelua lähestymistapaan ja genreen, niin huomaamme, ettei genre-näkökulma noussut juuri aineistosta esiin. Esimerkiksi Long Playn jutuista puhuttaessa kukaan ei huomionnut tekstin kaunokirjallisuutta lähenteleviä piirteitä. Tämän seikan nostivat esiin vain Long Playn jäsenet (esim. Sorjanen 2013). Näin suomalaisessa keskustelussa tippui pois yksi hitaan journalismin ja myös Long Playn merkittävä osatekijä; kertomus.

Vaikka pituutta korostettiin, sen syytä ei juuri kerrottu. Sen sijaan olennaisena pidettiin pitkän journalismin tuomista verkkoon ja mahdollisuutta ostaa juttuja yksittäin. Suomalaisessa keskustelussa

korostui suurten kertomusten sijaan kertomuksen tuottamisen ja kuluttamisen välineet. Aineistossa korostettiin prosessin hitautta, mutta ei juuri puhuttu siitä, miksi esimerkiksi tietojen keruuseen ja tekstin editointiin käytetään aikaa. Myös tutkivuutta korostettiin, mutta ei kerrottu, miksi suuret paljastuskertomukset ovat ratkaisevia yhteiskunnan kannalta. Aineistossa puhuttiin paljon pituudesta ja verkon uusista mahdollisuuksista, mutta ei kerrottu, miksi Long Playn journalismi on niin pitkää, että ”tulostimesta putkahtaa” ulos 21 A4-liuskaa (Peltokangas 2013).

Tavallaan hitaan journalismin käsittelystä putosi osa sen merkittävyyttä pois, kun aineistossa ei puhuttu kertomuksista. Ja syy, miksi tällainen kuva muodostui, oli ensisijaisesti aiheesta uutisoineiden ja tiedottaneiden. Asiasta uutisoineet toimittajat ja tiedottajat pitivät journalismin uusia välineitä merkittävinä.

Long Playn jäsenet itse olivat oikeastaan ainoat, jotka yrittävät mainita myös kerronnan roolin. Jos keskittyy aineistossa vain Long Playn jäsenten puheisiin, saa käsityksen siitä, että uusi alusta ja maksutapa ovat oikeastaan vain keinoja. Ja se, mihin näillä keinoilla tähdätään, ovat merkitykselliset kertomukset. Esimerkiksi Strada-ohjelman videohaastattelussa (Sorjanen 2013) Long Playn jäsenet kertovat, että Suomesta ei löydy pitkää journalismia julkaisevaa alustaa. Näin heille ei jäänyt muita vaihtoehtoja kuin perustaa oma alusta. Syy, miksi he haluavat kirjoittaa pitkästi löytyy puolestaan siitä, että kertomuksilla on vaikutusvaltaa. Kuten Long Playn Riku Siivonen asian ilmaisi:

”Me pyritään pysäyttämään maailma hetkeksi ja saamaan ihmiset tarinan kautta menemään syvälle johonkin teemaan, jota ne ei ehkä jaksais muuten, ilman sitä tarinaa, ilman sitä vaivaa, mikä siihen on nähty ja yksityiskohtia, ne ei ehkä pääsis siihen, eikä ehkä haluais ottaa sitä sisäänsä. Mut jos se tarjotaan heille sellasessa muodossa, joka joissain tapauksissa jopa lähentelee kaukokirjallisuutta, niin se on vaikutustapa.” (Sorjanen 2013.)

Long Playn jäsenten puheenparsissa korostuu ajatus oman alustan perustamisesta, jotta parempi journalismi ja laajemmat kertomukset olisivat mahdollisia. Long Playlle uudella pitkän journalismin alustalla on lähinnä välinearvoa. Julkisessa keskustelussa taas tuo väline nostettiin merkittäväksi anniksi. Keskustelussa korostettiin Long Playta pienenä ammattitaitoisten toimittajien uutena yrityksenä, joka on luonut journalismille uuden ansaintamallin ja tuonut pitkät jutut verkkoon. Samalla myös hitaasta journalismista syntyi Suomessa aika välinevetoinen kuva.

Kuten muistamme, maailmalla hidasta journalismia on syntynyt sekä printtiin että verkkoon. Esimerkiksi Neveu (2016) ei näe merkitystä sillä, mikä hitaan journalismin väline tai tarkka muoto on. Sen sijaan Neveu (ema.) ajattelee, että sen ihanteet ovat käyttökelpoisia ja sovellettavissa alustasta

ja mediatuotteesta riippumatta. Olen samoilla linjoilla Neveun (2016) kanssa. Vaikka suomalaisessa kontekstissa muodostui helposti kuva siitä, että hidas journalismi on pitkää journalismia verkossa, en lähtisi rajaamaan hidasta journalismia pelkkään verkkoon.

Tietysti hitauden aatteen voidaan nähdä korostuvan alustalla, joka oli pyhitetty nopeudelle ja toisaalta on totta, että teknologian kehitys laukaisi hitaan journalismin liikkeen. Näiden seikkojen takia ymmärrän määritelmän hitaasta journalismista pitkänä verkkojournalismina (ks. esim. Heinimo 2014). Tässä työssä ymmärrän hitaan journalismin kuitenkin laajemmin.

6.2 Hidas journalismi kadonneen totuuden perässä

Long Playn jäsenet näkivät Aitamurron (2010a, 37) tapaan tulleen ”paikkaamaan aukkoa, joka on syntynyt, kun perinteiset toimitukset eivät pysty tekemään kallista ja hidasta tutkivaa journalismia”. Long Playn Hanna Nikkanen ilmaisi asian seuraavasti:

”ihmiset alko puhumaan paljon siitä, että et kaivata pidempää muotoa, syvällisempiä juttuja ja tavallaan jotain oli jäänyt puuttumaan mediakentästä, kun ne pitkät jutut väheni.” (Kapanen 2013.)

Nikkanen siis perusteleekin journalismin pidempää muotoa ihmisten tarpeella. Mediakentän aukko - kielikuvaa voi pitää taitavana markkinointikikkana, jolla luodaan yhteiskunnasta tilaa uudelle yritykselle ja motivoidaan sitä. Näkisin kuitenkin, että maailmallinen hitaan journalismin liikehdintä on osoittanut, että journalismin nykytilaan ei olla oikeasti oltu tyytyväisiä. Sitä myöten näen hitaan journalismin ja sen tarpeen todellisenä ilmiönä.

Kuten olen jo useampaan otteeseen todennut, näen, että hitaan journalismin ydin on uusissa mahdollisuuksissa tehdä journalistien mielestä parempaa journalismia. Tätä parempaa journalismia eivät sanele markkinat, eivätkä muut ympäristön ehdot. Ja tuohon parempaan journalismiin kuuluu myös koko journalistisen tuotantoprosessin hidastaminen. Miksi markkinoista riippumattomuus, omaehtoisuus, tutkivuus ja harkinta sitten ovat niin tärkeitä arvoja myös nykyiselle journalismille?

Ajattelen, että nämä arvot ja hitaan journalismin ajatus palautuvat pohjimmiltaan totuuteen ja sen yhteiskunnalliseen arvoon. Kuten on tutkittu, journalisteille on tärkeää suhde totuuteen ja mahdollisimman hyvään tiedonvälitykseen. Tiedonvälitys taas nähdään pohjana toimivalle yhteiskunnalle

ja demokratialle. Kun ihmisten on mahdollista tietää asioista, he voivat myös vaikuttaa asioihin. (Esim. Kuutti 2015.)

Tiedonvälitystä ja demokratiaa ovat kuitenkin viime aikoina uhanneet niin resurssipula, median keskinäinen kilpailu, online-journalismin vaatimus, journalismin viihteellistyminen kuin journalistisen sisällön ja muun sisällön välisen eron kaventuminen (emt., 10). Kuten Kuutti (2015, 10) asian ilmaisee: ”Kilpailun kiristyminen luo toimittajille paineita tehdä myyviä juttuja, mahdollisesti jopa totuuden kustannuksella.”

Lisäksi nyt viime aikoina niin journalismia kuin koko yhteiskuntaa ovat uhanneet valemedioiksi kutsutut virheellisen tiedon levittäjät. Näiden edellä mainittujen seikkojen on nähty vaikuttaneen saamamme tiedon totuudellisuuteen. Ei siis ole lainkaan liioittelua muistuttaa yhteiskuntaa journalismin tehtävistä ja toisaalta muistuttaa journalismia sille kuuluvista tehtävistä.

Hidas journalismi pyrkii yhdistämään nykyjournalismilta vaaditun viihdyttävyyden ja tutkitun tiedon. Käsittääkseni tausta-ajatus on maailmaa parantava; yleisön ei tulisi vain paeta todellisuutta viihteeseen, vaan oppia todellisuudesta viihteen kautta. Toiveena olisi, että ihmiset voisivat prime time -hetkellä kuluttaa kiinnostavia kertomuksia, jotka samalla viihdyttäisivät, mutta myös antaisivat tietoa ja ymmärrystä tärkeistä aiheista.

Yksittäisten kuluttajien palvelemisen lisäksi näen hitaalla journalismilla myös laajemman yhteiskunnallisen vastuun. Isoista mediataloista riippumattomat hitaan journalismin tekijät toimivat pienyrityksissään paitsi poliittisen vallan vahtikoirina, myös valtamedian vahteina. Ne asiat ja aiheet, jotka putoavat valtamedian käsittelylistalta pois, eivät ole vähemmän arvokkaita. Journalismissa on kyse valinnoista ja näitä valintoja tehdään liian usein markkinoiden ja muiden ei-journalististen seikkojen ajamana. Valtamedialta käsittelemättä jääneet aiheet saattavat usein olla jopa arvokkaampia, sillä sekunnista ja minuutista toiseen eläviltä mediajäteiltä jää hyvin paljon huomaamatta.

Pienet uutissirpaleet myös peittävät näkyvyyden suuremmilta kokonaisuuksilta. Kuten tutkielman alussa esitin, Donald Trumpin presidentiksi valinnan yllätysluonnetta voidaan pitää yhtenä näköalattoman median tuotteena. Toinen esimerkki, jolla uusien journalististen pienyritysten merkitystä voi valottaa löytyy viime viikoilta marras-joulukuun vaihteesta.

Suomessa nousi suuri haloo, kun selvisi, että pääministeri Juha Sipilä oli painostanut Yleä olemaan julkaisematta omia toimiaan ruotivia juttuja (Kauppinen 2016). Samassa jupakassa selvisi, että Yleis-

radion uutis- ja ajankohtaistoiminnan johtaja ja vastaava päätoimittaja Atte Jääskeläinen oli kieltänyt Sipilän toimien käsittelyn hallitsemisissaan Ylen sisällöissä. Muun median silmissä Jääskeläinen nähtiin puolueellisena (ema.). Koska Jääskeläinen vastaa suuresta osasta Ylen sisältöjä, koko Yleä syytettiin etenkin sosiaalisessa mediassa puolueelliseksi (esim. Twitter.com 2016, #Ylegate).

Sipilä-tapauksen myötä Yleisradiosta irtisanoutui kaksi pitkän linjan toimittajaa. Syynä oli se, että he kokivat Jääskeläisen kajonneen journalismille tärkeisiin asioihin, kuten sananvapauteen ja riippumattomuuteen (Tiikkaja & Pulliainen 2016). Tämä on hyvä esimerkki siitä, kuinka isoissa mediataloissa toimittajat ovat kyseisen median ja sen sisällöstä päättävien tahojen jatke. Jos isommat tahot päättävät, että jokin asia jätetään käsittelemättä, niin myös tehdään. Ei ole pieni asia, jos kaikki tiedotusvälineet ja journalistiset tahot ovat osa isojen yritysten rakenteita. Vaikka esimerkiksi Yle on valtion ylläpitämä, ovat kriittiset tahot arvioineet, että pääministeri Sipilä käytti siihen samalla tavalla valtaa, kun mediakonsernin johtaja omassa mediassaan (Piha 2016).

Tulevaisuutta ajatellen näyttää toivottavalta, että yhä useammat journalistit rohkaistuisivat tekemään journalismia kollektiiveissa. Mitä useampi jalka journalismia kannattelee, sitä paremmin tiedonvälitykselle annetut tehtävät ja totuus toteutuvat. Ja mitä enemmän meillä on Suomessa myös pieniä journalistisia toimijoita, sitä tarkemmin myös valtamedia pysyy ruodussa. Pienet yritykset ovat yhdessä vahva vastus suurille mediataloille. Suuret yritykset joutuvat vastaamaan pienten yritysten heittämiin haasteisiin ja tarkkailemaan toimiaan tiukemmin.

Näkisin, että pienyrityksillä on siinäkin mielessä olemassa hyvän journalismin edellytykset, että ne on perustettu nimenomaan journalismia varten – ja niiden perustajat ovat journalisteja. Tällöin näkökulma journalismin eettisiin sääntöihin on aivan toinen kuin suurissa mediataloissa vaikuttavilla yritysjohtajilla. Journalismi ei ole silloin väline saada voittoa, vaan itsessään arvokasta työtä. Isojen mediatalojen voiton tavoittelu on näkynyt esimerkiksi siinä, että samoja juttuja kierrätetään väli-neestä toiseen. Samalla suuret mediatalot ovat samankaltaistaneet koko journalismin sisälltöjä.

Useaan kertaan eri välineissä kierrätetystä jutusta syntyy myös lukijalle helposti sellainen kuva, että jutussa käsitelty aihe on tärkeämpi kuin se oikeastaan onkaan. Samaan aikaan osa tärkeistä asioita jää kokonaan uutisoimatta. Mitä enemmän meillä on markkinavoimista ja valtiosta riippumattomia journalistisia tahoja, sitä paremmin käsiteltävät asiat myös suhteutuvat toisiinsa. Voidaan ajatella, että koko journalismin ja muun tiedon massa on yhdessä tämän hetken vallitseva ymmärrys todellisuudesta. Usein toistetut esitykset vahvistavat aina joidenkin tahojen valtaa. (esim. Pynnönen

2013.) Mitä suurempi tutkivan ja pitkän journalismin kenttä on, sitä moniulotteisempi kokonaiskuva ja ymmärrys totuudesta ja todellisuudesta on.

6.3 Hidas journalismi nyt ja tulevaisuudessa

Tässä tutkielmani viimeisessä osassa kerron hieman hitaasta journalismista vuoden 2013 jälkeen. Aloitan pienellä katsauksella Long Playsta nyt. Siirryn sitten käsittelemään sitä, millaisia vaikutuksia Long Playlla ja hitaalla journalismilla on ollut suomalaiseen mediamaisemaan. Lopuksi liitän hitaan journalismin laajempaan kuvaan tämän hetkisestä yhteiskunnastamme.

Tähän vuoteen 2016 mennessä hidasta journalismia on syntynyt ympäri maailman (Drok & Hermans 2016, 3). Tämä kertoo varmasti jotain nopeuteen turhautumisen maailmanlaajuisuudesta ja sitä myöten asian merkittävydestä. Uudet yritykset kertovat myös siitä, ettei hitaus ole pelkkä filosofia ja ideologia, vaan osa tämän hetkistä ja tulevaa journalismia.

Myös suomalainen Long play on nyt neljäntenä toimintavuonnaan 2016 edelleen hyvin ajankohtainen ilmiö. Se on paitsi ensimmäinen, myös tietävästi ainoa suomenkielisiä pitkiä juttuja (ks. pitkän jutun määritelmä s. 64) verkossa julkaiseva yritys. Tällä hetkellä Long Play puksuttaa edelleen eteenpäin, toisin kuin monet muut pienmediakokeilut. Vuoden 2016 marraskuun loppuun mennessä Long Play on julkaissut 46 maksullista singleä ja lisäksi suuren määrän kirjoituksia ilmaisessa Sivuääniä-blogissa.

Ajankohtaiseksi Long Playn tekee myös Tampereen yliopiston journalistiikan vierailijaprofessori vuosimallia 2016–2017. Long Playn perustajajäsen ja toimittaja Hanna Nikkanen valittiin professuuriin vuoden 2016 alussa. Nikkanen on nuorin journalistiikan vierailijaprofessori. Alan kiinnostus sekä Long Playta, että hidasta, pidempää, kerronnallista ja tutkivaa journalismia kohtaan on ollut selvästi näkyvillä.

Long Play on julkaissut paitsi omien toimittajiensa, myös useiden kollektiivista ulkopuolisten toimittajien juttuja. Julkaisu on saavuttanut paikan suomalaisessa mediassa ja esimerkiksi Journalisti-lehdessä Long Playlla nähdään olevan ”suuri merkitys journalistisen alustan esikuvana” (Hiltunen 2016). Yritystä voi hyvästä syystä pitää suomalaisen pitkän journalismin edelläkävijänä ja toisaalta suomalaisen verkkojournalismin suunnannäyttäjänä. Tällä hetkellä monet mediat ohjaavat lukijansa

verkkoon laajempien sisältöjen pariin, siinä missä muutama vuosi sitten suomalainen verkkojournalismi oli pitkälti vaaksan mittaista ja painotus printissä.

Jo aiemmin lainattu Simon Corydon Haugaard (2015, 82) esittää tutkielmansa lopuksi, että tanskalainen journalismi on alkanut omaksua pidemmän journalismin myös osaksi verkkoa. Vaikka tuota journalismia ei olekaan välttämättä nimetty hitaaksi, on sillä Haugaardin mukaan samoja piirteitä kuin hitaalla journalismilla. Suomessa on ollut havaittavissa samanlainen kehitys.

Ensinnäkin Long Playn jälkeen on syntynyt paljon pieniä journalistisia yrityksiä ja projekteja, jotka ovat tuoneet laajoja sisältöjä vain verkkoon. Väitän, että Long Playn saama positiivinen huomio rohkaisi monia nuoria journalisteja ottamaan ohjat omin käsiinsä. Esimerkkejä tällaisista projekteja ovat muun muassa Uusi Inari ja Reunamedia. Näitä uusia journalistisia operaatioita kerronnallistettiin mediassa samalla tavoin kuin Long Playta:

”Toimitukset ympäri Suomen kärvistelevät rahapulassa, ja median murros meinaa viedä toimittajilta työt. Joukko tamperelaisia nuoria journalisteja on kuitenkin ottanut kohtalon ohjaket omiin käsiinsä. Pop up -verkkolehti Uusi Inari tekee uuden sukupolven paikallisjournalismia Inarissa, syvällä Lapin erämaassa. Samaan aikaan vuoden alusta pystyssä ollut Reunamedia haluaa nostaa Pirkanmaan maailmankartalle.” (Tuomela & Virri 2015.)

Jos siis hitaan journalismin käsite antoi journalisteille maailmallisesti mahdollisuuden toimia itsenäisesti, hitaasti ja harkitusti, niin Suomessa Long Play antoi samanlaisen rohkaisuryypyn kollegoilleen. Merkittävää hitaan journalismin nousussa on ollut sen korostaminen, ettei yksittäinen journalisti tarvitse taakseen suurta mediataloa.

Toinen suomalaisessa mediamaisemassa otettu kehitysaskel liittyy suuriin mediataloihin. Viime vuosien aikana Suomen valtamediat ovat adoptoineet entistä laajemmat ja hitaammat sisällöt osaksi omaa tarjontaansa. Maaria Lonka kirjoittaa *Tietokirjallisuuden näkyvyys selailukulttuurissa* -teoksessa (2016, 119), että Suomen Kuvalehti on pidentänyt artikkeleitaan Long Playn jälkeen: ”nykyisin lehdessä ilmestyy vain muutama varsinainen feature-artikkeli, mutta ne ovat vastaavasti hyvinkin laajoja.”

Kehityksessä voidaan nähdä hitaan journalismin mukainen ajatus siitä, että yhteen asiaan paneudutaan kunnolla. Nämä uudet laajat sisällöt on myös saatettu synnyttää jopa kokonaan verkkoa varten. Tutkimusaineistostani kävi ilmi, että esimerkiksi vuonna 2013 aloittanut vain verkossa julkaistava

Yle Plus on liitetty hitaan journalismin ilmiöön (Jyrävä 2013, 5). Yle Plussan verkkosivuilla kuvaillaan sisältöjä seuraavasti:

”Yle Uutiset Plus -sivuilla voit lukea lisää taustoittavia juttujamme, jotka syventävät Ylen uutis-, urheilu- ja ajankohtaisaiheita.” (Plus.yle.fi 2016, viitattu 7.12.2016.)

Myös Helsingin Sanomat lanseerasi verkossa heti Long Playn jälkeen HS Hitaat. Helsingin Sanomien kontekstissa hitaus ymmärretään aikaa kestäväenä journalismina:

”HS-hitaat kokoaa yhteen paikkaan ajatonta journalismia: reportaaseja, henkilökuvia ja muita pitkiä artikkeleita.” (Helsingin Sanomien Facebook-aikajana: Hs.fi 9.3.2013, viitattu 7.12.2016.)

Voidaan osoittaa, että hitaan journalismin käsitteen ja siitä käydyn keskustelun jälkeen myös valta-media heräsi hitauteen. Toki Helsingin Sanomilla oli ollut jo aiemmin Kuukausiliite, mutta Long Playn jälkeen Helsingin Sanomat heräsi myös verkkosisällön pituuteen. Kuten tämän tutkielman alussa esitin, verkko oli nähty pitkään lyhyen journalismin alustana. Ja jos verkkoon laitettiin yhtään pidempää journalismia, oli se todennäköisesti alun perin printtiä varten kirjoitettu juttu.

On merkittävää, että esimerkiksi Yle Plussan jutut ovat varta vasten verkon ehdoilla tehtyä journalismia. Yle on oikeastaan mennyt pidemmälle kuin Long Play, joka pitäytyy edelleen lähinnä tekstimuotoisessa journalismissa. Yle Plussan jutut yhdistelevät tehokkaasti erilaisia verkon kerronnan keinoja. Ilkka Toikkanen (2014) on kuvannut Yle Plussan toimintaa seuraavasti pro gradu -työssään:

”Plus-deski suunnittelee ja toteuttaa Yle Uutisten verkkosivuille verkkoekstroja, eli juttuja, jotka hyödyntävät datajournalismin ja erikoistaittojen kaltaista verkonomaista kerrontaa.” (Toikkanen 2014, 66.)

Isot mediatalot heräilivät verkon monenlaisiin käyttömahdollisuuksiin varmasti osittain nopeudesta käydyn keskustelun myötä. Hidas journalismi toi suomalaisen journalismin verkkomaisemaan hitaan sisällön käänteeseen. Tarkoitan tällä kahta seikkaa. Ensinnäkin journalismissa tajuttiin verkon loputon tila, jolloin pitkät sisällöt löysivät tiensä verkkoon.

Toiseksi verkkoa on alettu hyödyntää omanlaisena alustanaan, ei vain digitaalisena versiona lehdestä ja sähköuutisten alustana. Erilaiset interaktiiviset sisällöt on näin otettu osaksi myös journalismia. Niinpä verkkojournalismin parissa myös viihdytään pidempään. Tämä taas tekee sen, että

medioiden täytyy laittaa yhä enemmän aikaa ja resursseja verkon sisällön suunnitteluun ja tuottamiseen.

Hitaan journalismin käsitettä ja Long Playta tuskin voi yksin kiittää suomalaisen verkkojournalismin hitaasta käänteestä. Näyttää kuitenkin siltä, että ne olivat käänteen laukaisevia tekijöitä, joiden toimiin myös suurten mediatalojen täytyi vastata. Mediamaiseman kehityksen pääpiirteitä voi kuvata niin, että nopeuden ja hitauden vastakkainasettelun kautta ollaan pääsemässä tilanteeseen, jossa nopeat ja hitaat sisällöt kantavat kumpikin oma osuutensa journalismille annetuista tehtävistä.

Mitä annettavaa hitaalla journalismilla on tulevaisuudelle?

Vaikka journalismissa on otettu iso harppaus eteenpäin, on sillä ja koko yhteiskunnalla edessään suuria haasteita. Viime aikoina on puhuttu paljon nationalismin uudesta noususta ja populismin voittokulusta (esim. Nieminen 2015 ja Palmén-Väisänen 2016). Näiden ilmiöiden nousuun on nähty syynä ainakin jatkuvat pakolaiskriisit ja taloudellisesti vaikeat ajat (ema.). Taustalla häilyy globalisaatio, jonka myötä myös Suomesta on tullut nopeasti kulttuurien sulatusuuni.

Tätä tutkielmaa tehdessä olen seurannut, kuinka perussuomalaisten Timo Soini on nimitetty Suomen ulkoministeriksi ja kuinka Donald Trump on voittanut Yhdysvaltojen presidentinvaalit. Eilen Suomen 99. itsenäisyyspäivänä todistin uusnatsien laillista mielenosoitusta. Nämä kaikki esimerkit kertovat omalla tavallaan ääriryhmien noususta.

Näen tämän hetkisen tilanteen mielessäni väärinpäin kelattuna filminauhana. Tässä lyhytelokuvassa kelataan kuvaa Berliinin muurin murtumisesta. Meistä jokainen on varmasti nähnyt pätkän sitä riemua, kun ihmiset hakkaavat palasia irti muurista. Nyt alle kolmekymmentä vuotta myöhemmin näemme yhden, jos toisen kansan tilkitsevän muuria niin nopeasti kuin ehtivät (esim. Nieminen 2015).

Tällä hetkellä tarvitsemme journalismia ymmärtääksemme toisiamme tilanteessa, jossa oma kansamme on kahtiajakautunut ja väliin virtaa uusia kulttuureja. Tarvitsemme kattavaa journalismia kantamaan uusia yhteisöjä, jotka eivät enää perustu jaetulle kokemukselle kulttuurista, isänmaasta ja sen tavoista. Juuri nyt journalismin tärkeimpiä tehtäviä ovat kaikkien yhteisen tulevaisuuden rakentaminen, mikä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi stereotyyppien välttämistä ja mahdollisimman suuren kokonaiskuvan näkemistä.

Tässä tilanteessa on tärkeää, että journalismi ei luule mitään, vaan tutkii kaiken saamansa tiedon. Ja tiedon tutkiminen vaatii aikaa. Kuten aivan tutkielman alussa esitin, nyky maailman vaatimus nopeuteen muuttaa niin tiedon käsittelijää, sen kohdetta kuin sen vastaanottajaakin. On puhuttu jopa ajan tiivistymisestä sekä ajan ja tilan kokemuksemme muuttumisesta (esim. Seppänen & Väliwerro-
nen 2012, 63). Valinnoillamme muokkaamme ajallista tilaa, jossa elämme.

Tänään olemme aikatauluinemme, lyhyine uutispätkinemme ja ivallisine Twitter-viesteinemme valitsemassa tietä yhä tiivistyneempään aikaan, jossa meidän pitäisi ehtiä tietää ja kommentoida asioita yhä nopeammin. Kuten olen tässä tutkielmassa esittänyt, nopeus ei ajattele. Jos valitsemme sekunnit, ei meillä ole aikaa huomata, että ajaudumme tekemään historian virheet uudelleen. Näen, että myös tämän työn alussa lainaamani katkelma Leena Krohnin teoksesta (1983, 41) kertoo siitä, kuinka menneen muisti on kaikki mitä meillä tulevaisuudessa on. Tämän vuoksi laajoja kuvia hahmottavalla taustoittavalla journalismilla on oma korvaamaton paikkansa yhteiskunnassa.

Edellä mainittuihin seikkoihin liittyen esitän tämän työn loppuun vielä yhden tärkeän tutkimusaineistostani esiin nousseen seikan. Suomen Kansantietouden Tutkijain Seuran Elore-lehden pääkirjoitus vuonna 2013 tiivistä oleellisen seuraavasti:

”Hyvä tutkimus tai – kuten Long Play osoittaa – journalismi kuuluu ja näkyy usein politiikasta huolimatta, sillä se luotaa syvälle, keskustelelee innokkaasti ja ennakoarvioinnista riippumatta.”
(Lukin & Strandén-Backa 2013.)

Vertaus journalismista ja tieteestä on pohdinnan arvoinen. Myös esimerkiksi kirjailija, tiedetoimittaja ja perinnöllisyystieteen tohtori Tiina Raevara mietti marraskuun 2016 Journalisti-lehdessä journalismia ja tiedettä. Raevara pitää journalismissa tärkeänä sitä, ettei tutkitulle tiedolle tuoda vastakohdaksi maallikon päinvastaista näkemystä – vaikka tietää, että juuri niin media toimii. Raevaaran mukaan ”mediaa kiinnostavat konfliktit ja poikkeavat näkemykset”, mikä ”tuottaa lähtökoh-
taisesti törmäyksiä”. (Pohjola 2016.)

Ehkä hidas journalismi – ja journalismi ylipäätään – voisi ottaa enemmän mallia tieteestä ja sen etiikasta. Niin kauan, kun asioista pystytään puhumaan faktoilla, vältetään turhia konflikteja, jotka johtuvat usein päinvastaisista mielipiteistä. Vastakkaista mielipidettä ei pitäisi siis ottaa juttuun mukaan vain sen takia, että se on vastakkainen. Sen sijaan jokaisen juttuun kirjatun mielipiteen pitäisi olla perusteltu ja tutkitun tiedon mukainen. Näen tässä journalismille kehitysideaa ja toisaalta mahdollisuuden jatkotutkimusaiheisiin.

Kuten aiemmin esitin (ks. luku 2.2) tutkittu tieto ei tarvitse vastaansa mitään. Näin tuotetaan yhteistä tulevaisuutta sen sijaan, että media osallistuisi kansan polarisaatioon. Tämä tuo meidät takaisin Harold Gessin (2012) jaetun tulevaisuuden ajatukseen ja toisaalta Drokin ja Hermansin (2016) journalismin kattavuuden ja rakentavuuden ajatuksiin. Kuten luvussa 2.4 kirjoitin, Drok ja Hermans (ema.) pitävät tärkeänä journalismin uusia näkökulmia ja vastakkainasetteluiden välttämistä.

Journalismin uudet näkökulmat ja suuremmat kuvat rakentavat niin ymmärrystä käsiteltävästä aiheesta kuin yhteisymmärrystä yleisössä. Mitä laajempi tällaisen journalismin kenttä on, sitä paremmin se palvelee meidän kaikkien elämää ja yhteiskuntaa. Isot mediat pystyvät olemaan nopeita niillä urilla, jotka ne ovat luoneet. Vastapainoksi tarvitaan kuitenkin notkeampia pieniä journalistisia yrityksiä, jotka kuulevat myös ne äänet, jotka eivät kantaudu norsunluutorniin saakka. Ainut tapa, jolla emme jää pölyyntymään menneisyyden virheisiin, on suunnata eteenpäin menneisyys mielessä. Hidas journalismi kertoo meille tulevaisuuden mahdollisuuksista muistuttamalla menneestä.

Lähteet

Amazon.com (2016) Kindle Singles.

<https://www.amazon.com/Kindle-Singles/b?ie=UTF8&node=2486013011> [Viitattu 26.11.2016.]

Aro, Jari, Alastalo, Marja & Lempiäinen, Kirsti (2012) Sosiologia. Teoksessa Heikkinen, Vesa, Voutilainen, Eero, Lauerma, Petri, Tiililä, Ulla & Lounela, Mikko (toim.) *Genreanalyysi - tekstilajitutkimuksen käsikirja*. Helsinki: Gaudeamus, 667–677.

Asiakastieto.fi (2016) Long Play. <http://www.asiakastieto.fi/web/fi> [Viitattu 16.9.2016.]

Bqain, Sabrina (2015) Hyvä, paha median murros. Kehysanalyysi murrospuheesta Journalisti-lehdessä vuosina 2012-2014. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin pro gradu -tutkielma.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201504301371> [Viitattu 22.11.2016.]

Craig, Geoffrey (2016) Reclaiming Slowness in Journalism. *Journalim practice* 10(4): 461–475.
DOI: 10.1080/17512786.2015.1100521.

Drok, Nico & Hermans, Liesbeth (2016) Is there a future for slow journalism? *Journalim practice* 10(4): 539–554. DOI: 10.1080/17512786.2015.1102604.

Elo, Emil (2016) Trump on vain osa trendiä – ensi keväänä tapahtunee katastrofi, jos politiikka ei muutu. Toimittajan kommentti. Kauppalehti.fi 10.11.2016.
<http://app.kauppalehti.fi/uutiset/trump-on-vain-osa-trendia--ensi-kevaana-tapahtunee-katastrofi--jos-politiikka-ei-muutu/nMiDBR44/paauutiset> [Viitattu 8.12.2016.]

Gess, Harold (2012) Climate Change and the Possibility of 'Slow Journalism'. *Ecquid Novi: African Journalism Studies* 33(1): 55–65.

Greenberg, Susan (2007) Slow Journalism. *Prospect Magazine* 25.2.2007.
<http://www.prospectmagazine.co.uk/magazine/slowjournalism> [Viitattu 24.10.2016.]

Greenberg, Susan (2011) The 'slow journalism' meme. Oddfish-blogi 11.2.2011.
<https://oddfish.co.uk/2011/02/11/slowjournalism/> [Viitattu 19.12.2016.]

Greenberg, Susan (2012) Slow journalism in the digital fast lane. Teoksessa Keeble, R.L. & Tulloch John (toim.) *Global Literary Journalism: Exploring the Journalistic Imagination*. New York: Peter Lang Publishing.

Greenberg, Susan (2016) Editing, Fast and Slow. *Journalim practice* 10(4): 555–567.
DOI: 10.1080/17512786.2015.1114898.

Greenberg, Susan & Wheelwright, Julie (2014) Literary journalism: Ethics in three dimensions. *Journalism* 15(5): 511-516. DOI: 10.1177/1464884914529210.

Harcup, Tony (2016a) Literary journalism. *A Dictionary of Journalism*. Oxford University Press.
eISBN: 9780191744365.

Harcup, Tony (2016b) Slow journalism. *A Dictionary of Journalism*. Oxford University Press.
eISBN: 9780191744365.

Haugaard, Simon Corydon (2015) Slow journalism – an Oxymoron? A Discussion of the Pontential for Slow Journalism in Denmark. Copenhagen Business School: Master Thesis.
http://studenttheses.cbs.dk/bitstream/handle/10417/5678/simon_haugaard_corydon.pdf?sequence=1
[Viitattu 6.12.2016.]

- Havaintoja uudesta maailmanjärjestyksestä -blogi (2013) Infosota kiristyy... Long Playn (LP) sivuilta sensuroidaan kriittisten keskustelijoiden viestit 5.4.2013.
<http://nwohavaintoja.blogspot.fi/2013/04/infosota-kiristyy-long-playn-lp.html> [Viitattu 24.11.2016.]
- Heinonen, Sirkka & Ruotsalainen, Juho (2014) Uusi journalismi? MEDEIA-hankkeen Tulevaisuusklänikka II 23.10.2014. Tutu e-julkaisu (16)2014. Helsinki: Rakennustietosäätiö. Turun yliopisto: Tulevaisuuden tutkimuskeskus. ISBN 978-952-249-296-8.
- Hemánus, Pertti & Tervonen, Ilkka (1980) *Objektiivinen joukkotiedotus*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Hiltunen, Pekka (2016) Uutta suuntaa etsimässä. Journalisti.fi 3.11.2016.
<http://www.journalisti.fi/artikkelit/2016/13/uutta-suuntaa-etsimss/> [Viitattu 17.11.2016.]
- Honkonen, Marja (2016) Vaalivalvoja. Journalisti 92(13): 4-5.
- Hujanen, Miikka (2016) Opetushallitukselta linjaus: Kouluissa ei ensi vuonna puhuta tytöistä ja pojista. Iltasanomat.fi 18.10.2016. <http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000001932716.html> [Viitattu 23.10.2016.]
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (2016) *Diskurssianalyysi, Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.
- Jordebo, Lena (2015) Regissören – en film om Mai Zetterling. Dokumentti.
<http://www.svtplay.se/video/2954751/regissoren-en-film-om-mai-zetterling/regissoren-en-film-om-mai-zetterling-avsnitt-1?info=visa> [Viitattu 17.11.2016.]
- Juntunen, Laura (2009) Journalistinen etiikka kriisissä: Kiireen ja kilpailun haasteet toimittajien ammatilliselle itsekurille. *Media & viestintä* 32(2): 31–47.
<http://www.mediaviestinta.fi/arkisto/index.php/mv/article/view/571/553> [Viitattu 19.12.2016.]
- Juntunen, Laura (2010) Explaining the need for speed – Speed and competition as challenges for journalism ethics. Toukokuu 2010.
https://www.researchgate.net/publication/265071545_EXPLAINING_THE_NEED_FOR_SPEED_Speed_and_competition_as_challenges_for_journalism_ethics [Viitattu 17.11.2016.]
- Jyrkiäinen, Jyrki & Heinonen, Ari (2012) Finnish Journalists: The Quest for Quality amidst New Pressures. Teoksessa Weaver, David H. & Willnat, Lars (toim.) *The Global Journalist in the 21st Century*. New York: Routledge, Taylor & Francis, 171-186.
- Kaihovaara, Riikka (2016) Teurastamovideoista ei nosteta syytteitä MOT:tä vastaan. Yle.fi 8.4.2016.
<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/04/08/teurastamovideoista-ei-nosteta-syytteita-motta-vastaan> [Viitattu 30.11.2016.]
- Kauppinen, Juha (2016) Pääministeri Sipilä vaiensi Ylen: Uutisten johto hyllytti Sipilä-jutut – Ruben Stiller sai varoituksen. Suomenkuvaletti.fi 30.11.2016.
<http://suomenkuvaletti.fi/jutut/kotimaa/paaministeri-sipila-vaiensi-ylen-utisten-johto-hyllytti-sipila-jutut-ruben-stiller-sai-varoituksen/> [Viitattu 8.12.2016.]
- Keinänen, Jari & Vadén, Jere (2014) *Tietämisen haasteet*. E-kirja. Atena. ISBN: 9789523001046
- Kirsi, Maarit (2011) Mikä ihmeen Slow? Hitaampaa elämäntapaa kannattavan ideologian hallitsevat kehukset. Tampereen yliopisto: Sosiaalipsykologian pro gradu -tutkielma.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-21484> [Viitattu 22.11.2016.]

- Kohvik, Inno (2013) Soome ajakirjanikud hakkavad internetis pikki uurivaid lugusid müüma. Inno ja Irja kohvik -blogi 3.1.2013. http://innojairja.blogspot.fi/2012_12_30_archive.html [Viitattu 24.11.2016.]
- Koponen, Johannes & Leppänen, Juha (2013) Älä klikkaa tätä otsikkoa! Teoksessa Kurvinen, Heidi (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja 2013*. 36(1): 131–139. Tampere: Tammerprint Oy
- Korolainen, Lauri (2012) Kuin hattaraa söisi. Poliitiikan journalismin viihteellistyminen politiikan toimittajien silmin. Helsingin yliopisto: Viestinnän pro gradu -tutkielma. <http://hdl.handle.net/10138/38229> [Viitattu 22.11.2016.]
- Korvela, Paul-Erik (2016) Olemme aina eläneet faktojen jälkeistä aikaa. *Politiikasta.fi* 10.11.2016. <http://politiikasta.fi/elaneet-faktojen-jalkeista-aikaa/> [Viitattu 19.12.2016.]
- Koskennurmi-Sivonen, Ritva (2016) *Historiantutkimus*. <http://www.helsinki.fi/~rkosken/hist.html> [Viitattu 6.12.2016.]
- Krohn, Leena (1983) *Donna Quijote ja muita kaupunkilaisia*. Porvoo: WSOY:n graafiset laitokset.
- Kukkonen, Laura (2016) Kommentti: Toimittajakin tarvitsee työrauhan. *Markkinointi & Mainonta* 11.11.2016. <http://www.marmai.fi/uutiskommentti/kommentti-toimittajakin-tarvitsee-tyorauhan-6598703> [Viitattu 8.12.2016.]
- Kuutti, Heikki (1995) *Tutkiva journalismi: Journalistinen suuntaus ja suomalaisen journalismin tutkivuus*. Jyväskylä: Atena.
- Kuutti, Heikki (2001) *Tutkittu juttu. Johdatus tutkivaan journalismiin*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Kuutti, Heikki (2003) *Tutkivan journalismin lisääminen. Toimituskäytäntö ja journalistikoulutus*. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.
- Kuutti, Heikki (2012) *Mediasanasto*. Jyväskylä: Bookwell Oy.
- Kuutti, Heikki & Manninen, Ville (2013) Verkon pelisäännöt hukassa medialta. *Media & Viestintä* 36(1): 81–87.
- Kuutti, Heikki (2015) *Todenmukainen journalismi*. Jyväskylä: Grano.
- Lappalainen, Markku (2016) MV-lehti välttelee vastuuta. *Journalisti.fi* 11.8.2016. <http://www.journalisti.fi/artikkelit/2016/9/mv-lehti-vlttelee-vastuuta/> [Viitattu 19.12.2016.]
- Lassila, Maria (2014) Tarina edellä – kerronnallinen juttu digitaalisessa ympäristössä. Teoksessa Virtapohja, Kalle (toim.) *Journalismi ajassa*. Jyväskylä: Grano, 152–169. Artikkelin saatavilla myös englanniksi, lähde alla.
- Lassila-Merisalo, Maria (2014) Story First – Publishing Narrative Long-Form Journalism in Digital Environments. *Journal of Magazine & New Media Research* 15(2): 1–15. <http://aejmcmagazine.arizona.edu/Journal/Summer2014/LassilaMerisalo.pdf> [Viitattu 17.11.2016.]
- Laukka, Petri (2015) Ajan riento mylläsi lehtikaupunki Oulun. *Kaleva.fi* 28.11.2015. <http://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/ajan-riento-myllasi-lehtikaupunki-oulu/713463/> [Viitattu 17.11.2016.]
- Lehtonen, Pauliina (2013) *Itsensä markkinoijat. Nuorten journalistien urapolut ja yksilöllistyvä työelämä*. Tampere: Tampere University Press.
- Leigh, David (2007) Are reporters doomed? *Theguardian.com* 12.11.2007. <https://www.theguardian.com/media/2007/nov/12/mondaymediasection.pressandpublishing3> [Viitattu 19.12.2016.]

Le Masurier, Megan (2015) What is Slow Journalism? *Journalism practice* 9(2), 138–152.
DOI: 10.1080/17512786.2014.916471.

Le Masurier, Megan (2016) Slow journalism: An introduction to a new research paradigm. *Journalim practice* 10(4): 439-447. DOI: 10.1080/21670811.2016.1139904.

Leppänen, Sini (2016) Näitä asioita et tiennyt klikkiotsikoista – katso uskomattomat tutkimustulokset! Klikin-säästäjä-sivulla julkaistuissa klikkiotsikoissa esiintyvät kielelliset piirteet. Helsingin yliopisto: Pro gradu -tutkielma. <http://hdl.handle.net/10138/163322> [Viitattu 22.11.2016.]

Lilja, Maija (2016) Informaation ylikuormituksen kokeminen ja hallinta: tapaustutkimus Kalevan lukiossa. Tampereen yliopisto: Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201608192182> [Viitattu 22.11.2016.]

Linko, Maaria (2016) Tietokirjallisuuden näkyvyys selailukulttuurissa. Suomen tietokirjailijat ry. ISBN: 978-952-67356-7-2. http://www.suomentietokirjailijat.fi/@Bin/616622/Maaria_Linko_Tietokirjallisuuden_n%C3%A4kyvyys_selailukulttuurissa_2016.pdf?Action=Save [Viitattu 20.12.2016.]

Longplay.fi (2016) Mikä on Long Play? <https://longplay.fi/> [Viitattu 12.10.2016.]

Lonka, Kirsti (2015) Miten muistin kapasiteettia voi ylittää tai kiertää? Kevan henkilöjohtamisen seminaarin artikkeli. https://www.keva.fi/SiteCollectionDocuments/Tapahtumat/Henkilöjohtamisen_seminaari_2015/Lonka_artikkeli_2015.pdf [Viitattu 24.10.2016.]

Luostarinen, Heikki (2002) Moneksi muuntuva journalismi. Teoksessa: Perko, Touko & Salokangas, Raimo & Luostarinen, Heikki (toim.) *Median varjossa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Mediainstituutti, s. 22 – 29. <https://www15.uta.fi/kirjasto/nelli/verkkoaineistot/yht/luostarinen.pdf> [Viitattu 22.11.2016.]

Lämsä, Anna-Maija & Takala, Tuomo (2004) Tulkitseva käsitetutkimus. <https://metodix.fi/2014/05/19/lamsa-tulkitseva-kasitetutkimus/> [Viitattu 17.11.2016.]

Manninen, Ville (2013) Luottamuksen perusteet. Suomalaisten verkkotoimittajien lähdekäytännöt. Jyväskylän yliopisto: Journalistiikan Pro gradu -tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41752/URN:NBN:fi:jyu-201306121956.pdf?sequence=1> [Viitattu 19.12.2016.]

Marttinen, Manu (2016) Maltillinen aktivisti. *Journalisti.fi* 4.2.2016. <http://www.journalisti.fi/artikkelit/2016/2/maltillinen-aktivisti/> [Viitattu 19.12.2016.]

Moussa, Mario & Scapp, Ron (1996) The Practical Theorizing of Michel Foucault: Politics and Counter-Discourse. *Cultural Critique* 33: 87-112. University of Minnesota Press.

Muurinen, Heta (2012) Herättäjä. *Maailmankuvalehti* (10)2012. Saatavilla verkosta: <https://www.maailmankuvalehti.fi/2012/10/pitkat/herattaja> [Viitattu 18.11.2016.]

Aittokoski, Heikki, Mäkinen, Esa & Mäkinen, Taina (2016) Clinton sai enemmän ääniä, Trump voitti silti USA:n vaalit – yhteenveto USA:n vaalipäivästä. *Hs.fi* 9.11.2016. <http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002929341.html> [Viitattu 19.12.2016.]

Mäkinen, Kirsti & Uusi-Hallila, Tuula (2003) *Minna Canth. Taiteilija ja taistelija*. Porvoo: WSOY.

Neveu, Erik (2016) On not going too fast with slow journalism. *Journalim practice* 10(4): 448-460. DOI: 10.1080/17512786.2015.1114897.

Nikkanen, Hanna & Silfverberg, Anu (2016) Uskomaton murhenäytelmä. *Helsingin Sanomien Kuukausiliite* 7.7.2016. <http://www.hs.fi/kuukausiliite/a1305845677009> [Viitattu 24.10.2016.]

- Nyhan, Brendan (2013) Fast and wrong beats slow and right. *Columbia Journalism Review* 22.4.2013. http://www.cjr.org/united_states_project/speed-induced_misinformation_boston_bombings_coverage.php [Viitattu 18.11.2016.]
- Nykänen, Markku (2013) Uskomattoman uskottavaa: faktan ja fiktion retoriikka ja hahmottuminen Enkeli-Elisan mediatapauksessa. Tampereen yliopisto: Mediakulttuurin pro gradu -tutkielma. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/95201/gradu07181.pdf?sequence=1> [Viitattu 18.12.2016.]
- Palmén-Väisänen, Annukka (2016) Hyvä ja paha kansallisuusaate. Nationalismin rajat muuttuvat jatkuvasti. Yle.fi 20.3.2016. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/03/20/hyva-ja-paha-kansallisuusaate-nationalismin-rajat-muuttuvat-jatkuvasti> [Viitattu 21.12.2016.]
- Passi, Minna (2016) HS:n toimittajat Laura Halminen ja Tommi Nieminen voittivat tutkivan journalismin Lumilapio-palkinnon. HS.fi 22.4.2016. <http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002897733.html> [Viitattu 30.11.2016.]
- Perttilä, Jaakko (2016) Verkkotoimittajan työ: arvot, vaaditut ominaisuudet ja journalistinen työprosessi - case Yle Urheilu. Aalto-yliopisto: Maisterin tutkinnon tutkielma. http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/14353/hse_ethesis_14353.pdf
- Pietilä, Veikko, Malmberg, Tarmo & Nordenstreng, Kaarle (1992) Teoreettisia yhtymäkohtia ja vastakainasetteluja. Katsaus Suomesta. Teoksessa Nordenstreng, Kaarle & Iiris, Ruoho (Toim.). *Tiedotusopin peruskurssin lukemisto*. Tampereen yliopiston Tiedotusopin laitoksen opetusmoniste. http://www.uta.fi/cmt/opiskelu/oppiaineet/tiedotusoppi/kaytannot/peruskurssin_lukemisto/PietilaMalmbergNordenstreng.pdf [Viitattu 20.12.2016.]
- Piha, Kirsi (2016) Kuka vahtii pääministeriä? Ellunkanat.fi 2.12.2016. <http://ellunkanat.fi/kuka-vahtii-paaministeria/> [Viitattu 8.12.2016.]
- Piki.verkkokirjasto.fi (2016) E-kirjat. PIKI-kirjastojen yhteinen e-kirjakokoelma. <https://piki.verkkokirjasto.fi/web/arena/e-kirjat-ohjeita> [Viitattu 23.12.2016.]
- Pohjola, Johanna (2016) Sanataiteilija. *Journalisti* 92(14): 8-13.
- Puolakka, Pia (2015) Olipa taas kerran, 4U9525. Narratologinen tutkimus Germanwingsin lentoturman uutisoinnista Ilta-Sanomien verkkosivuilla. Tampereen yliopisto: Mediakulttuurin pro gradu -tutkielma. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98411/GRADU-1452519566.pdf?sequence=1> [Viitattu 27.11.2016.]
- Pursiainen, Vilja (2015) Uutisraivaajat. Haastattelututkimus pienmediajournalistien tavoista jäsentää työtään. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201507072042> [Viitattu 20.11.2016.]
- Pynnönen, Anu (2013) Diskurssianalyysi: Tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen. <https://www.jyu.fi/jsbe/tutkimus/julkaisut/workingpaper/wp379> [Viitattu 7.12.2016.]
- Pölönen, Heikki (2012) ”Hyvä kuva”: Lehtikuvan tuotantoprosessi ja kuvan ominaisuuksien sanallistuminen sanomalehtien toimituksissa. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin pro gradu -tutkielma. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-23266> [Viitattu 20.11.2016.]
- Raittila Pentti, Koljonen Kari & Väliverronen, Jari (2010) Journalism and School Shootings in Finland 2007–2008. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65342/978-951-44-8257-1.pdf?sequence=1> [Viitattu 17.11.2016.]

- Rauch, Jennifer (2015) *Slow Media as Alternative Media: Cultural Resistance Through Print and Analogue Revivals*. Teoksessa Chris Atton (toim.) *The Routledge Companion to Alternative & Community Media*. Lontoo: Routledge, 571–581.
- Rosenberg, Howard & Feldman, Charles S. (2008) *No time to think – The Menace of Media Speed and the 24-hour News Cycle*. New York: Continuum.
- Seppänen, Janne & Väliaverronen, Esa (2012) *Mediayhteiskunta*. Tallinna: Vastapaino.
- Silfverberg, Anu (2016) Ettekö te tiedä, kuka minä olen? Journalisti.fi 19.5.2016.
<http://www.journalisti.fi/artikkelit/2016/7/ettek-te-tied-kuka-min-olen/> [Viitattu 26.11.2016.]
- Silfverberg, Anu & Vehkoo, Johanna (2013) *Long Play: Himasen etiikka*. Helsingissä 20.2.2013.
- Similä, Ville (2016) Onko maailma siirtymässä totuuden jälkeiseen aikaan? Hs.fi 28.8.2016.
<http://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000002918136.html> [Viitattu 19.12.2016.]
- Sorrel, Charlie (2011) Amazon Launches Kindle Singles, Saves Long-Form Journalism. Wired 27.1.2011.
<https://www.wired.com/2011/01/amazon-launches-kindle-singles-saves-long-form-journalism/> [Viitattu 27.11.2016.]
- Stackmagazines.com (2016) Delayed Gratification.
<http://www.stackmagazines.com/the-magazines/delayed-gratification/> [Viitattu 2.12.2016.]
- Stång, Virpi (2003) Turhaa koristelua? Visuaalisuus verkko-opetuksessa. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Chydenius-Instituutti. ChyNetti nro 29.
<http://www.chydenius.fi/julkaisut/chynetti/artikkelit/chynetti29.html> [Viitattu 22.11.2016.]
- Suomen tietokirjailijat ry (2016) Tietokirjallisuuden lajit.
<http://www.suomentietokirjailijat.fi/jasenyy/liittyminen/tietokirjallisuuden-lajit/> [Viitattu 2.12.2016.]
- The Slow Journalism Company (2016) Delayed Gratification Magazine.
<http://www.slow-journalism.com/slow-journalism.> [Viitattu 7.4.2016.]
- Toikkanen, Ilkka (2014) Pinnallisista klikkikartoista yhteiskunnalliseen merkittävyyteen: datajournalismin työprosessi Helsingin Sanomissa ja Ylessä. Jyväskylän yliopisto: Journalistiikan pro gradu -tutkielma.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43189/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201404081484.pdf?sequence=1> [Viitattu 8.12.2016.]
- Tuomela, Mari & Virri, Saarlotta (2015) Vastaisuus median murrokselle. Helsingin yliopiston viestinnän opiskelijoiden lehti Groteski 13.4.2015.
<http://groteski-magazine.fi/2015/04/13/vastaisuus-median-murrokselle/> [Viitattu 8.12.2016.]
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Twitter.com (2016) #Ylegate. <https://twitter.com/search?q=ylegate&src=typd> [Viitattu 21.12.2016.]
- Uimonen, Risto (2012) Enkeli-Elisa on varoitus. Jsn.fi 21.8.2012.
<http://www.jsn.fi/blog/enkeli-elisa-on-varoitus/> [Viitattu 22.11.2016.]
- Uskali Turo (2014) Nopeaa ja hidasta journalismia. Teoksessa Virtapohja, Kalle (toim.) *Journalismi ajassa*. Jyväskylä, Grano, 170-179.
- Uusivirta, Mari (2013) Muotisanan arvoitus - Läpinäkyvyys journalismissa ja sen tutkimuksessa. Tampereen yliopisto: Tiedotusopin pro gradu -tutkielma.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201402071104> [Viitattu 17.11.2016.]

Vehkoo, Johanna (2011) *Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta*. Helsinki: Teos.

Vehkoo, Johanna (2016a) Valheenpaljastaja: Tervetuloa faktojen jälkeiseen aikaan. Kuningaskuluttaja. yle.fi 19.8.2016. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/08/19/valheenpaljastaja-tervetuloa-faktojen-jalkeiseen-aikaan> [Viitattu 19.12.2016.]

Vehkoo, Johanna (2016b) Brändätään uutiset uudelleen. *Journalisti* 92(14): 7.

Väliverronen, Esa (1998) Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliverronen (toim.) *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus, 13–39.

Yle.fi (2016) Päätoimittajien kannanotto: Luotettavan median puolesta. Yle.fi 1.3.2016. <http://yle.fi/uutiset/3-8709207> [Viitattu 18.12.2016.]

Zetland.dk (2016) Sådan begyndte det. <https://www.zetland.dk/omzetland> [Viitattu 21.12.2016.]

Liitteet

Liite 1: Tutkimusaineisto aineistoryhmittäin

Tutkimusaineisto on järjestetty neljään ryhmään. Ryhmän sisällä aineisto on aakkosjärjestyksessä.

Journalistinen aineisto

Airaksinen, Annastiina (2013) Long Play antaa vuoron syvälliselle journalismille. Tampereen ylioppilaslehti Aviisi 25.1.2013, s.19. <https://issuu.com/aviisi/docs/aviisi-1-2013-web> [Viitattu 28.11.2016.]

Aitamurto, Tanja (2010b) Hidas journalismi haastaa pikaruokajournalismin Yhdysvalloissa. Helsingin Sanomat 24.1.2010.
http://www.hssaatio.fi/images/stories/tiedostot/HS20100124_Aitamurto.pdf [Viitattu 17.11.2016.]

Hagert, Kyösti (2011) Laatujournalismi vaarassa. Jylkkäri.fi 18.9.2011.
<https://www.jylkkari.fi/2011/09/laatujournalismi-vaarassa/> [Viitattu 28.11.2016.]

Hiidenmaa, Pirjo (2009) Hitaan journalismin puolesta. Hiidenkivi 11.12.2009.
<http://www.hiidenkivi-lehti.fi/Digipaper/OldNews.aspx?id=141> [Viitattu 24.11.2016.]

Ignatius, Magdaleena (2013) Hitailla singleillä pelastamaan journalismia. Groteski 18.4.2013.
https://issuu.com/groteski/docs/groteski_nro4_netti [Viitattu 24.11.2016.]

Kallionpää, Katri (2013) Long Play voitti 250 000 euron Uutisraivaaja-palkinnon. Hs.fi 13.11.2016.
<http://www.hs.fi/kulttuuri/a1384317044121> [Viitattu 31.10.2016.]

Kapanen, Mikko (2013) Hidas journalismi. Yle Radio 1:n Julkinen sana -ohjelma. Yle Areena 12.6.2013.
<http://areena.yle.fi/1-1896446> [Viitattu 17.11.2016.]

Keto-Tokoi, Jenna (2013) Kalliita sanoja kaupan. Utain-lehti (1)2013: 13. Näköislehti verkossa:
https://issuu.com/utain/docs/utain_1_2013 [Viitattu 17.11.2016.]

Koppinen, Mari (2013) Nimekkäät suomalaistoimittajat perustivat pitkien juttujen palvelun. Hs.fi 3.1.2013.
<http://www.hs.fi/kulttuuri/a1305632916095> [Viitattu 8.11.2016.]

Korhonen, Jorma (2013) Journalismia syvemmältä ja hitaammin. Yle.fi 8.1.2013.
<http://yle.fi/uutiset/3-6442391> [Viitattu 31.10.2016.]

Lehto, Marika (2013) Mikkelin kikkelistä julkaistiin laaja artikkeli. Lansi-savo.fi 20.8.2013.
<http://www.lansi-savo.fi/uutiset/l%C3%A4hell%C3%A4/mikkelin-kikkelist%C3%A4-julkaistiin-laaja-artikkeli-65864> [Viitattu 28.11.2016.]

Lukin, Karina & Strandén-Backa, Sofie (2013) Pääkirjoitus - Riippumaton tutkimus ja keskusteleva tiede. Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry:n Elore-lehti 20(1): 1-3. Artikkelit saatavilla verkosta:
http://www.elore.fi/arkisto/1_13/pk_lukin_stranden-backa.pdf [Viitattu 17.11.2016.]

Mattila, Noora (2013) Ruuhkaa aivonarikassa. Ylioppilaslehti.fi 13.2.2013.
<http://ylioppilaslehti.fi/2013/02/ruuhkaa-aivonarikassa/> [Viitattu 8.11.2016.]

Mtv.fi (2013) Uutisraivaaja-palkinto ja neljännesmiljoona Long Playlle. Mtv ja STT 13.11.2013.
<http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/uutisraivaaja-palkinto-ja-neljannesmiljoona-long-playlle/2392126> [Viitattu 8.11.2016.]

Myllymäki, Laura (2013) Kakka kestää. Turun ylioppilaslehden pääkirjoitus. Tylkkari.fi 14.2.2013.
<http://www.tylkkari.fi/paakirjoitus/kakka-kesta> [Viitattu 17.11.2016.]

Poikolainen, Miina (2013) Hitaan journalismin tekijät. Suomen aikakauslehden toimittajain liitto SAL ry:n Lööppi-lehti (3)2013. http://www.sal-info.org/uploads/looppi_3-2013%20final.pdf [Viitattu 8.11.2016.]

Ts.fi (2013) Aapo Huhdan salatut elämät. Ts.fi 10.12.2013.
<http://www.ts.fi/kulttuuri/570649/Aapo+Huhdan+salatut+elamat> [Viitattu 8.11.2016.]

Sorjanen, Axa (2013) Mistä on kyse, mitä on hidas journalismi ja onko se median tulevaisuus? Facebook: Stradan aikajanavideo 16.1.2013.
<https://www.facebook.com/YleStrada/videos/10151348972384183/> [Viitattu 17.11.2016.]

Uotila, Panu (2013) Yleisösuhte lujemmaksi. Suomenlehdistö.fi 25.11.2013.
<http://www.suomenlehdisto.fi/yleisosuhde-lujemmaksi/> [Viitattu 28.11.2016.]

Vainio, Tero (2013) Hitaan journalismin yhdistys nostaa pitkät jutut kunniaan. Kaleva.fi 16.1.2013.
<http://www.kaleva.fi/uutiset/kulttuuri/hitaan-journalismin-yhdistys-nostaa-pitkat-jutut-kunniaan/618333/> [Viitattu 17.11.2016.]

Vesalainen, Suvi (2012) HS:n Pentikäinen valehaastateltavista: Toivottavasti tämä ei ole yleistä. Yle.fi 23.10.2012. <http://yle.fi/uutiset/3-6346562> [Viitattu 28.11.2016.]

Mielipide-aineisto

Alasilta, Anja (2013) Juttu kuin punainen matto. Vaikuttavaa.fi 8.3.2013.
<http://www.vaikuttavaa.fi/juttu-kuin-punainen-matto/> [Viitattu 8.11.2016.]

Hämäläinen, Taneli (2013) Koulukiusatut ja kansan kyseenalaistamat. City.fi/blogit 1.3.2013.
<http://www.city.fi/blogit/vapaamatkustaja/2013-3> [Viitattu 28.11.2016.]

Jokelainen, Jarkko (2013) Älä nyt ainakaan toimittajaksi opiskele. Helsingin Sanomain Säätiön stipendiblogi 22.11.2013. <http://www.stipendiblogi.fi/ala-nyt-ainakaan-toimittajaksi-opiskele.html> [Viitattu 28.11.2016.]

Kairenius, Topi (2012) Hidas toimittaja voittaa. J Elias.fi 18.10.2012.
http://www.jelias.fi/author/topi/#.WC1_u_mLTiU [Viitattu 17.11.2016.]

Kivinen, Emmi (2013) Ei mitään pop-prinsessoja. Geekgirls.fi 22.3.2013.
<http://geekgirls.fi/wp/blog/2013/03/22/ei-mitaan-pop-prinsessoja/> [Viitattu 28.11.2016.]

Kujerruksia.fi (2013) Miltä ensimmäinen Long Play -artikkeli maistui? 17.1.2013.
http://www.kujerruksia.fi/2013_01_01_archive.html [Viitattu 28.11.2016.]

Murobbs.muropaketti.com (2013) Longplay. – Hitaan journalismin yhdistys. Murobbs.muropaketti.com keskustelu aloitettu 28.3.2013. <http://murobbs.muropaketti.com/threads/longplay-hitaan-journalismin-yhdistys.992968/> [Viitattu 17.11.2016.]

Peltokangas, Niko (2013) Nopealukuista hidasta journalismia. Peltokangas.fi 17.1.2013.
<http://peltokangas.fi/2013/01/17/nopealukuista-hidasta-journalismia/> [Viitattu 8.11.2016.]

Ranneliike.net (2010) HS-transfobia herättää raivoa. Ranneliike.net/keskustelu 28.1.2010 ja 10.2.2010.
<http://ranneliike.net/keskustelu.php?act=rthrd&grpid=10&thrid=8638> [Viitattu 8.11.2016.]

Sininen zeppeliini (2013) Uusi Hesari on tuhti tabloidi. Sininenzeppeliini.blogspot.fi 14.1.2013.
http://sininenzeppeliini.blogspot.fi/2013_01_01_archive.html [Viitattu 24.11.2016.]

Skepticsunited.fi (2013) LP: Totuuksien tavaratalo 28.3.2013.

<http://www.skepticsunited.fi/2013/03/28/lp-totuusien-tavaratalo/> [Viitattu 28.11.2016.]

Strandén, Päivi (2013) Hidas journalismi. elamantahden.blogspot.fi 8.1.2013.

http://elamantahden.blogspot.fi/2013_01_01_archive.html [Viitattu 17.11.2016.]

Uusitalo, Roope (2013) Työvoiman tarjonta. Akateeminen talousblogi 16.4.2013.

<http://blog.hse-econ.fi/?p=5133> [Viitattu 28.11.2016.]

Vehkoo, Johanna (2013a) Hitaan journalismin etujoukot matelevat markkinapaikalle. Vehkoo.wordpress.com

14.1.2013. <https://vehkoo.wordpress.com/2013/01/14/hitaan-journalismin-etujoukot/> [Viitattu 17.11.2016.]

Vehkoo, Johanna (2013b) Miksi pitkä journalismi kukoistaa verkossa? Longplay.fi 3.4.2013.

<https://longplay.fi/sidetone/miksi-pitka-journalismi-kukoistaa-verkossa-0> [Viitattu 28.11.2016.]

Opinnäytteet

Ala-Kyyny, Minna & Patrikainen, Susanna (2013) Kuluttajat mukaan jutun tekoon – joukkoistaminen ja datajournalismi Kuningaskuluttajan juttuprosessissa. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Journalismin koulutusohjelma.

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61380/Kuluttajat%20mukaan%20jutun%20te-koon.pdf?sequence=1> [Viitattu 24.11.2016.]

Apajalahti, Hanna (2013) Media murtuu – uusi suomalainen kuvajournalismi nousee. Opinnäytetyö.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Journalismin koulutusohjelma.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/67077/ApajalahtiONTKuvajournalismi.pdf?sequence=1> [Viitattu 17.11.2016.]

Baer, Titta (2013) Läsnaolo ja yleisösuhte. Mitä tapahtuu ohjelmatyössä ja ilmaisussa kun tekniikka muuttuu? Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Medianomi. Elokuvan, TV:n ja radion koulutusohjelma.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/54031/Lasnaolo%20ja%20yleisösuhte.pdf?sequence=1> [Viitattu 28.11.2016.]

Huhta, Milena (2013) Catalog - eli millä keinoilla erottua vallitsevasta lehtikentästä? Tarkastelussa lemmikki-julkaisut. Opinnäytetyö. Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu Aalto-yliopisto. Graafinen suunnittelu. Median laitos.

https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/11873/optika_id_959_huhta_milena_2013.pdf?sequence=1 [Viitattu 17.11.2016.]

Jyrävä, Mika (2013) Pakkopullaa vai rusinoita pullasta? Laadullinen tapaustutkimus Yle Tampereen

toimittajien suhteesta sosiaaliseen mediaan. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Tiedotusoppi.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84756/gradu06861.pdf?sequence=1> [Viitattu 24.11.2016.]

Koskela, Kaari (2013) Henkilöjuttujen anatomia - Tekstilajin elementit ja päähenkilöiden diskurssit Helsingin

Sanomien Kuukausiliitteissä 2010–2012. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu. Medianomi. Viestintä. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/62742/OPPARI_mallipohjassa_final_theseus.pdf?sequence=1 [Viitattu 17.11.2016.]

Koskenranta, Riikka (2013) Toimittaja, data tarinaksi. Datajournalismi uutistoimituksen työkalupakkiin. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Medianomi. Mediatuottamisen koulutusohjelma.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/59105/130516_Koskenranta_R_opinnaytetyo_final.pdf [Viitattu 28.11.2016.]

Mäkilä Pi, Rimpiläinen Elina & Toikka Virvamaría (2011) Aivomyrskystä e-kirjaksi. Erään journalistisen kirjan syntytarina. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Journalismin koulutusohjelma.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38862/opparimakilarimpilainentoikka.pdf?sequence=1>
 [Viitattu 28.11.2016.]

Aineistoryhmä muu

Aitamurto, Anja (2010) Kymmenen väitettä journalismin tuhosta – ja miksi niistä ei kannata huolestua.
 www.hssaatio.fi 24.1.2010.

http://www.hssaatio.fi/images/stories/tiedostot/raportti2_net.pdf [Viitattu 17.11.2016.]

Grafinet.fi (2013) Toimintakertomus 2013. Viestintäalan toimihenkilöt Grafinet ry.

<http://grafinet-fi-bin.directo.fi/@Bin/Ofbeeceea4d82597091b9d78e39b361e/1479375579/application/pdf/1587631/TOIMINTAKERTOMUS%202013.pdf> [Viitattu 17.11.2016.]

Grundström, Elina (2013) Raskaasta puuvillasta Mustaan orkideaan, tarinan rakentaminen asiajournalismin välineenä vanhoissa ja uusissa medioissa. Tampereen yliopiston journalistiikan vierailijaprofessori Elina Grundströmin avajaisluento 4.9.2013.

<http://www.uta.fi/cmt/index/avajaisluento.pdf> [Viitattu 17.11.2016.]

Hssaatio.fi (2013) Long Play voitti Helsingin Sanomain Säätiön Uutisraivaaja-kilpailun. Hssaatio.fi 13.11.2013.

<http://www.hssaatio.fi/long-play-voitti-helsingin-sanomain-saation-uutisraivaaja-kilpailun/>
 [Viitattu 8.11.2016.]

Kalvi, Taru (2013) Median makupaloja. Luento 6: Pasi Toivonen. Tarukalvi.blogspot.fi 29.4.2013.

<http://tarukalvi.blogspot.fi/> [Viitattu 28.11.2016.]

Uutisraivaaja.fi (2013) Minne matka Long Play? Uutisraivaaja.fi 22.11.2013.

<http://www.uutisraivaaja.fi/2013/11/22/minne-matka-long-play/> [Viitattu 8.11.2016.]